

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Ulusal ve Uluslararası Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Turkish Language & Literature Research

Sayı/ Issue 13 (Aralık/December 2023), s. 78-143.
Geliş Tarihi-Received: 29.10.2023
Kabul Tarihi-Accepted: 07.12.2023
Araştırma Makalesi-Research Article
ISSN: 2687-5675
DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1382911

"Hâzâ Mevlûd-i Şerif-i Hadîcetü'l-Kübrâ" (Paris Nüshası) ve Özellikleri

"Hâzâ Mevlûd-i Şerif-i Hadîcetü'l-Kübrâ" (Paris Manuscript) and Its Features

Abdulkadir KORKMAZ*

Öz

Mevlûd-i Şerif-i Hadîcetü'l-Kübrâ, Seyyid Abdülbâki Sadîkî b. Mehmed en-Nevâhî tarafından 1246/1830 tarihinde istinsah edilmiş hem Eski Anadolu hem Osmanlı Türkçesi ses ve dil özellikleri taşıyan manzum bir dini hikâyedir. Hikâyede Hz. Peygamber'in Hz. Hatice ile izdivacı konu edinilmektedir. Makalede öncelikle manzum dini hikâyelerin Türk edebiyatındaki gelişimi hakkında bilgi sunulmuş ardından eserin müellifi ile ilgili farklı görüşler tartışılmıştır. Sonrasında İslam tarihinin en önemli kadın figürlerinden Hz. Hadice binti Huveylid'in biyografisi verilmiştir. Sonraki bölümde kütüphane kataloglarında yer alan Hz. Hadice ile ilgili manzum dini hikâyelerin bulunduğu yazma eserler tanıtılmıştır. Bu bölümde eserin Paris Bibliotheque Nationale'de bulunan nüshası ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Ardından, Hz. Hatice temalı manzum dini hikâyeler üzerine yapılan çalışmalardan bahsedilmiştir. Metnin özeti ve dil hususiyetlerine de değindikten sonra söz varlığına dair yapılan tespitler de çalışmada ortaya konulmuştur. Paris nüshasına ait yapılan mevcut çalışmayla ilgili değerlendirmeler sonuç kısmında yer almaktadır. Araştırma boyunca istifade edilen eserler ise kaynakça kısmında bulunmaktadır. Ardından nüshaya ait metnin transkribe edilmiş hali sunulmuştur. Bu bölümde neşredilen metin, 2016 yılında Rahim Erarslan'ın üç nüshayı karşılaştırarak okuduğu metinle mukayese edilmiştir. Nüshalar arasındaki imla, sözcük yahut beyit farklılıkları dipnot kısımlarında gösterilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Manzum dini hikâyeler, Eski Anadolu Türkçesi, Osmanlı Türkçesi, Hz. Hatice, mevlit, mesnevi.

Abstract

Mevlûd-i Sherif-i Hadîjat al-Qubrâ is a religious story in verse with both Old Anatolian and Ottoman Turkish phonetic and linguistic features, written by Seyyid Abdülbâki Sadîkî b. Mehmed en-Nawâhî in 1246/1830. The story is about the Prophet's marriage with Hazrat Khadija. In the article, firstly, information about the development of religious stories in verse in Turkish literature is presented and then different opinions about the author of the work are discussed. Afterwards, the biography of Hz. Khadijah binti Huwaylid, one of the most important female figures in Islamic history, is given. In the next section, the manuscripts in the library catalogues containing religious stories in verse about Khadijah are introduced. In this section, the copy of the work in Paris Bibliotheque Nationale is discussed in detail. Then, the studies on the verse religious stories on the theme of Hz. Khadijah are mentioned. After mentioning the summary and linguistic features of the text, the determinations made about the vocabulary were also put forward in the study. The evaluations related to the current study of the Paris copy are included in the conclusion. The works used throughout the research are included in the bibliography section. Then the transcribed text of the copy is

* Dr. Öğr. Gör., Biruni Üniversitesi, e-posta: abdulcadirk@biruni.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6990-3169.

presented. The text published in this section is compared with the text read by Rahim Erarslan in 2016 by comparing the three versions. Spelling, word or couplet differences between the copies are shown in the footnotes.

Keywords: Poetic religious stories, Old Anatolian Turkish, Ottoman Turkish, Hz. Khadijah, mawlid, mathnawi.

Giriş

Tahkiye etme geleneği, insanoğlunun yeryüzünde var olmaya başladığı zamana kadar giden köklü bir geçmişe sahiptir. İlk insan toplulukları kendi açılarından mühim olarak kabul ettikleri hâl, hadise, tecrübe, bilgi yahut kişileri tahkiye yoluyla gelecek nesillere aktarmışlardır. Tarihte bilinen bu ilk anlatılar, insanoğlunun ilk öğretmenleri olarak da ifade edilmiştir (Benjamin, 2014, s. 93).

Türk kültüründe de tahkiye geleneği çok eskilere uzanmaktadır. Sözlü dönem olarak adlandırılan en kadim zamanlardan Köktürk Yazıtlarının dikildiği 6. yüzyıla kadar devam eden süreçte kopuz eşliğinde söylenen destanlar en eski anlatı örneklerindedir. Bu gelenek kesintisiz olarak devam etmiş ve farklı Türk boyları arasında varlığını sürdürmüştür. Uygurların Mani ve Budist felsefeye ait inançları benimsemesi beraberinde dinî bir edebî anlayışı da getirmiştir. Bu dönemde oluşturulan dinî hikâyeler, yazılı bir edebiyat teşekkül edecek niteliğe ulaşmıştır. 10. yüzyıldan itibaren kitlesel olarak İslamiyet'e geçmeye başlayan Türkler, bu kültürün tesiriyle gelişen yeni bir edebî anlayışı zaman içerisinde benimsemişlerdir. Sanatçılar, İslami tasavvurun toplumun zihin ve gönül âlemine yerleşmesi için edebiyatı bir araç olarak kullanmışlardır (Kuzubaş, 2008, s. 305). İslamiyet etkisinde gelişen yeni edebî anlayış içerisinde Hz. Peygamber ve onun yakın çevresini konu edinen edebî eserler de kaleme alınmaya başlamıştır. Oğuzların Anadolu'ya göç etmesiyle birlikte 13. yy'dan 15. yy'a kadar devam eden Eski Anadolu Türkçesi dediğimiz yeni bir edebî dönem teşekkül etmiş, bu dönem için araştırmacılar; Tarihi Türkiye Türkçesi, Eski Türkiye Türkçesi ve Eski Osmanlıca gibi çeşitli adlandırmalar da yapmışlardır (Özkan, 1995, s. 34). Bu dönem ortaya konulan edebî ürünler içerisinde manzum dinî hikâyelerin sayısı oldukça fazladır. Bu metinler için kullanılan hikâye tabiri bir tür adını kastetmekten ziyade, bir vaka etrafında cereyan etmiş yahut tahkiye edilmiş anlatıları kastetmektedir. Bu sebeple aynı eserlere nevâdir, destân, kitab, kıssa, tarih, menkıbe, efsane ve latife gibi adlar verildiği de olmuştur (Kavruk, 1999, s. 7).

Anadolu'da Oğuz boyları arasında varlığını sürdüren manzum dinî hikâyeler dilden dile yayılarak zaman içerisinde anonim bir hâle gelmiştir. Bu hikâyelerin oluşturucuları, İslami öğretileri halkın anlayabileceği basitlik seviyesine indirerek toplumun bünyesine nakşetmeyi de hedeflemişlerdir (Aslan, 2006, s. 190). *Dâstân-ı Ejderhâ*, *Dâstân-ı Kesikbaş*, *Dâstân-ı İbrâhîm* vb. gibi bu tarz manzum dinî hikâyeler biçim ve uyak düzeni açısından klasik mesnevi düzeninde tertip edilmiş metinlerdir. Fakat bu hikâye metinleri temalarının basit biçimde kurgulanışı, dilin sade ve anlaşılır bir şekilde kullanılması gibi bazı hususlarda klasik mesnevilerden farklılıklar da göstermişlerdir. Genel itibarıyla bu tarz hikâyelerin metinlerinde, İslam tarihindeki önemli bir şahsiyet etrafında cereyan etmiş olaylar yahut İslamî motiflerle bezenmiş bir hadise konu edinilmektedir (Önler, 1991, s. 351).

Eski Anadolu Türkçesi döneminde Arap, İran ve Hint kökenli hikâyeler mesnevi biçiminde kurgulanarak Oğuz boyları arasında okunmuştur. Ayrıca bu dönemde Hz. Peygamber ve yakın çevresi ile ilgili önemli miktarda eser ortaya konulmuştur (*Muhammediye*, *Vefât-ı Fâtıma*, Hz. Ali Cenknâmeleri, *Hamzanâme*, *Maktel-i Hüseyin* vb.). Eski

Anadolu Türkçesi döneminde yazılan bu tarz hikâyelerden biri de *Haticetü'l-Kübrâ* mesnevisidir. Eser farklı yazmalarda *Hikâyet-i Hadice Tezvic-i Muhammed*, *Mevlûd-ü Şerif-ü Haticetü'l-Kübrâ*, *Manzûme-i Haticetü'l-Kübrâ*, *Dâstân-ı Hatice* vb. gibi adlarla anılmaktadır. Hz. Hatice ile ilgili çok sayıda kütüphanede farklı yazma nüshaların olması kendisine olan ilginin toplum nazarında yüksek olduğunu da ortaya koymaktadır. Mevcut çalışmada ele alınan yazma nüsha Paris Bibliothéque Nationale'de (Supplement. Turc 1515) muhafaza edilmektedir. Eser, 952 beyitten müteşekkildir ve Hz. Hatice'nin Hz. Peygamber'le evliliğini anlatmaktadır. Hikâyenin tamamlanışının ardından 25 beyitlik bir nasihat kısmı ve *Delâ'ilü'l-Hayrât'ı* (el-Cezûlî tarafından 15. yüzyılda derlenen salavat-ı şerif mecmuası) okumaya başlamadan önce yapılan niyet ve dua metni bulunmaktadır.

Çalışmada nüsha metninin neşri amaçlanmıştır. Bu sebeple metindeki imla hataları için herhangi bir düzeltmeye gidilmemiştir. Paris nüshasının diğer nüshalardan farkını ortaya koymak için daha önce Rahim Erarslan, Emine Kara Tursun ve Necdet Öztürk tarafından okunmuş metinlerle karşılaştırma yapılmıştır. Ankara Milli Kütüphane 06 Mil Yz A 8670 arşiv numarasıyla kayıtlı olan nüsha, Emine Kara Tursun tarafından 2010 yılında neşredilmiştir. Aynı nüsha, Necdet Öztürk tarafından 2016 yılında yapılan bir yüksek lisans tez çalışmasında tekrar okunmuştur. Rahim Erarslan'ın yine 2016 yılında yapmış olduğu çalışmada ise 1862 yılında İbrahim Nureddin tarafından basılmış matbu nüsha (MN) ile Tursun ve Öztürk'ün okumuş olduğu Ankara Milli Kütüphane 06 Mil Yz A 8670 nüshası (YNA) ve de Atatürk Kitaplığı 849 arşiv numarasıyla (YNB) kayıtlı olan yazma nüsha mukayese edilerek okunmuştur. Bu makalede diğer çalışmalara bütünlük katması amacıyla Paris nüshası ile diğer üç nüshanın karşılaştırmalı okuması yapılmış ve tüm nüsha farklılıkları dipnot olarak gösterilmiştir.

Eserin Müellifi Hakkında

Hâzâ Mevlûd-i Şerîf-i Hadîcetü'l-Kübrâ başlığıyla Paris Ulusal Kütüphanesi'nde muhafaza edilen yazma eser üzerinde yapılan incelemelerde metnin müellifi hakkında bir bulguya rastlanılmamıştır. Kütüphane kataloglarında yahut metin içerisinde de müellifle ilgili herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Eserin müellifinin kim olduğuyla ilgili bazı araştırmacılar farklı nüshalardan hareketle birtakım görüşler ileri sürmüşlerdir. Bu görüşlerden ilki 2010 yılında Seda Garip tarafından ortaya atılmıştır. Bu görüşe göre eserin müellifi Gulâmî mahlaslı bir şairdir. Fakat bu şairin hangi Gulâmî olduğu da belli değildir. Yine aynı çalışmada dört ayrı Gulâmî mahlaslı şairin varlığından bahsedilmektedir (Garip, 2010, s. 2-7). Bunlardan ilki Sultan Abdülmecid Han devri (1839-1861) şairlerinden mutasavvıf bir zat olan Şeyh Gulam Efendi'dir. Çalışmada bu zatın Sultan Abdülmecid Han'ın saltanatının son yıllarında vefat ettiği bilgisi verilmiştir. Bu bilgilerden hareketle eserin müellifinin bu zat olma ihtimali düşüktür. Çünkü, eserin dili 17. yy'a ait hususiyetler göstermektedir. Diğer bir zat ise Sivaslı Abdulkadir Gulâmî Efendi'dir (1854-1886). Bu zatın yaşadığı tarihlere ve Paris nüshasının istinsah tarihlerine bakılarak (1246/1830) bakılarak çok rahatlıkla eserin müellifinin olmadığını söylemek mümkündür. Çünkü eser, şairin doğum tarihinden evvel istinsah edilmiştir. 16. yy. divan şairlerinden Mehmed Gulâmî (?-1544) ise Piriştine ve Kili gibi şehirlerde kadılık vazifelerinde bulunmuş eğitilmiş bir şairdir. Seda Garip, değerlendirmesinde metindeki imlâ kusurlarına bakarak bu zatın eserin müellifi olamayacağına kanaat getirmiştir. 17. yy. halk şairlerinden Âşık Gulâmî ve hayatı hakkında ise hiçbir malumat yoktur. Garip'e göre eserin müellifinin mevcut bilgilere göre bu şair olma ihtimali biraz daha yüksektir. Çünkü aksini gösterecek bir bulguya da rastlanılmamıştır (Garip, 2010, s. 6). Maşallah Kızıldaş, esere ait yeni iki nüshayı tanıttığı

2020 yılındaki makalesinde Garip'le aynı görüşleri savunmuştur. Çalışmasında müellifin Gulâmî olduğunu belirtmiş fakat hangi Gulâmî olduğu ile ilgili kesin bir söz söylemenin zor olduğunu ifade etmiştir (Kızıltaş, 2020, s. 103).

Metnin imlâ ve dil hususiyetleri tetkik edildiği zaman Eski Anadolu Türkçesi döneminde telif edildiğine dair bir izlenim oluşmaktadır. Hikâyenin kurgulanış biçimi ve barındırdığı arkaik söz varlığı bu kanıyı kuvvetlendirmektedir. Muhtemeldir ki müstensihler, 19. yy'da metni istinsah ederken kendi dönemlerine ait imlâ ve dil hususiyetlerini metne eklemiş olabilirler. Garip ve Kızıltaş da çalışmalarında bu konuya değinmişler ve metnin 19. yy'dan daha eski bir tarihte telif edilme ihtimalinin yüksek olduğunu ifade etmişlerdir (Kızıltaş, 2020, s. 103).

Eserin müellifi ile ilgili bir başka tartışma 2017 yılında Büşra Bulut tarafından ortaya sunulmuştur. *Hadîcetü'l-Kübrâ* manzumesine ait Bosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi'nde kayıtlı bulunan nüsha, Büşra Bulut tarafından Gazi Üniversitesinde yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. Bilim camiasına "Âşık Paşa'nın Mevlidi" başlığı ile takdim edilen bu çalışmada eserin müellifinin kim olduğu da tartışılmıştır. Bulut, çalışmasında eserin müellifine dair kesin bir iz bulunmadığını söylemiş ve neden "Âşık Paşa'nın Mevlidi" başlığı ile metnin sunulduğunu da sorgulamıştır. Üstelik metne düşülen tarih 1254/1838'dir (Bulut, 2017). Bu tarih Paris nüshasına nazaran daha geçtir. Nüsha tetkik edildiği zaman "Âşık Paşa'nın Mevlidi" başlığının farklı bir imlâ ile metnin üzerine ilave edildiği göze çarpmaktadır. Bu durum hatalı bir başlıklandırma ihtimalini düşündürmektedir.

Seda Garip'in Gulâmî mahlasını gördüğü Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi'nde 256 numarada kayıtlı nüsha 1247/1831 senesine tarihlendirilmiştir. Bu nüshadan daha önce istinsah edilmiş nüshalarda da müstensih adlarına rastlamak mümkündür. Ayrıca Gulâmî mahlası orijinal metinde değil metnin ardından ilave edilen ve farklı bir üslupla kaleme alındığı izlenimi veren manzum parçalarda görülmektedir. Paris nüshasında da orijinal metnin tamamlanmasının ardından birkaç manzum parça ve sonunda da Seyyid Abdülbâki Sadıki b. Mehmed en-Nevâhî'nin adı görülmektedir. Üstelik Yapı Kredi Sermet Çifter nüshasından bir sene daha evvel kaleme alınmıştır. Bu zatların müellif mi yoksa müstensih mi olduğuna karar vermek eldeki bilgilere göre oldukça zordur. Çünkü başka bir nüshada da müstensih adının aynı yöntemle geçtiği görülebilir. Örneğin 2019 yılında Ayşe Nur Kalkan tarafından yüksek lisans tezi olarak çalışılan Ankara Milli Kütüphane 06 Mil Yz A 4789 arşiv numaralı nüshanın sonunda Şeyh İsmail bin Üsküdârî'nin adı geçmektedir. Üstelik nüsha, adı geçen tüm nüshalardan daha eski olup 1181/1767 senesine tarihlendirilmiştir.

Farklı kütüphanelerde farklı başlıklar altında ya da farklı yazmaların içerisinde esere ait yeni metinlerin bulunma ihtimali de mevcuttur. İleride yapılacak daha geniş kapsamlı araştırmalarla müellifin kim olduğu ile ilgili daha kesin bir söz söyleme ihtimali ortaya çıkacaktır.

Hz. Hatice binti Huveylid

İslam tarihinin önemli kadın figürlerinin başında Hz. Hatice gelmektedir. Hz. Hatice; Hz. Peygamber'in eşi ve İslam'a inananların ilki olarak bilinmektedir. Gerek bi'setten¹ önce gerekse bi'setten sonraki dönemlerde Hz. Peygamber'in yılmaz bir

¹ Peygamberlikle görevlendirilme anlamı taşıyan dini bir terim.

destekçisi olmuş, yaşamı boyunca ortaya koyduğu karakter ve davranışlarıyla da kendisinden sonra gelecek İslam toplumundaki kadınlara örnek bir rol model teşkil etmiştir.

Hz. Hatice, 556 yılında Mekke’de dünyaya gelmiştir. Babası Huveylid ibni Esed, annesi ise Fatıma binti Zaide’dir. Üstün iffet ve ahlakından dolayı Mekke’de “*et- Tahire*” unvanıyla nam salmıştır. Hz. Hatice’nin hem anne hem baba tarafından şeceresi Hz. Peygamber’in soyuyla birleşmektedir. Bu sebeple her iki taraftan da Hz. Peygamber ile nesepsel bir akrabalığı bulunmaktadır. Ayrıca İslamiyet’ten önceki dönemlerde de Kureyş’in ulularından kabul edilmiş ve “*Seyyidetü Kureyş*” unvanıyla kendisine hitap edilmiştir. Hz. Peygamber’in eşleri arasında en büyüğü olması sebebiyle kendisine “*Haticetü'l-Kübra*” da denilmiştir (Sabuncu, 2008, s. 4-5).

Hz. Hatice, Mekke’nin tüccar sınıfına mensup soylu ve zengin bir kadındır. Diğer Kureyş kabilesine mensup tüccarlar gibi Şam ticareti yapmıştır. Kervan görevlilerini Mekke’nin güvenilir adamları arasından seçmiş ve ticaret gelirlerinden onlara da pay vermiştir. Hz. Peygamber 25 yaşına geldiğinde Mekke toplumu kendisine “*el-Emîn*” unvanıyla hitap etmekteydi. Bu durumdan mütevellit Hz. Hatice, kendisine Şam kervanında yer alması için bir teklifte bulunmuş, Hz. Peygamber kabul edip kervana katılarak Şam’ın Busra kasabasında kurulan pazar yerinde Hz. Hatice adına ticari faaliyetlerde bulunmuştur. Hz. Peygamber, bu yolculukta ticaretteki dürüstlüğü, yüksek kâr elde etmesi, üstün ahlakı ve erdemli davranışlarıyla kervandakileri kendisine hayran bırakmıştır. Şam’dan dönmelerinin hemen akabinde Hz. Hatice, Hz. Peygamber ile evlenmeyi murad etmiş ve aracılar yollayarak Hz. Peygamber’e niyetini sordurmuştur. Hz. Peygamber’in bu teklife olumlu yanıt vermesinden sonra M. 595 yılında Hz. Hatice ile nikahları kıyılmıştır. Hz. Peygamber o zamanlar yirmi beş, Hz. Hatice ise kırk yaşındadır. Bu evlilikten Kasım ve Abdullah adında iki erkek çocukları; Zeynep, Rukayye, Ümmü Gülsüm ve Fatıma adında da dört kız çocukları dünyaya gelmiştir. İslamiyet’in 610 yılında Hira’da Hz. Peygamber’e tebliğ edilmesinin hemen akabinde inanan ilk isim Hz. Hatice olmuştur. İslam’ın açıkça tebliğ edileceği zamana kadar Hz. Peygamber’le gizlice namaz kılmayı sürdürmüşlerdir. Hz. Hatice, nübüvvetin onuncu yılının Ramazan ayında altmış beş yaşında ahirete irtihal etmiştir. Cenazesi Mekke’de bugün Cennetü'l-Mualla adıyla bilinen Hacûn mevkiine defnedilmiştir (İbn Sa’d, 2015, s. 12-17).

Hz. Hatice; merhameti, cömertliği ve yardımseverliği ile bilinirdi. Bi’setten önceki zamanlarda dahi Mekke’nin ihtiyaç sahibi insanların yanında yer almış ve servetini onların sıkıntılarını gidermek için kullanmıştır. İslamiyet, açıktan tebliğ edilmesinden kısa süre sonra hızla yayılmaya başlamış ve bu durum Mekke’nin ananelerine sıkı sıkıya bağlı olan Kureyş ileri gelenlerinde ciddi bir endişe ve rahatsızlığa neden olmuştur. Kureyşliler, İslam’a geçişleri engellemek için inananlara yönelik çeşitli işkence ve caydırma politikaları uygulamıştır. Mekke eşrafı tüm çabalarına rağmen İslam’a geçişleri engelleyemeyince çözüm olarak Müslümanlara ve Hz. Peygamber’in ailesi olan Haşimoğullarına yönelik bir boykot kararı almış ve anlaşmayı Kâbe-i Muazzama’nın duvarına asmışlardır. Bu kararla Müslümanlar Mekke’nin sosyal yaşantısının dışında bırakılmış, kendileriyle her türlü ticaret ve gıda alışverişi yapmak da yasaklanmıştı. Müslümanlar için oldukça sıkıntılı ve zorlu geçen bu zaman dilimlerinde ailelerin ihtiyaçları Hz. Hatice tarafından karşılanmaktaydı. Zaman zaman Hz. Hatice’nin yeğenleri de hayatlarını riske atarak Müslümanların yaşadığı mahalleye gizlice girerek yiyecek tedarik etmeye çalışmışlardır. Yaklaşık üç yıl boyunca devam eden meşakkatli boykot sürecinde Hz. Hatice oldukça bitkin düşmüş, boykotun bitmesinden yaklaşık altı ay sonra rahatsızlanarak dâr-ı bekâya göç etmiştir (Sabuncu, 2008, s. 51-52).

Hız. Hatice'nin Hız. Peygamber'le Evliliğini Konu Edinen Türkçe Yazma Eserler

Kütüphane kataloglarında şu ana kadar tespit edilen Hız. Hatice'nin Hız. Peygamber'le izdivacı temalı manzum Türkçe eserler şu şekildedir (Debreli, 2018, s. 26-34):

1. Dâsıtân-ı Hadîcetül-Kübrâ: Gulâmi tarafından telif edilen yazmanın şu ana kadar tespit edilmiş iki nüshası bulunmaktadır:

- a. Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi 256.
- b. Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi 42 Kon 2061.

2. Hikâye-i Nikâh-ı Mustafâ: Eserin üç nüshası tespit edilmiştir:

- a. Konya Koyunoğlu Müzesi 10250.
- b. Konya Koyunoğlu Müzesi 10731.
- c. Ankara Milli Kütüphane 8631.

3. Manzûme-i Hatîcetü'l-Kübrâ: Ankara Milli Kütüphane 06 Mil Yz A 8902.

4. Hikâyet-i Hadîce Tezvîc-i Muhammed: Eser, Abdulkadir Karahan'ın şahsi kitaplığında yer almaktadır.

5. Hikâye-i Seyyide Hadîcetü'l-Kübrâ Ümmü'l Mü'minîn: Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu, Tarihî Türkî 276.

6. Hikâye-i Hadîcetü'l-Kübrâ: Kahire-Mısır'da Hidiv Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu 17560/1.

7. Hikâyet-i Hadîce Hatun: Prof. Dr. Hasan Kavruk'un şahsi kütüphanesinde yer almaktadır (Topbaş ve Selçuk, 2019, s. 756).

8. Hâzâ Mevlûd-ı Şerîf-i Hadîcetü'l-Kübrâ: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı 849.

9. 'Akd-ı Fahr-ı Kâinat min Hadîceti'l-Kübrâ: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı 778.

10. Risâle fî Tezvîci'r-Resûl bi-Hadîceti'l-Kübrâ: Kastamonu Yazma Eserler Kütüphanesi 37 Hk 1591/2.

11. Manzûme-i Hazreti Hatîcetü'l-Kübrâ: Ankara Milli Kütüphane 06 Mil Yz A 8902.

12. Menkıbe-i Fahr-i Kâinat/Hikâyet-i Hadîce: Ankara Milli Kütüphane 06 Mil Yz A 4789.

13. Mawlud: Bosna-Hersek Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi 6040.

14. Mevlid: Bu başlıkla iki nüsha mevcuttur:

- a. Ankara Milli Kütüphane 06 Mil Yz A 4858.

b. Ankara Milli Kütüphane 06 Mil Yz A 1174.

15. Hâzâ Mevlûd-i Şerîf-i Hadîcetü'l-Kübrâ (Paris Nüshası ve Tavsifi):

Bu makalede incelenen nüsha, Paris Bibliotheque Nationale'de Supplement, Turc bölümünde 1515 numarayla kaydedilmiş bulunan *Hadîcetü'l-Kübrâ* manzumesine aittir. Bu nüsha, kütüphaneye Prof. J. Deny'den (ö. 1963) ulaşan Türkçe yazmalardandır. Eser katalogda, مولود شريف خديجة الكبرى (Mevlûd-u Şerîf-i Haticetü'l-Kübrâ) şeklinde adlandırılmıştır. Yazma 245 x 160 mm, yazı yüzeyi ise 170 x 105 mm ölçülerindedir. Mesnevinin sonunda yer alan bilgilere göre eser, Seyyid Abdülbâki Sadîkî b. Mehmed en-Nevâhî tarafından istinsah edilmiştir. Eserin istinsah tarihi 1246/1830 olarak metnin sonunda belirtilmiştir. Yazma, 36 sayfadan müteşekkildir. Harekeli ve okunaklı bir metne sahiptir. Sayfa sonları reddâdelidir. Beyitler 31b'ye kadar çift sütun üzerine tertip edilmiştir. Sonraki sayfalarda tek sütun olarak devam etmektedir. Yazma metni, 15 satır olacak şekilde düzenlenmiştir. Serlevhada “Hâzâ Mevlûd-i Şerîf-i Hadîcetü'l-Kübrâ” başlığı ve “Besmele” hariç ilk sayfada 8 satır, sayfa 32a 17 satır, son sayfa olan 36a'da ise 13 satır yer almaktadır.

Hz. Hatice Temalı Türkçe Yazma Eserler Üzerine Yapılan Çalışmalar

Hz. Hatice ile ilgili manzum hikâyelerin ilk tanıtımı 1979 yılında Abdulkadir Karahan tarafından yapılmıştır. Karahan, kendi şahsi kitaplığında bulunan nüshanın tanıtımını Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi-Ahmet Caferoğlu Özel Sayısında yayınlanan bir makale ile yapmıştır. Makale, “İlk Osmanlı Edebiyatının İncelenmemiş Dini Bir Mesnevisi: Hikayet-i Hadice Tezvic-i Muhammed yahut Mevlid-i Hadîcetü'l-Kübra” başlığı ile yayımlanmıştır. Çalışmada öncelikle 13. yüzyıl ve 15. yüzyıl arasında Anadolu'da inkişaf etmeye başlayan dini edebiyattan bahsedilmiştir. Eser hakkında da bilgi verildikten sonra mesnevinin özeti sunulmuştur. Akabinde eserin Türk edebiyatındaki yeri ve öneminden bahsedildikten sonra çalışma sonlandırılmıştır. Karahan bu makalede elindeki nüshanın en eski ve güvenilir olduğu dile getirmiştir. Ayrıca Paris nüshasının varlığından da ilk kez bahsetmiştir. Karahan nüsha ile ilgili tespitlerinde metnin imla özelliklerinin yer yer bozulduğunu, müstensih tarafından okuyuculara kolaylık sağlaması amacıyla devrin ses ve dil özelliklerinin imlaya yansıtıldığını söylemektedir (Karahan, 1979). Paris nüshasına ait metinde, diğer nüshaların aksine Eski Anadolu Türkçesine nazaran Osmanlı Türkçesi imla ve ses özellikleri daha sık yer almaktadır. Ayrıca metinde imla birliğinin bulunmadığı da görülmektedir. İmlâda birliğin olmaması sadece Paris nüshasına özel değil genel olarak Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde sık rastlanan bir durumdur. Üstelik araştırmaya konu olan eserin diğer nüshalarında da imla birliğinin olmadığı görülmektedir. Ayrıca hatalı imlaların tespiti farklı nüshalar üzerine çalışma yapan araştırmacıların dikkatinden kaçmamış ve metinleri neşrederken çok sayıda hatalı imlayı da dipnot ile belirtmişlerdir.

Gulâmî'nin “*Dâstân-ı Hadîcetül-Kübrâ*” adlı eseri üzerine Seda Garip tarafından 2010 yılında bir yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Marmara Üniversitesinde Prof. Dr. Hasan Aksoy'un danışmanlığında hazırlanan çalışmada (Garip, 2010) Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi'nde 256 numarada kayıtlı nüsha ele alınmıştır. Çalışmada öncelikle Gulâmî ve edebî kişiliği hakkında bilgiler verilmiş, ardından mevlid türü ve eserin türle olan benzerliklerine değinilmiştir. Esere ait nüshanın tanıtımı yapıldıktan sonra dil hususiyetleri gösterilmiş, ardından Hz. Hatice'nin biyografisi sunulmuştur. Son bölümde ise metnin transkripsiyonlu hali ve tıpkıbasımı verilmiştir.

Konya Koyunoğlu Müzesi'nde 10731 numarada kayıtlı “*Hikâye-i Nikâh-ı Mustafâ*” başlıklı nüsha üzerine 2010 yılında Mehmet Uysal tarafından bir yüksek lisans tez çalışması

yapılmıştır. Çalışma (Uysal, 2010) Konya Selçuk Üniversitesinde Prof. Dr. Ahmet Sevgi danışmanlığında hazırlanmıştır. Çalışmanın giriş kısmında dinî edebiyatın gelişimi ve Hz. Peygamberle ilgili kaleme alınmış manzum eserler hakkında bilgi verilmiştir. Akabinde mesnevi türünün tanıtımı yapılmış ve 13 ile 15. yüzyıllar arasındaki mesneviler hakkında genel bir tablo ortaya konulmuştur. Birinci bölümde ise çalışılan nüshanın tanıtımı yapıldıktan sonra biçim ve içerik özellikleri anlatılmıştır. İkinci bölümde ise metnin transkribe edilmiş hali ve tıpkıbasımı sunularak araştırma sonlandırılmıştır.

Ankara Milli Kütüphanede 06 Mil Yz A 8670 numarada kayıtlı “*Hâzâ Kitâb-ı Hatîcetü'l-Kübrâ*” başlıklı nüsha üzerinde 2010 yılında Emine Kara Tursun tarafından bir yüksek lisans tez çalışması yapılmıştır. Çalışma (Tursun, 2010) Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesinde Doç. Dr. Gülsel Sev danışmanlığında hazırlanmıştır. Çalışmanın giriş kısmında Hz. Hatice ve mesnevi türü üzerine durulmuştur. İnceleme kısmında ise imla, ses ve şekil bilgisi ele alınmıştır. Metin transkribe edilerek sunulduktan sonra sözlük kısmıyla çalışma sonlandırılmıştır.

2010 yılında Emine Kara Tursun tarafından çalışılmış nüsha üzerinde 2016 yılında iki yüksek lisans çalışması daha yapılmıştır. Bunlardan ilki Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde Rahim Erarslan tarafından Prof. Dr. Alim Yıldız danışmanlığında hazırlanmıştır. Bu çalışmada (Erarslan, 2016) Tursun’un çalışmasından farklı olarak Milli Kütüphane nüshası; Atatürk Kitaplığı 849 arşiv numarasıyla kayıtlı yazma nüsha ve 1862 tarihli bir matbu nüsha mukayese edilerek okunmuştur.

Ankara Milli Kütüphanede 06 Mil Yz A 8670 numarada kayıtlı nüsha üzerine yapılan üçüncü yüksek lisans tez çalışması Necdet Öztürk tarafından Kocaeli Üniversitesinde Prof. Dr. Adnan Rüştü Karabeyoğlu danışmanlığında hazırlanmıştır. Bu çalışmada (Öztürk, 2016) metnin imla, ses ve şekil özellikleri detaylı olarak ele alınmış ardından metnin transkribe edilmiş hâli ve gramatikal bir dizini sunularak çalışma sonlandırılmıştır.

Bosna-Hersek Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi’nde 6040 arşiv, 187 dvd numarasıyla kayıtlı olan “*Mawlûd*” başlıklı nüsha üzerine 2017 yılında Büşra Bulut tarafından yüksek lisans tez çalışması yapılmıştır. Tezin danışmanlığını Ankara Gazi Üniversitesinde Prof. Dr. Ahmet Mermer yürütmüştür. Çalışma “*Âşık Paşa’nın Mevlidi inceleme-metin*” başlığı ile sunulmuştur (Bulut, 2017). Öncelikle mevlit türüyle ilgili bilgiler verilmiş ardından muhteva, şekil ve sanat açısından mevlitlerle ilgili değerlendirmeler yapılmıştır. Âşık Paşa hakkında bilgiler de verildikten sonra eserin muhtevasına geçilmiş, şekil, dil ve üslup özellikleri paylaşılmıştır. Ardından *Garipnâme*’nin dili üzerinden eserin imlâ, ses ve gramer özellikleri incelemeye tabi tutulmuştur. Sonrasında transkripsiyonlu metin ve tıpkı basım bir arada verilmiştir. Sonuç ve tartışma kısmında ise eserin müellifinin Âşık Paşa olma ihtimali tartışılmıştır.

Ankara Milli Kütüphanede 06 Mil Yz A 8902 numarada kayıtlı olan “*Manzûme-i Hazreti Hatîcetül-Kübrâ*” başlıklı nüsha üzerine 2018 yılında Adil Soycan tarafından bir yüksek lisans tez çalışması yapılmıştır. Çalışma Konya Necmettin Erbakan Üniversitesinde Doç. Dr. Gökhan Ölker danışmanlığında hazırlanmıştır. Çalışmada (Soycan, 2018) öncelikle Hz. Hatice’nin hayatı hakkında bilgiler verilmiş, sonrasında Türk edebiyatındaki yeri ve önemini anlatan bilgiler paylaşılmıştır. Hz. Hatice ile ilgili yapılmış mevcut çalışmalara da değinildikten sonra nüsha tavsifine geçilmiştir. Eserin bölümleri, farklı nüshaları ve dil hususiyetleri gösterildikten sonra transkripsiyonlu metni paylaşılmıştır. Ardından Hz. Hatice’nin fiziksel ve ruhsal özellikleri hakkında bir inceleme yapılarak

çalışma sonlandırılmıştır.

“*Hikâye-i Seyyide Hadîcetül-Kübrâ Ümmül Mü'minîn*” başlıklı Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonunda 276 numaralı nüsha üzerine 2017 yılında Fatih Köse tarafından bir yüksek lisans tez çalışması yapılmıştır. Çalışma (Köse, 2017) Gazi Üniversitesinde Doç. Dr. Neslihan İlknur Koç Keskin danışmanlığında hazırlanmıştır. Tez dört bölümden müteşekkildir. İlk bölümde Hz. Hatice ile ilgili mesneviler ve bu mesnevilerle ilgili yapılmış çalışmalardan bahsedilmiştir. İkinci bölümde eserin şekil ve muhteva özellikleri ele alınmıştır. Üçüncü bölümde ele alınan nüshanın özellikleri ve metnin transkribe edilmiş hali sunulmuştur. Son bölümde ise eserin lirizmi ele alınmıştır.

“*Risâle fî Tezvicir-Resûl bi-Hadîcetül-Kübrâ*” başlıklı Kastamonu Yazma Eserler Kütüphanesinde 37 Hk 1591/2 numarada kayıtlı mensur eser, 2019 yılında Selahattin Topbaş ve Prof. Dr. Bahir Selçuk tarafından neşredilmiştir. Çalışma *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature* dergisinde yayımlanmıştır. Çalışmada (Topbaş ve Selçuk, 2017) öncelikle Hz. Hatice ve hakkında yazılmış eserlerden bahsedilmiştir. Sonrasında Hz. Hatice hakkındaki akademik çalışmalara değinilmiş, ardından eserin gramer ve içerik hususiyetleri belirtilmiş, son olarak da transkripsiyonlu metin verilerek çalışma sonlandırılmıştır.

Konya İl Halk Kütüphanesinde bulunan 42 Kon 2061 arşiv numarasında kayıtlı “*Destân-ı Hadice*” başlıklı nüsha, 2018 yılında Zekiye Gizem Debreli tarafından yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. Çalışma Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesinde Dr. Salih Demirbilek danışmanlığında hazırlanmıştır. Çalışmada (Debreli, 2018) ilk bölümde nüshanın tanıtımı yapılmış, ardından biçim ve içerik özellikleri belirtilmiştir. Bu bölümde hikâyede anlatılanların tarihi kaynaklarda geçen bilgilerle örtüşüp örtüşmediği de izah edilmiştir. Sonra eserin Türk edebiyatındaki kıymeti ve yeri anlatılmıştır. Hz. Hatice hakkında yazılmış eserlerden de bahsedilmiş ve bu eserlerin bir tasnifi de çalışmada sunulmuştur. Sonraki bölümde eserin detaylı bir gramer incelemesi yapılmıştır. Metnin transkripsiyonlu hali verildikten sonra Türkiye Türkçesi'ne aktarımı da sunulmuştur. Metnin gramatiksel dizini ve sözlüğü verildikten sonra tıpkıbasımı paylaşılarak çalışma sonlandırılmıştır.

Ankara Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonunda, 06 Mil Yz A 4789 arşiv numarasıyla kayıtlı “*Menkıbe-i Fahr-i Kâinat/Hikâyet-i Hadice*” başlıklı yazma üzerine 2019 yılında Ayşe Nur Kalkan tarafından bir yüksek lisans tez çalışması yapılmıştır. Çalışma (Kalkan, 2019) İstanbul 29 Mayıs Üniversitesinde Doç. Dr. Arzu Atik danışmanlığında hazırlanmıştır. Çalışmada türle ilgili genel bilgiler verildikten sonra biçim, dil ve üslubu hakkında bazı değerlendirmeler yapılmıştır. İçerik incelemesinde hikâyenin tarihi kaynaklarla ilişkisi ele alınmıştır. Metinde yer alan esmâ-i nebî de bu kısımda aktarılmıştır. Eserin hem transkripsiyonu hem de Türkiye Türkçesine aktarımının ardından tıpkıbasım verilerek çalışma sonlandırılmıştır.

Eserin Özeti

Olay, Kureyş'in Benî Hâşim ailesi kadınlarından Atike ve kardeşi Ebu Talip arasındaki diyaloglarla başlamaktadır. Hz. Peygamber büyümüş ve evlenme yaşına erişmiştir. Fakat henüz evlenebilecek maddi durumu bulunmamaktadır. Bu olaya çözüm bulmak isteyen Hz. Peygamber'in halası Atike'nin aklına bir fikir gelir. Eğer Hz. Peygamber, Mekke'nin önemli ticaret kervanlarının sahibi olan Hz. Hatice'nin Şam kafilesinde bir iş bulabilirse sorun çözülebilecektir. Ebu Talip bu çözümü gayet makul bulur. Atike hemen Hz. Hatice'nin yanına giderek durumu anlatır. Hz. Hatice, Atike'nin

önerisini kabul eder. Bu esnada daha evvel gördüğü bir rüyayı anımsar. Hz. Peygamber'i gördüğü zaman onun Eski Ahit'te vasıfları zikredilen son elçi olduğunu fark eder.

Hz. Hatice, Hz. Peygamber'e yolculuk boyunca yardımcı olması için Meysere adlı çalışanını görevlendirir. Hareket günü gelince Şam kafilesi yola koyulur. Kervan Şam yakınlarına geldiği sırada bir karyede konaklar. Bu karyede Rahip Buhra adlı Ehl-i kitap bir zat vardır. Bu zata belde halkı büyük ihtiram göstermektedir. Bu zat, Tevrat ve İncil'i çok iyi bilmektedir. Kutsal kitaplarda yazılanlara göre son peygamber Mekke'den üzerinde onu güneşten koruyan bir bulut olduğu halde gelecektir. Rahip Buhra, Allah'a son peygamberi görebilmek için yalvarıp yakarmaktadır. Bir gün dua ederken uzaktaki bir kervanla birlikte hareket eden bir bulut gözüne ilişir. Sevinçle yerinden fırlar. Çeşit çeşit yemekler hazırlar ve kervandakileri yemeğe davet eder. Yemeğe gelenler arasında Hz. Peygamber'i göremeyince eksik kimse olup olmadığını sorar. Ebu Cehil yanıt vererek eksik bir kimse olmadığını, kervan başında bekleyen adamlar olduğunu fakat onların bu davete icabet etmeye layık kimseler olmadığını anlatır. Hz. Ebu Bekir söze girer ve Hz. Peygamber'den bahseder. Onun faziletini dile getirir. Bu sözleri işiten Buhra, kervanın konakladığı mevkiye doğru yola koyulur. Hz. Peygamber'i görünce hemen bir kaside okumaya başlar. Otuz seneden fazladır yollarını gözleyip hasretiyle tutuştuğunu anlatır. Hz. Peygamber'i de ziyafete getirir.

Rahip Buhra, ziyafetin ardından kervandakilere kısa bir konuşma yapar. Onlara bu ziyafeti vermekteki gayesinin Hz. Peygamber'i görmek olduğunu anlatır. Ardından ilk vahiy zamanına ömrünün vefa etmeyeceğini bu sebeple Hz. Peygamber'e kendisini de ümmetine kabul etmesini rica eder.

Kervan tekrar yola koyulur. Bir süre sonra Şam'a varırlar. Satışlar oldukça bereketli geçer. Kafiledelikler Hz. Peygamber'in bereketine tanık olmuşlardır. Meysere tüm bu yaşanan hadiseleri anlatan bir mektup kaleme alır. Yazdıklarını Hz. Peygamber'e teslim ederek Hz. Hatice'ye ulaştırmasını söyler. Hz. Peygamber'in yaklaşık üç saatte mektubu teslim etmesi üzerine Hz. Hatice onun hak peygamber olduğuna kanaat getirir.

Kervan Mekke'ye birkaç gün sonra ulaşır. Kervandakiler Hz. Hatice'den ücretlerini almaya başlar. Fakat bir aylık bir süre geçmesine rağmen Hz. Peygamber'in ödemesi yapılmamıştır. Halası Atike, unutulmuş olabileceğini düşünerek Hz. Hatice'ye hatırlatmaya karar verir. Atike geldiği zaman Hz. Hatice ona görmüş olduğu bir rüyadan bahseder. Tabircilere göre son peygamberin vakti gelmiştir ve onunla evlenmek Hz. Hatice'ye nasip olacaktır.

Hz. Hatice, Hz. Peygamber'le evlenmek istediğini Atike'ye söyler. Atike mutluluktan ağlamaya başlar. Koşarak Ebu Talip'in yanına varır. Ebu Talip anlatılanları işitince Allah'a şükreder. Vakit kaybetmeden Mekke'nin ulularının bulunduğu bir heyetle Hz. Hatice'yi babasından istemek üzere yola çıkarlar.

Hz. Hatice'nin babası gurur yapar. Kızını malı mülkü olmayan bir yetime vermek istememektedir. Misafirler ayrılıp gider. Hz. Hatice bu duruma çok üzülür. Aklına bir plan gelir. Misafirleri tekrar davet eder. Babasına da aklını başından alacak bir içecek ikram eder. Babası kendinden geçince kız verme alameti olarak kıyafetinin ucuna sarı bir boya sürer. Sabah olunca her ne kadar itiraz ederse etsin sonunda Hz. Hatice'nin telkinleriyle ikna olmak durumunda kalır. Hz. Hatice bu müjdeli haberi Atike'ye verir, o da Ebu Talip'i haberdar eder. Hemen Hz. Ebu Bekir'i Hz. Peygamber'in yanına gönderir. Hz. Peygamber müjdeli haberi alınca çok sevinir.

Hız. Peygamber, Hız. Ebu Bekir'den Hız. Hatice'ye nişan hediyesi olarak vermek için kıymetli bir kumaş satın almak ister. Hız. Ebu Bekir ise bu kıymetli kumaşları ona armağan olarak takdim eder.

Düğün gerçekleşir. Düğün esnasında Hız. Peygamber'in serveti olmadığı için mahcup duruma düşeceğine dair dedikodular yayılmıştır. Fakat çok sayıda kıymetli hediye gelir. Bu hediyelerin çoğu Hız. Ebu Bekir tarafından gönderilmiştir. Hız. Hatice de bu sırada büyük bir düğün ziyafeti hazırlar. Bu ziyafet oldukça şatafatlıdır. Dedikoducular yine boş durmaz ve bunca mal mülkün Hız. Hatice'ye ait olduğunu, Hız. Peygamber'in hiçbir şeyi olmadığını konuşmaya başlarlar. Hız. Hatice, ziyafet esnasında tüm malını ve mülkünü Hız. Peygamber'e bağışladığını anlatır.

Hız. Hatice ve Hız. Peygamber saadetli bir ömür sürerler. Altı çocukları olur. Bunların ikisi erkek, dördü de kızdır. Derken ilk vahiy Hira'da tebliğ edilir. Hız. Peygamber eve dönüp Hız. Hatice'ye İslam'ı anlatır. Hız. Hatice ona hemen iman eder. Ardından Hız. Ebu Bekir, Hız. Ali ve Hız. Ömer'in İslam'a geçişleri anlatılır. Mesnevinin son kısmında anlatılan hikâyeye ise Medine'de Hız. Peygamber'in hutbe verirken yaslandığı bir kütükle ilgilidir. Sahabe, Hız. Peygamber'in rahat etmesi için yeni bir minber inşa eder. Hız. Peygamber bu yeni minbere çıkınca kütükten ağlama sesi gelir. Olayı işiten çok sayıda insan iman eder. Mesnevi bu hikâyenin anlatımının ardından son bulur.

Nüshaya Ait Metnin Bazı Dil Hususiyetleri

Paris nüshası, Eski Anadolu Türkçesi yazı dilinin artık yerini Osmanlı yazı diline bıraktığı çok geç bir dönemde istinsah edilmiştir. Zeynep Korkmaz, Osmanlı Türkçesini 14. yüzyıldan 20. yüzyıl başlarına kadar Anadolu ve Rumeli coğrafyasında doğup büyüyen bir yazı dili olarak tanımlamıştır (Korkmaz, 2009, s. C). Nüshanın dili, Eski Anadolu Türkçesini yansıtmakla beraber yer yer de Osmanlı Türkçesi özellikleri göstermektedir. Bu bakımdan bir geçiş dönemi eseri olarak değerlendirilebilir.

Paris nüshasında göze çarpan hususlardan biri metnin genelinde imla birliğinin sağlanamamış olmasıdır. Bazı sözcüklerin iki, hatta üç farklı biçimde imla edildiği görülmektedir:

<i>katında</i> (897) قَاتِنْدَه	<i>kıtında</i> (897) قَتِنْدَه	<i>dediler</i> (466) دَدِيلُر	<i>didiler</i> (526) دِيدِيلُر
<i>āsumān</i> (10) اَسْمَانُ	<i>āsımān</i> (937) اَسِمَانُ	<i>getdiler</i> (653) كَتْدِيلُر	<i>gıtdiler</i> (560) كِئْدِيلُر
<i>kendi</i> (132) كَنْدِي	<i>kendü</i> (819) كَنْدُو	<i>hergiz</i> (829) هَرْكِزُ	<i>herkese</i> (125) هَرْكِسَه
<i>buludı</i> (342) بُلُود	<i>bulut</i> (935) بُلُوث	<i>bulut</i> (325) بُلُوث	

Paris nüshasına dayalı metinde göze çarpan hususlardan birisi bazı yabancı kökenli sözcüklerde ünlü düşmesi hadisesinin imlaya yansımamış olmasıdır:

cehid (452), *cemi'* (638), *fikir* (132), *luğuf* (76), *medih* (335).

Nüshaya ait metinde Eski Anadolu Türkçesi döneminde sıkça kullanılan, fakat istinsah edildiği dönem için arkaik olarak adlandırılacak sözcük örnekleri bulunmaktadır:

kağı- “kız-” (924), *kaçan* “ne zaman” (458), *ķanda* “nerede” (824), *ķandan* “nereden” (763), *ķanı* “hani” (933), *ķankı* “hangi” (519), *ķamu* “bütün” (90), *uçmaķ* “cennet” (321), *ķavar* “mal” (789), *yarag et-* “hazırlık et-“ (248) vb.

Eski Anadolu Türkçesi'nin en karmaşık meselelerinden biri kapalı /e/ foneminin imlasının nasıl olacağı ile ilgilidir. Metnimizde bu nitelikteki sözcüklerin esre ile

harekelendirilerek /i/ biçiminde imla edildiği görülmektedir:

dimiş (880), gice (391), girü (637), irişmişdir (443), virmiş (327).

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde asli sözcüklerde görüldüğü şekilde, Türkçe eklerin ünlü uyumuna girdiği görülmektedir (Timurtaş, 2005, s.42). Metinde de bu kurala benzer biçimde eklerin uyum sağladığı örnekler bulunmaktadır:

-İİA: *'aşk-ıla (382), şıdk-ıla (634), yaş-ıla (630).*

bizim-ile (254), devlet-ile (143), ta'zīm-ile (138), vech-ile (296).

-İdİ: *umar-ıdım (54), kalmış-ıdı (74), olmuş-ıdı (198), şormuş-ıdı (156), var-ıdı (111).*

bilmiş-idi (198), dönmüş-idi (358), gelmez-idi (404,) görmüş-idi (156), virmiş-idi (327).

Metinde, Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik bir özelliği olan yuvarlaklaşma örnekleri mevcuttur:

-UbAn: *al-uban (75), baq-uban (342), bil-üben (859), çık-uban (419), eg-üben (119), eşid-üben (509), gel-üben (124), gör-üben (785), kızar-uban (604), koşuş-uban (746) ol-uban (213), var-uban (311), yan-uban (307).*

-dUk: *gel-düğini (514), it-düğün (517), ol-duğını (199), olun-duğı (718), tağla-duğım (73).*

-dUr: *añ-durayın (566), evlen-dürevüz (129), kal-durup (359).*

-Ur: *bit-üren (491), geç-üresin (88), gey-ürdi (289).*

-gUr: *ir-güren (330).*

+IU: *deñ+lü (190), devlet+lü (146), eger+lü (241), mürüvvet+lü (265).*

+Um: *göz+üm (114), kül +um (740), söz+üm (287).*

+Uñ: *yan+uñ (237), yüz+üñ (82).*

-dUm: *bul-dum (878), ol-dum (55).*

-dUñIz: *gel-düñiz (369).*

-sUn: *kal-sun (367), şarın-sun (247), var-sun (559), yorulma-sun (559).*

-sUnlar: *eyle-sünler (154), şur-sunlar (771).*

Metinde, Eski Anadolu Türkçesi döneminde sıkça görülen +durur yardımcı eyleminin korunduğu örnekler olduğu gibi +dUr şeklinde de görüldüğü örnekler bulunmaktadır:

almış+durur (568), bu+durur (524), gelmiş+durur (568), yaratılmış+durur (194).

bu+dur (633), kılı+dur (305), ulu+dur (305), yaradıp+dur (196), yok+dur (78).

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde gelecek zaman eki olarak kullanılan -IsAr, Paris nüshasına ait metinde de görülmektedir:

gel-iser (193), kıl-ısar (445), kop-ısar (896), ol-ısar (39), tol-ısar (881).

Eski Anadolu Türkçesi 1. tekil şahıs -vAn/-Am eklerinin kullanımı metinde de görülmektedir:

görmüş-em (605), idü-ven (911), kıtur-am (617), ol-am (616), yordurmuş-am (606).

Metinde, Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait 1. çoğul şahıs -vUz/Uz eklerinin kullanıldığı örnekler mevcuttur:

ala-vuz (602), alıvire-vüz (129), añlañ-uz (619), bula-vuz (101), diñleñ-üz (659), evlendüre-vüz (129), göndere-vüz (725), göre-vüz (717), ola-vuz (101), vire-vüz (717).

Metinde, Eski Anadolu Türkçesi -gil 3. teklik şahıs emir ekinin kullanıldığı da görülmektedir:

bil-gil (47), eyle-gil (726), it-gil (582), yarlığa-gil (952).

Paris nüshasına ait metnin Osmanlı Türkçesi hususiyetleri gösterdiği de görülmektedir. Bu hususiyetlerden bazıları şu şekildedir:

Osmanlı Türkçesi metinlerinde, Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde karşılaşılan ardıl-öncül uyumunun yavaş yavaş ortadan kalktığı görülmektedir. Nüsha metninde de bu uyumun bozulduğu örnekler bulunmaktadır:

-ki: *alnında-ki (205), Tevrât'da-ki (227).*

ile: *At-ile (559), kâribân-ile (326).*

idi: *giryân-idi (580), ser-gerdân-idi (580).*

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde, bünyesinde yuvarlak ünlü bulunan bazı eklerin Osmanlı Türkçesi metinlerinde düzleşme biçimini aldığı görülmektedir. Paris nüshasına ait metinde bu duruma örnek teşkil edebilecek ekler şu şekildedir:

-dUk>-dİk : *gör-digin (913), gözle-digim (387), sev-digim (53).*

-dUr>-dİr : *degil+dir (78), göriser+dir (93), ne+dir (141).*

-Ur>-İr: *geç-irdi(598), iç-irdi (103), yaraş-ır (171),*

-sUn>--sIn: *bildir-sin (519), var-sın (264), yaz-sınlar (529).*

-Am>--Im: *diler-im (620), gider-im (529), ider-im (529).*

-Uz>-İz: *bilmeziz (174), isteriz (152).*

Ayrıca metinde, Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde nadir rastlanılan ve Osmanlı Türkçesi metinlerinde daha yoğun olarak görülen şimdiki zaman eki -yor, iki yerde geçmektedir:

gel-i-yor-ur (535, 539).

Nüshaya Ait Metnin Söz Varlığına Dair Bazı Tespitler

Metinde, hem Eski Anadolu Türkçesi dönemi için hem de Eski Türk edebiyatı için malzeme teşkil edebilecek söz varlığı bulunmaktadır. Bu sözcüklerle ilgili yapılan bazı tespitler şu şekildedir:

Yaratıcıyla ilgili ad ve sıfatlar (Esmâ-i Hüsnâ): *Allâh (40), Allâhu Te'âlâ (340), Cebbâr (15), Celîl (792), Ganî (952), Hâdî (815), Haqq (23), Haqq Te'âlâ (20), Hâlik (516), Hudâ (37), Kâdir (456), İlâh (42), Lem yezel (15), Ma'bûd (210), Mu'in (804), Müste'an (910), Mucîb (582), Rab (884), Rabb-i Kerîm (804), Raḥmân (899), Raḥîm (25), Sübhân (48), Tañrı (911), Yezdân (856).*

Ruhani varlıklar: *cin (11), hûrî (935), melek (13), rûḥ (31), şeytân (486).*

Melekler: *Cebrâ'il (940), Cebrâ'il Emîn (619), Cibrîl-i Emîn (920).*

Kutsal kitaplar: *Tevrât (618), İncîl (618), Kur'an (837).*

Kur'an sureleri: *Fâtiḥa (36), İkrâ' Şuresi "Alak" (842), Müddeşşir Süresi (885), Süre-i Tâhâ (925).*

Peygamberler: *İbrahîm (168), 'İsâ (315), Muḥammed (305).*

Hız. Muhammed'le (as) ilgili ad ve sıfatlar (Esmâ-i Nebî): *'Abdullâh (553), Aḥmed (66), Aḥîd (109), 'Âkîb (180), Bedr-i mâh (157), Bedr-i münîr (791), Bedr-i şafâ (507), Beşîr (907), Câmî' (338), Cân-ı cihân (732), Dürr-i yetîm (601), Ehl-i sa'âdet (401), Emîn (147), Evlâd-ı Ḥalîl-i Muştafâ (468), Faḥr-i 'âlem (49), Faḥr-i cihân (48), Faḥr-i rusûl (30), Ḥabîb (53), Ḥabîbullâh (9), Hâmid (46), Ḥarîş (796), Hâşîr (110), Ḥâteme'n-nebiyyi (524), Ḥatemir-Rusûlü (629), Ḥatemü'l-Enbiya (611), İklîl (483), Kâmil (482), Kayyim (338), Kelimullâh (628), Mâh (411), Maḥbûb u Ḥakk (208), Mâh-ı tâbân (47), Maḥmûd (46), Ma'lûm (796), Menşûr (710), Merdigâr (532), Meşhûd (874), Mihribân (388), Muḥammed (409), Muḥammed Emîn (147), Muḥammed Muştafâ (372), Muhyî (629), Muḥkafî (415), Muḥtefin (415), Muḥahhir (257), Muştafâ (306), Müddeşîr (483), Müncî (709), Münzir (908), Müzekkir (709), Müzzemmil (483), Nâsır (710), Nebî (337), Nebîler serveri (402), Nebiyyü'r-rahmeti (795), Nebiyyü't-tevbe (795), Neciyyullâh (554), Nev-civân (722), Nezir (907), Nûr (908), Nûr-ı 'ayn (732), Pâdişâh (523), Pür-uşûl (519), Pür-şafâ (535), Resûl (97), Resûlullâh (852), Resûlü'l-melâḥim (416), Resûlü'r-rahmeti (416), Rûḥ-u revânî (79), Şafiyyullâh (554), Seyyid (258), Seyyid-i 'âlem (485), Şâhid (873), Şehîd (874), Şehîr (873), Ṭabîb (63), Ṭahâ (180), Ṭâhîr (181), Ṭayyîb (257), Ulular aşlı (702), Vaḥîd (109), Yâsîn (181), Yüzi gül (803), Yüzi güneş (379), Yüzi mâh (58).*

Çehâr-ı Yâr-ı Güzîn: *Ebû Bekir (20), 'Ömer (20), 'Osmân (915), 'Alî (915).*

Peygamber Ailesi (Ehl-i Beyt): *Ḥadîce (766), Fâtıma (799), Kâsım (798), Ruḳiyye (799), Ṭâhîr (798), Ümmügülşüm (799), Zeyneb (799).*

Ashâb-ı Kirâm: *'Abdurrahmân (916), Bilâl (941), Ebû Süfyân (674), Fâtıma binti Esed (98), Ḥamza (917), Sa'd ibni Vakkâş (916), Ṭalḥa (916), Zeyd (915), Zübeyr (915).*

Diğer şahıslar: *'Abdulmuḥtalib (61), 'Âtike (759), Buhrâ (388), Ebû Cehil (919), Ebu'l-'Âş (801), Ebû Leheb (76), Ebî Ṭâlib (111), Meysere (473), Varḳa (878).*

Dinler: *Cühûd (428), İslâm (901), Mecûsî (434).*

Şehirler: *'Irâk (173), Medîne (937), Mekke (485), Mısr (779), Şâm (779).*

Kozmik unsurlar: *âsumân (10), ay (757), bedir (757), bulut (935), felek (13), gök (14), güneş (757), hilâl (820), kamer (379), kevkeb (7), mâh (754), semâ (59), şems (754), yer (10), yer yüzi (158), yıldız (757), zemîn (937).*

Coğrafi unsurlar: *baḥîr (10), deryâ (41), kûh (412), mağara (918), şahrâ (767), tağ (839).*

Kıymetli mâdenler ve taşlar: *altûn (728), cevher (779), dürr (601), gümüş (728), incü (776), kıymetli taş (731), la'î (777), sîm (780), yâkût (777), zer (780), zerrîn (777).*

İnsana ait uzuvlar: *'aql (386), al(ı)n (378), ayak (928), bağ(ı)r (310), baş (386), boyun (119), beñ(i)z (817), ciger (73), dest (704), dihân (948), dil (26), diş (380), diz (158), ebrû (381), el (386), gön(ü)l (632), göz (823), kalb (145), kirbik (207), kulak (825), leb (803), raḥ(i)m (47), saç (603), şadr (103), ten (738), yañağ (379), yüz (633), zebân (146).*

Çeşitli vazife, meslek yahut çalışma grupları: *'asker (470), bende (144), behlûvân (835), bevvâb (511), cârîye (508), çeşnigir (525), ḥâdim (744), ḥalâyiğ (782), ḳapucı (745), ḳaravaş (758), köle (782), kûl (758), mu'abbirler (156), müjdecî (484), münâdîler (122), re'is-i kâribân (221), rehber (172), seyis (560), ṭabîb (518), tâcirân (534).*

Yönetici sınıf: *devletlü (146), ḥân (146), pâdişâh (941), sultân (695), şâh (144), şehinşâh (250), vezîr (941).*

Yiyecek, içecek: *aş (819), biryân (382), etmek (819), gülâbi şerbeti (138), meyve (5), nebât (599), şu (847), sükker (803), ta'âm (657),*

Evle ilgili unsurlar: *direk (947), ev (88), ḳapu (144), mesken (364), oṭa (187).*

Çeşitli araç-gereç ve eşyalar: *boğca* (236), *divit* (161), *döşek* (778), *eger* (484), *kağıd* (161), *kalem* (393), *kandil* (429), *kāse* (677), *kesme* (784), *kitāb* (343), *küb* (776), *mühr* (163), *şanduk* (233), *şofra* (599), *şabağ* (728), *yaşdıç* (778), *yorgan* (778), *yular* (487).

Giyim-kuşam- kumaşlar *ağlas kumaş* (289), *bahālî bez* (716), *cübbe* (451), *dāmān* (691), *destemal* (290), *dülbend* (235), *eteg* (682), *esvāb* (732), *gömlük* (234), *harîr* (772), *hil'at* (467), *ipek* (234), *kaftān* (527), *kıymetli bez* (725), *kumaş* (730), *libās* (235), *şumāt* (599), *ton* (742), *yağlık* (234).

Savaş aletleri: *kılıç* (938), *silāh* (924),

Müzik aletleri: *kös* (266), *tabıl* (266).

Hayvânât: *at* (783), *bülbil* (390), *deve* (487), *hecîn* (484), *it* (439), *kaçır* (783), *kuzu* (147), *māl* (789), *siñek* (808), *şavar* (789), *şayr* (13).

Nebâtât (ağaçlar-çiçekler-bitkiler): *budağ* (730), *ğonca* (61), *gül* (820), *diken* (330), *lāle* (381), *mercān ağacı* (729), *meyve* (5), *nebāt* (599), *za'ferān* (682).

Renkler: *ağmer* (803), *ağ* (935), *bıyāz* (803), *siyāh* (157).

Zamân: *ay* (2), *dem* (522), *gün* (937), *lahza* (923), *sā'at* (839), *vaçit* (942), *yıl* (121), *zamān* (389).

Sonuç ve Değerlendirmeler

Hâzâ Mevlûd-i Şerîf-i Hadîcetü'l-Kübrâ'nın Paris Ulusal Kütüphanesi'nde bulunan nüshası, Seyyid Abdülbâki Sadıkî b. Mehmed en-Nevâhî tarafından 1246/1830 tarihinde istinsah edilmiştir. 36 varak ve 952 beyitten müteşekkildir. Paris Bibliotheque Nationale'de Supplement, Turc-1515 numarada kayıtlı yazma nüshaya ait ayrıntılar makale içerisinde paylaşılmıştır.

Yazma metninde harekeli nesih imla tipi tercih edilmiştir. Metin okunaklıdır. Metin mesnevi biçiminde kaleme alınmış olsa da 861 ve 871. beyitler arasında bir gazel, 909 ve 949. beyitler arasında da bir kaside bulunduğu görülmektedir.

Hız. Peygamber'in gençlik yılları, Hz. Hatice'yle evlenmesi, peygamberliğin kendisine tabliğ edilmesi ve İslam'ın yayılması gibi hadiselerin ele alındığı *Mevlûd-i Şerîf-i Hadîcetü'l-Kübrâ*, dini muhtevalı manzum bir hikâye örneğidir. Eserin başlığı ve bölüm sonlarında salavatların verilmiş olması ise mevlid türüyle benzerlikler olduğunu göstermesi bakımından dikkat çekicidir.

Nüshaya ait metindeki dilin hem Eski Anadolu hem de Osmanlı Türkçesi hususiyetleri gösterdiği görülmektedir. Müstensihin yaşadığı döneme ait dil hususiyetlerini metne yansıtmasıyla böyle ikili bir durumun gerçekleştiği izlenimi oluşmaktadır. Metinde *kanda*, *kanğı*, *kamu*, *uçmak* vb. gibi istinsah edildiği dönem için arkaik olarak kabul edilebilecek sözcük örnekleri yer almaktadır. Nüshaya ait metinde Eski Anadolu Türkçesinde yavaş yavaş ortadan kaybolma eğilimi gösteren “durur” sözcüğünün (*bu-durur*, *ol-durur*, *yaradılmış-durur*) kullanıldığı misaller de bulunmaktadır. Metinde yuvarlak ve düz ünlülü eklerin korunduğu örnekler de vardır. Bunların dışında -(y)UbAn (*ol-uban*, *var-uban*, *yan-uban*); -(y)IcAk zarf fiil (*gid-icek*, *gir-icek*, *eşid-icek*); -(y)IsAr gelecek zaman (*gel-iser*, *gör-iser*, *ödey-iser*); -gIl emir teklilik 2. tekil şahıs (*bil-gil*, *eyle-gil*, *it-gil*); -vAn 1. teklik şahıs (*idü-ven*) gibi Eski Anadolu Türkçesi Dönemi'ne ait eklerin kullanıldığı çok sayıda sözcük örneği de mevcuttur.

Mevlûd-i Şerîf-i Hadîcetü'l-Kübrâ, kendine has üslubuyla Klasik Türk edebiyatındaki önemli manzum dini hikâye örneklerinden biridir. Daha önce birtakım araştırmacılar farklı

yazmalar üzerine çalışmalar yapmışlardır. Bu makalede de *Hadîcetü'l-Kübrâ* mesnevisine ait farklı neşirlerden bahsedilmiş, günümüze kadar hangi nüshaların çalışıldığı da makalede ortaya konulmaya çalışılmıştır. *Hadîcetü'l-Kübrâ* mesnevisine Paris'te bulunan yazmanın daha önce neşredilmediği ve tenkitli metin çalışmalarında kullanılmadığı görülmüştür.

Bu makaladede, esere ait yeni yazma nüshaların okunması yahut yeni tenkitli metnin oluşturulması gibi hususlara katkı sağlayacağı düşünülerek Paris Bibliothéque Nationale'de korunan *Mevlûd-i Şerîf-i Hadîcetü'l-Kübrâ* mesnevisine ait metnin neşri ve tanıtımı yapılmıştır.

Kısaltmalar

Ar: Arapça

Fa: Farsça

MN: Matbu nüsha.

PN: Paris nüshası.

YNA: Yazma nüsha A.

YNB: Yazma nüsha B.

Kaynakça

Aslan, N. (2006). Manzum Dinî Hikâyeler ve Kirdeci Ali'ye Ait Olduğu Söylenen İki Hikâye Metni (Güvercin ve Geyik Destanları). *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(1), 189-207.

Benjamin, W. (2014). *Son Bakışta Aşk*. (Çev.: Nurdan Gürbilek). İstanbul: Metis Yayınları.

Bulut, B. (2017). *Âşık Paşa'nın Mevlidi İnceleme –Metin*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Debreli, Z. (2018). *Destân-ı Hadice (İnceleme –Metin-Sözlük)*. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Erarsan, R. (2016). *Manzûme-i Hatîcetü'l-Kübra (Metin-İnceleme)*. Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Garip, S. (2010). *Gulâmî'nin "Dâsitân-ı Hadîcetü'l-Kübrâ" Adlı Eseri*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Kalkan, A. (2019). *Menkıbe-i Fahr-i Kâinat /Hikâyet-i Hadice (İnceleme, Metin ve Dil İçerisi)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi.

Karahan, A. (1979). Eski Türk Edebiyatı İncelemeleri "İlk Osmanlı Edebiyatının İncelenmemiş Dini Bir Mesnevisi: Hikâyet-i Hadice Tezvic-i Muhammed". *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları*, 1(10), 27-34.

Kavruk, H. (1999). *Eski Türk Edebiyatı'nda Mensûr Hikâyeler*. İstanbul: MEB Yayınları.

Kızıldaş, M. (2020). Gulâmî'nin Dâsitân-ı Hadîcetü'l Kübrâ Adlı Eserinin Bilinmeyen İki Nüshası ve Diğer Nüshalarına Dair. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24, 95-113.

Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Köse, F. (2017). *Yazarı Bilinmeyen Bir Hz. Hatice Hikâyesi (Tenkitli Metin – İnceleme)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.
- Kuzubaş, M. (2008). Manzum Bir Destan Kitabı (Dastân-ı Veysel Karânî, Vefât-ı Hz. Fâtıma, Vefâtı Hz. İbrâhîm, Hikâyet-i Gügercin, Hikâyet-i Geyik). *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 304-340.
- Önler, Z. (1991). Manzum Halk Hikâyelerinden Cümcüme Sultan. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 351-367.
- Özkan, M. (1995). *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Öztürk, N. (2016). *Yazarı Belli Olmayan “Hazret-i Hatice Manzumesi” (Metin-Dil İncelemesi)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi.
- Sabuncu, Ö. (2008). *Hz. Peygamber’in İlk Hanımı Hz. Hatice’nin Hayatı ve Kişiliği*. Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa: Harran Üniversitesi.
- Soycan, A. (2018). *Türk Edebiyatında Hz. Hatice ve Manzûme-i Hazret-i Hadîcetü'l-Kübra (Rol-model olarak Hz. Hatice)*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Sa’d, İ. (2015). *Kitâbü't-Tabakâti'l-Kebîr*, (çev. Ed.: Adnan Demircan). 10 Cilt. İstanbul: Siyer Yayınları.
- Timurtaş, Faruk Kadri (2005). *Eski Türkiye Türkçesi, XV. Yüzyıl, Gramer, Metin- Sözlü*. Ankara : Akçağ Yay.
- Topbaş, S. ve Selçuk, B. (2019). Hz. Peygamber’in Hz. Hatice ile Evliliğine Dair Bir Hikâye: Tezevvücü’r-Resûl. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, 5(4), 752-780 .
- Tursun, E. (2010). *Hazâ Kitâb-ı Hadîcetü'l-Kübrâ (Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük)*. Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Uysal, M. (2010). *Nikahnâme (İnceleme-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

METİN

Hâzâ Mevlüd-i Şerîf-i Hâdicetü'l- Kübrâ²

Bismillâhirrahmânirrahîm

Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün

1b³

1. Ey 'ademden 'alemi var eyleyen
Yeri kâ'im gögi devvâr eyleyen
2. Lütfiñ-ıla halk idüben ayı gün
Devir⁴ iderler bu cihânı gün begün
3. Her kaçan toğsa güneş olsa 'ayân
Rüşen olur bu cihân mişl-i cinân
4. Pes güneş toğıcağaz⁵ olur nehâr
İşine meşgûl olur her ne ki var
5. Kamu meyve ve⁶ nebâdâtı⁷ zülâl
Pes güneş nûrıyla bulurlar kemâl
6. Her kaçan tolunsa gün olur gice
Karañuluk⁸ zulmet olur ey hõca⁹
7. Enbiyâlar içre ol Şâh-ı cihân
Kevkeb içre gün gibi olmuşdur¹⁰ 'ayân
8. Her kaçan toğsa güneş olur sürür
'Âlem içre berç urur dâ'im budur

2a

9. Ol Hâbîbullâh Muḥammed Muştafâ
Oldurur dâ'im viren çalbe şafâ
10. Şöyle bil kim olmasa Faḥr-i cihân
Yer¹¹ baḥir¹² ay¹³ güneş âsumân

² Hâzâ Kitâbu Hâdicetü'l- Kübra Rażıyallahü 'Anhâ

³ PN

⁴ Devr

⁵ toğuncağı MN

⁶ vü

⁷ nebâtâtı

⁸ Karañuluk

⁹ hõca

¹⁰ olmuş

11. Olmayaydı yevm-i maḥşerde sebeb
Zulmet içre ins ü cin çalaydı heb
12. Anıñçün¹⁴ dirler aña bil ey cân
İki cihânıñ güneşidür hemân
13. İns-i¹⁵ cinn¹⁶ vaḥşî tayr u hem melek
'Arş¹⁷ kürsî ay¹⁸ güneş hem felek
14. Yir¹⁹ gök²⁰ nâr-i²¹ cennet yoğ-ıdı
Anca esmâ'i ve²² şıfâtı var idi
15. Cümleden ol Ğanî Cebbâr idi
Lem yezel ve²³ bî- zevâl'ullâh idi²⁴
16. Diledi kim kudretin izḥâr ide
Mümkinâtı yoğ iken ol vâr ide
17. Evvelâ nûr-ı Muḥammed Muştafâ
Halk idüben 'äleme virdi şafâ
18. Şöyle bil kim mümkinâtı ey hümâm
Altı günde cümlesin kıldı tamâm
19. Ol Muḥammed yüzi şuyına hemân
Halk olupdur²⁵ cümle maḥluğ-ı²⁶ âsumân
20. Hem Ebü Bekir²⁷ ve²⁸ 'Ömer ve²⁹ 'Oşmân
ve³⁰ 'Alî
Haḫḫ Te'âlâ'nıñ bular maḫbûl külı

¹¹ Berr ü

¹² baḥr ü

¹³ ay ü

¹⁴ Anıñ için

¹⁵ ins ü

¹⁶ cinn ü

¹⁷ 'Arş u

¹⁸ ay u

¹⁹ Yir ü

²⁰ gök ü

²¹ nâr u

²² vü

²³ ü

²⁴ bî- zevâl Allâh

²⁵ olupdur

²⁶ maḥluğ

²⁷ Ebü Bekr

²⁸ ü

²⁹ 'Ömer

³⁰ Oşmân

21. Daği bunlar Muştafâ'nıñ yârıdır
Cümle aşhâbıñ daği envârıdır
22. Her kim³¹ bunlarıñ birine buğzı ider
Şöyle bil kim anıñ³² imânı gider
23. Hâkğ buları rahmet ile³³ toyladı
Her birisin rahmete garğ eyledi

2b

24. Hürmetine anlarıñ yâ Rabbenâ
Eyle bizi döstlarıñla aşınâ
25. Râzî olsun cümlesinden ol Rağim
Rızvânullâhi ‘aleyhim ecma‘in
26. Dilerim ki dilime kuvvet ola
Ben hağıririñ³⁴ derdine dermân ola
27. Muştafâ'nıñ³⁵ hûb cemâlin söyleyem
Hadîce³⁶ hikâyetin şerğ eyleyem
28. Pes nice şâhib-kemâller söylemiş
Muştafâ'nıñ mevlûdin şerğ eylemiş
29. Ben daği bir dâsıtân-ı Muştafâ
Söyleyem ki³⁷ diñleyen bula şafâ
30. Kim ki söyler mevlid-i³⁸ Fağr-i rusül
Añılur meclisde du‘â ile ol
31. Haşre deñlü nâmu anıñ yâd olur
Dâi'mâ rûhı du‘âdan şâd olur
32. Daği medğin oğudan olur meşâb
Oğuyan ve³⁹ diñleyen bulur şevâb
33. Kıluram ben daği sizlerden recâ⁴⁰

³¹ ki

³² anıñ

³³ rahmetiyle

³⁴ Metin harekelidir. Bu sebeple çalışmada metnin imlâsı yansıtılmaya çalışılmış, sözcük ya da ekler üzerinde herhangi bir düzeltmeye gidilmemiştir.

³⁵ Sözcük bu şekilde harekelendirilmiştir.

³⁶ Hadîce

³⁷ kim

³⁸ mevlûd-i

³⁹ u

- Luğuf⁴¹ idüp eylesesiz hayır⁴² du‘â
34. Dilerim⁴³ ki Hâkğ murâdâtın vire
Cennet içinde dîzârın⁴⁴ göstere
35. Cümle müşkil işleri âsân ola
‘Âğıbet yoldaş aña imân ola
36. Ben hağır bî-çäreye luğuf⁴⁵ işleye⁴⁶
Fâtiha oğuyuban bağışlaya⁴⁷
37. Muştafâ'nıñ hürmetine ey Hüdâ
Rağmet eyle luğuf⁴⁸ kıl cümlemize
38. Ger bizim yüz biñde bir suçumuzı⁴⁹
‘Adil idüben yarlığamazsañ bizi
3a
39. Vay bizim hâlimüze⁵⁰ yâ Müste‘ân
Kim cehennem bize olisar mekân
40. Fağl iderseñ ey bizim Allâh'ımız⁵¹
Cennet-i a'lâ ola oğamız⁵²
41. Rağmetiñ deryâsına yoğdır⁵³ ‘aded
Zerrece⁵⁴ andan bize eyle meded
42. Yâ ilâhî dilerim cümlemizi
Âğıbet imân-ıla gönder bizi
43. Ger bu ‘âlem hağkı dirse şubğ u şâm
Mediğ⁵⁵ olunsa haşre dek olmaz tamâm
44. Ger dilerseñ⁵⁶ bula cânıñ şafâ

⁴⁰ ricâ

⁴¹ Luğf

⁴² hayr

⁴³ Dilerem

⁴⁴ dîdârın

⁴⁵ luğf

⁴⁶ işlese MN

⁴⁷ bağışlasa MN

⁴⁸ luğf

⁴⁹ suçumuzı

⁵⁰ hâlimize

⁵¹ Allâh'ımız YNA, YNB / İlâhımız MN

⁵² evtânımız YNA, MN

⁵³ yoğdur

⁵⁴ Zerrece

⁵⁵ Mediğ

- Vir şalavât ber- resûl-i Muştafâ
45. Eş-şalâtü ve's-selâmü 'aleyke yâ Muḥammedü⁵⁷
- Eş-şalâtü ve's-selâmü 'aleyke yâ Aḥmedü⁵⁸
46. Eş-şalâtü ve's-selâmü 'aleyke yâ Ḥâmidü⁵⁹
- Eş-şalâtü ve's-selâmü 'aleyke yâ Maḥmûdu⁶⁰

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ülün

47. Muḥammed Muştafâ ol mâh-ı tâbân
- Ana raḥminde iken bilgil ey cân
48. Babadan yetim oldı Faḥr-i cihân
- Neler kıla görüñ kim ulu Sübhân
49. Yedi yaşa⁶¹ giricek Faḥr-i 'âlem
- Anası 'ömri daḥi oldı tamâm
50. Mübârek cismi anıñ oldı ḥasta
- Diledi rûḥı vâsıl ola dōsta
51. Didi kim yâ Muḥammed gel göreyim
- Biraz yüzümi yüzüñe süreyim
52. Ki senden ayrılām gibi çün ey yâr
- Be-ğâyet ḥasta oldım⁶² şöyle kim var
53. Ḥabîbim sevdiğim cânım canânım
- Fidâ⁶³ olsun yoluña⁶⁴ rûḥ-ı⁶⁵ revânım

3b

54. Umar-idim seniñ luṭfıñ⁶⁶ göreydim

⁵⁶ diler iseñ
⁵⁷ Muḥammed
⁵⁸ Aḥmed
⁵⁹ Ḥâmid
⁶⁰ Maḥmûd
⁶¹ yaşına YNA
⁶² oldum
⁶³ Fedâ
⁶⁴ yoluña
⁶⁵ rûḥ
⁶⁶ luṭfuñ

- Risâletiñe⁶⁷ 'ömri irgüreydim
55. Müyesser olmadı el-ḥükmü li'llâhi⁶⁸
- Be-ğâyet râzı oldum el-ḥamdü li'llâhi⁶⁹
56. Atadan yetim olmış-idiñ ey cân
- Anadan daḥi yetim oldıñ⁷⁰ el-ân
57. Şarılup boynuna kıldı zârı⁷¹
- Göreniñ⁷² getdi⁷³ elden iḥtiyârı
58. Didi kim yâ Muḥammed ey yüzi mâh
- Seni işmarladım Allâh'a her gâh
59. Bunı böyle deyüben virdi cânı
- Semâya çıkdı kavminiñ fiğânı
60. Derilüp bir yere çok ağladılar
- Şoñ uci defin⁷⁴ idüp ḳabre ḳodılar
61. Ki 'Abdulmuṭṭalib ceddı Resûliñ⁷⁵
- Elin⁷⁶ eline alup ḡonca gülüñ⁷⁷
62. Getürdi evine Faḥr-i cihânı
- Ḳılardı aña dürlü⁷⁸ iḥtirâmı
63. Yetim olduğıña⁷⁹ _ağlama ḥabîbim
- Ki sensin dertlü cânıma⁸⁰ ṭabîbim
64. Nitekim 'ömrüm⁸¹ oldıḳca⁸² bil ey cân
- Ki ḥıfz idüp yerindirmem seni ben
65. Resûliñ⁸³ ḥâtırıñ⁸⁴ kıldı tesellî

⁶⁷ Risâlatıña

⁶⁸ el-ḥükmü li'llâh

⁶⁹ ḥamdü li'llâh

⁷⁰ olduñ

⁷¹ Vezin bozuktur.

⁷² Görenüñ

⁷³ gitdi

⁷⁴ defn

⁷⁵ Rasûlüñ

⁷⁶ Elin

⁷⁷ gülün

⁷⁸ dürlü

⁷⁹ olduḡım

⁸⁰ câna YNA

⁸¹ 'ömrüm

⁸² oldukca

- Kıla Hakk aña dîzârın⁸⁵ tecellî
66. Kõmazdı Aḫmed’i hergiz yanında⁸⁶
Severdi anı⁸⁷ kim õzgi⁸⁸ cānında⁸⁹
67. Otursa ṭursa yanından kõmazdı
Ṭa‘āmı daḫi kim ansız yemezdi⁹⁰
68. Meger kim bir gün ol pîr ḫasta⁹¹ oldu
Eşidüp⁹² Mekke uluları geldi
- 4a**
69. Şorup ḫâṭırın⁹³ ziyâret eylediler
Şifâlıklar vire Allâh didiler
70. Kim üç oḫlı bile anda idi ḫâzır⁹⁴
Dönüp oḫullarına baḫdı ol pîr
71. Hemân dem gözleri yaş-ıla ṭoldı
Derûnından âh idüben⁹⁵ nâle kıldı
72. Görüp cümlesi anı kıldı zârî
Ḳamunıñ⁹⁶ getdi⁹⁷ elden iḫtiyârı
73. Didi biliñ benim aḫladuḫım⁹⁸ bu
Firâḫ-ıla ciger ṭaḫladuḫım⁹⁹ bu
74. Muḫammed kim yetîm ḫalmıḫ idi ¹⁰⁰ ey
cân
Şabîlikde¹⁰¹ atadan hem anadan

⁸³ Resûlûñ (Sözcük, Paris nüshasında “Resûliñ” şekilde harekelendirilmiştir.)

⁸⁴ ḫâṭırın

⁸⁵ dîdârın

⁸⁶ yanından

⁸⁷ añı

⁸⁸ õzge

⁸⁹ cānından

⁹⁰ yimezdi

⁹¹ ḫaste

⁹² İşidüp

⁹³ ḫâṭırın

⁹⁴ kim üç oḫlı bile anda ḫâzır YNA / kim üç oḫlı bile idi ḫâzır YNB

⁹⁵ idüp YNA, MN

⁹⁶ Ḳamunuñ

⁹⁷ gitdi

⁹⁸ aḫladıḫım

⁹⁹ ṭaḫladıḫım

¹⁰⁰ ḫalmıḫdı

75. Gidicek ceddi kim alur civānı
Aluban¹⁰² besleye ol Faḫr-i cihānı
76. Ebū Leheb didi kim luṭuf¹⁰³ it baña vir¹⁰⁴
Anıñ ḫizmetine beni ulaḫdır
77. Kemāince aña ḫürmet kılayım
Bu işi cānıma minnet kılayım
78. Didi senden benim yoḫdur ümîdim
Benim saña degildir i‘timâdim
79. Daḫi ḫamza cihānıñ pehlüvānı
Didi vir baña ol rûḫ-u¹⁰⁵revānı
80. Anıñ¹⁰⁶ ḫizmetine yüzler süreyim
Yolına cānımı ḫurbān vireyim
81. Didi sen bir saḫî cömerd kişisin
Daḫi hem pehlüvānlarıñ başısın
82. Ki şādıḫsın õzünde ve¹⁰⁷ söziñ¹⁰⁸ ḫaḫ
Kim¹⁰⁹ olsun iki ‘âlemde yüzün aḫ
83. Velî sen ḫālî olmazsın ḫazādan
Muḫammed’i şaḫınuram cefādan

4b

84. Bu kez geldi ilerü Ebî Ṭālib ¹¹⁰
Babasınıñ sözine oldu rāḫib
85. Dedi¹¹¹ ey gözlerim nûrı ata sen
Muḫammed’i baña işmarla it iḫsân¹¹²
86. Bu sözi eşidüp¹¹³ sevindi cānı

¹⁰¹ Şabîlikden

¹⁰² Alup

¹⁰³ luṭf

¹⁰⁴ Vezin bozuktur.

¹⁰⁵ rûḫ-ı

¹⁰⁶ Anuñ

¹⁰⁷ vü

¹⁰⁸ sözüñ YNB, MN / sözüñde YNA

¹⁰⁹ Ki

¹¹⁰ Ebū Ṭālib

¹¹¹ Didi

¹¹² işmarla iḫsân YNA, MN / işmarla it YNB / Kafıye bozuktur.

¹¹³ işidüp

- Şanasın aña virdiler cihānı
 87. Ebū Tālib'e dedi¹¹⁴ kim babası
 Vaşiyet eylerim dedi¹¹⁵ atası
 88. Muḥammed'i alup eve varasın
 Eviñ şadrına anı geçüresin
 89. Eliñden geldügince eyle hizmet
 Bulasın Ḥaḫḫ kıtında¹¹⁶ sen de 'izzet
 90. Qamu oğlanlarıñdan hōş sevesin
 Dilerseñ bulasın derdiñ devāsın
 91. Anı hergiz libāssız qomayasın
 Ki ḥorlayup yetimdir dimeyesin
 92. Anıñ qadrini sen soñra bilesin
 Sevinüp şād olup ḥandān olasın
 93. Ḥudā aña risālet viriserdir
 Niceler ol şafāyı¹¹⁷ göriserdir
 94. Aña göre nice dürlü¹¹⁸ şenālar
 Ebī Tālib'e¹¹⁹ eyledi du'ālar
 95. Aña işmarladı ve¹²⁰ kendi getdi¹²¹
 Fenā mülkenden¹²² beḳāya rıḫlet etdi¹²³
 96. Yuyup ol piri kabrine qodılar
 Anıñcün ḥalq-ı 'ālem ağladılar
 97. Ebī Tālib¹²⁴ alup geldi Resūli
 Evine getürüp ol pür-uşūli
 98. Var idi ḫatunı Fāḫıma adlu
 Melek şıfaḫlu idi sözi ḫatlu

114 didi

115 didi

116 kıtında

117 şıfatı MN

118 dürlü

119 Ebū Tālib'e

120 vü

121 gitdi

122 mülkden YNA / mülkünden YNB, MN

123 itdi

124 Ebū Tālib

5a

99. Didi ehline kim ne zī-sa'ādet
 Naşib oldı bize kim bu kerāmet
 100. Eviñe getüresin zī-sa'ādet
 Şükür kim bize virmişler¹²⁵ icāzet
 101. Muḥammed Aḫmed'e dāye olavuz
 Yarın maḫşerde hem raḫmet bulavuz
 102. Anı cānımıza minnet bilelüm
 Olunca biz aña 'izzet kılalum
 103. Alup elini tez¹²⁶ şadra geçürdi
 Ta'ām getürüp yedirdi içirdi¹²⁷
 104. Dedi¹²⁸ kim ey gözüm nūrı Muḥammed
 Ki¹²⁹ oğlum adı 'Alī seniñ Aḫmed
 105. Seni artık severim ben 'Alī'den
 Daḫi cānımdan artık sevgüliden¹³⁰
 106. Muḥammed Muştafā pes ḫurdu anda
 Ḥuzūr ile geçindi ol vaḫanda
Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün
 107. Ger bu 'ālem ḫalqı dirse şubḫ u şām
 Mediḫ¹³¹ olunsa ḫaşre dek olmaz tamām
 108. Ger diler iseñ bula cānıñ şafā
 Vir şalavāt ber- resūl-i Muştafā
 109. Eş-şalātü ve's-selāmü 'aleyke yā
 Aḫīdü¹³²
 Eş-şalātü ve's-selāmü 'aleyke yā Vaḫīdü
 110. Eş-şalātü ve's-selāmü 'aleyke yā
 Māḫin¹³³

125 vermişler

126 tiz YNA, YNB

127 Vezin bozuktur.

128 Didi

129 Kim MN

130 sevgüliden

131 Medḫ

132 Aḫyedü

Eş-şalâtü ve’s-selâmü ‘aleyke yâ Hâşiru

Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Fe‘ülün

111. ‘Ātike¹³⁴ adlu qardaşı var idi

Ebî Tâlib¹³⁵ anı gâyet severdi

112. Muḥammed’iñ ḥalası idi¹³⁶ ey yâr

Ebî Tâlib¹³⁷ evine geldi bil ey yâr¹³⁸

113. Ki bir söz geldi eşnâ-yı kelâmda

Velâkin dili sözde gönli ğamda

5b

114. Dedi¹³⁹ kim ey gözüm nûrı qarındaş

Size bir söz deyeyim¹⁴⁰ eyleme fâş

115. Muḥammed büyüdi ve¹⁴¹ yigit oldu

Anıñ evlenmesiniñ¹⁴² vaḫti geldi

116. Velâkin elümüzde mâlimuz¹⁴³ yoḫ

Varup kız dileyecek ḫâlimuz¹⁴⁴ yoḫ

117. Aña fikir¹⁴⁵ eyleyüp tedbîr idelüm

Ne kıluḫ neyleyelüm nice idelüm¹⁴⁶

118. Ebî Tâlib¹⁴⁷ didi kim elimüzde¹⁴⁸

Sîm ü zer¹⁴⁹ yoḫ kışadır dilimizde¹⁵⁰

119. Ya aḫçe isteyü kime varalım

Kime boyun egüben yalvaralım

120. ‘Ātike¹⁵¹ didi ey yâr-ı vefādâr

Ki ben bir fikir¹⁵² kıldım diñle ey yâr

121. Ḥadîce ḫâtuniñ¹⁵³ kim kâribâni

Bilürsin Şâm’a gider her yıl anı

122. Ticâret vaḫti geldi diñle ey cân

Münādîler nidâ kıldı ferāvân¹⁵⁴

123. Gelüp yazılalar Şâm’a gidenler

‘Ulûfe ile¹⁵⁵ at deve yedenler

124. Yarar¹⁵⁶ atlı silâhlı merd civânlar¹⁵⁷

Gelüben kâribâni bekleyeler

125. ‘Ulûfe eyleye ḫallu ḫâlince

Ri‘âyet ola herkese yolunca

126. Dilerim ben daḫi varam o şâha

Ki ‘arz-ı ḫâl idem ol yüzi mâha

127. Muḥammed’i ḫoya bir ḫizmete ol

Bulavız¹⁵⁸ ol sebebden müşkile yol

128. Mürüvvet kâni bir ehl-i keremdir

Yetecek deñli mâl virse ne ğamdır

6a

129. Anı ol mâl-ıla evlendürevüz¹⁵⁹

Muḥammed’e gelin alıvirevüz

130. Ebî Tâlib¹⁶⁰ eşidüp¹⁶¹ şaldı başın

Aḫıdup gözlerinden ḫanlı yaşın

131. Didi kim ey qarındaş aşlımızda

Kirâcı yoḫdır¹⁶² ḫiç neslimüzde¹⁶³

¹³³ Mâhü/ Kafîye bozuktur./Paris nüshasında ما ح biçiminde imlâ edilmiştir.

¹³⁴ ‘Ātike

¹³⁵ Ebü Tâlib

¹³⁶ ḫalası

¹³⁷ Ebü Tâlib

¹³⁸ Vezin bozuktur.

¹³⁹ Didi

¹⁴⁰ diyeyin

¹⁴¹ vü

¹⁴² evlenmesinin

¹⁴³ mâlimuz

¹⁴⁴ ḫâlimuz

¹⁴⁵ fikir

¹⁴⁶ Vezin bozuktur.

¹⁴⁷ Ebü Tâlib

¹⁴⁸ elimizde

¹⁴⁹ zer

¹⁵⁰ dilimizde

¹⁵¹ ‘Ātike

¹⁵² fikr

¹⁵³ ḫâtuniñ

¹⁵⁴ firāvân

¹⁵⁵ birle MN

¹⁵⁶ Mirâr

¹⁵⁷ cüvânlar

¹⁵⁸ Bulavuz

¹⁵⁹ evlendirevüz

¹⁶⁰ Ebü Tâlib

¹⁶¹ işidüp

132. Yine ğayret idüp¹⁶⁴ ‘aqlını derdi
Ki¹⁶⁵ kendi kendiye fikir¹⁶⁶ etdi¹⁶⁷ didi
133. Meger kim vardır¹⁶⁸ ola hikmetullāh
Görelim nice olur kudretullāh
134. İcāzetle ‘Ātike¹⁶⁹ geldi_ evine
Düzeltti armağanlar aña göre
135. Hādīce bāriġāhına erişdi¹⁷⁰
Görüp bevvāblar anı görüşdi¹⁷¹
136. Hādīce hātūna tez¹⁷² söylediler
‘Ātike¹⁷³ geldüġin ‘arz eylediler
137. Segirdüp karşı çıķdı etdi¹⁷⁴ iķbāl
Elin alup içerü girdi fi’l-hāl
138. Nice ta‘zīm-ile şadra geçürdi
Güllābi¹⁷⁵ şerbeti sükker içürdi
139. Buyurdu ol kadar çekildi ni‘met
Ŗamusı sükkeri yeyene¹⁷⁶ minnet
140. Yenilüp içilüp du‘ā kılandı
Du‘ādan şoñra el yüze sürüldi
141. Hādīce söz açup didi ki ey yār
Nedir bunda gelmeñizden murād¹⁷⁷ eyle
iķrār
142. Murādıñız nedir söyleñ bilelim

- Aña göre tedārikler kılalım
143. ‘Ātike iyder¹⁷⁸ dilerim var olasın¹⁷⁹
Hemīşe devlet-ile yār olasın
- 6b**
144. Daġı ‘ömrüñ¹⁸⁰ mezīd pāyende olsun
Nice şāhlar ħapuña¹⁸¹ bende olsun
145. Güler yüziñ¹⁸² cihānda şolmasın¹⁸³ hiċ
Mübārek ħalbiñe ġam gelmesin¹⁸⁴ hiċ
146. Murādım budur ey devletlü hānım
Velākin dimege varmaz zebānım
147. Muġammed Emīn adlu bil ey yār
Bir yigit ħarındaş kıuzısı vār¹⁸⁵
148. Niceler ħizmetiñiz idicidür¹⁸⁶
Kimi deve kimi at yedidicidür¹⁸⁷
149. Aña da nola bir ħizmet buyursañ¹⁸⁸
Muġı‘dir emriñe her ne ki derseñ¹⁸⁹
150. Ticāretten gelince kārībāñıñ¹⁹⁰
Sevinüp şād- 1¹⁹¹ ħandān ola cāñıñ
151. Ŗamularıñ ‘ulūfesin viresin
Aña da ne kim iġsān¹⁹² idesin¹⁹³
152. Anı evermek isteriz muġaħķķaķ
Velākin destimüzde¹⁹⁴ sīmü ve zer ¹⁹⁵
yok

162 yokdurur

163 neslimizde

164 idüben MN

165 ne ki YNA

166 fikr

167 itdi

168 vārid

169 ‘Ātike

170 irişdi

171 görüşdü / Vezin bozuktur.

172 tiz

173 ‘Ātike

174 itdi

175 Güllābi YNB, MN

176 yiyene

177 geldüñiz YNA / gelmenizden murād YNB / Vezin bozuktur.

178 eyder

179 Vezin bozuktur.

180 ‘ömrüñ

181 ħapuna

182 yüziñ

183 şolmasın

184 gelmesün

185 Vezin bozuktur.

186 idicidir

187 yedididir

188 buyursañ YNA

189 dirseñ

190 kārībāñın

191 şād u

192 ne iġsān YNA

193 buyurasın YNA, MN

153. Ebî Tâlib¹⁹⁶ size kıılır du‘âlar
İder dergâhınıza hem şenâlar
154. Didi kim lütf-ı ihsân¹⁹⁷ eylesünler
Bu derdimüze¹⁹⁸ dermân eylesünler
155. Eşidüp¹⁹⁹ bu sözi çün kim Hadîce
Çü bildi neydügin ol dem netîce²⁰⁰
156. Meger Hadîce bir düş görmiş-idi²⁰¹
Mu‘abbirlere²⁰² anı şormuş-idi²⁰³
157. Görür günden münevver bedr-i mâhı²⁰⁴
Temâmet nûr idüp leyl-i siyâhı
158. Nüzûl idüp ener²⁰⁵ ol yer yüzine
Konar ol dem Hadîce’niñ²⁰⁶ dizine
- 7a**
159. Anıñla rüşen oldı cümle ‘âlem
Sevinüp şâd olurlar cinn-i âdem²⁰⁷
160. Hadîce²⁰⁸ ol sâ‘at²⁰⁹ düşden uyandı
Şafâdan misk-i ‘anbere²¹⁰ boyandı
161. Divit alup eline yazdı ol dem
Mu‘abbire hemân gönderdi âdem
162. Düşüni nice gördüğünü bir bir
Yazup kağıda anı kııldı takrîr
163. İrişdi çünki nâme vâşıl oldı
- Getürüp mührini okudı bildi
164. Kalem alup mu‘abbir ol dem eline²¹¹
Getürdi Allâh adımı²¹² diline
165. Didi Peygamber-i âhîr zamâna
Naşîb olasin ol Faḥr-i cihâna
166. Gele Mekke’de hem ol nûr-ı ekber
Cihân anıñla²¹³ ola mübeşşer
167. Ki Tevrât’da yazılmışdır şıfâtı
Anıñçün halk idüpdür²¹⁴ mümkünâtı
168. Daḥi nesli ola İbrahîm Ḥalîl’iñ
Ḥabîbi ola ol Rabbü'l-Celîl’iñ
169. Olıardur²¹⁵ anıñ ismi Muḥammed
Bir adı ola Maḥmûd biri Aḥmed
170. Ki nâme’i²¹⁶ Hadîce²¹⁷ okudı bildi²¹⁸
Be-ğâyet²¹⁹ cân-ı dilden²²⁰ râzı oldı
171. Yaraşmaz aña deyeler²²¹ kirâcı
Yaraşır ala küffârdan ḥarâcı²²²
172. Umarım ben anı Peygamber ola
Bu maḥlûkâta kamu rehber ola
173. Daḥi hüküm²²³ eyleye Şâm’a ‘İrâk’a
Şanemleri kırup yabana ata

7b

174. Didi gönder Muḥammed bunda gelsün
Kirâcı bilmeziz anı bilsün²²⁴

¹⁹⁴ destimizde

¹⁹⁵ sîm ü zer

¹⁹⁶ Ebü Tâlib

¹⁹⁷ lütf u ihsân

¹⁹⁸ derdimize

¹⁹⁹ İşidüp

²⁰⁰ nice YNA

²⁰¹ görmüş

²⁰² Mu‘abberlere YNA

²⁰³ şormuş

²⁰⁴ bedrî mâhı MN

²⁰⁵ iner

²⁰⁶ Hadîce’niñ

²⁰⁷ cinn ü âdem

²⁰⁸ Hadîce

²⁰⁹ sa‘at

²¹⁰ misk ü ‘anbere

²¹¹ Vezin bozuktur.

²¹² adı YNA

²¹³ anuñ-ıla

²¹⁴ idüpdür

²¹⁵ Olıardur

²¹⁶ nâmeyi

²¹⁷ Hadîce

²¹⁸ Vezin bozuktur.

²¹⁹ bi-ğâyet YNB

²²⁰ cân u dilden

²²¹ diyeler

²²² ḥavâcı YNB

²²³ hüküm

175. Bile olsun nola ol kâribânda
Ola kim pes cihân halkı aña bende
176. Gelürse bunda anı biz görelüm²²⁵
Aña lâyıķ meşâlih gösterelüm²²⁶
177. Eşitdi²²⁷ ‘Ātike²²⁸ sevindi cānı
İcāzet diledi oldı revānı
Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilün
178. Ger bu ‘ālem halkı dirse şubḥ u şām
Mediḥ²²⁹ olunsa ḥaşre dek olmaz tamām
179. Ger diler iseñ bula cāniñ şafā
Vir şalavāt ber-resül-i Muştafa
180. Eş-şalātü ve’s-selāmü ‘aleyke yā
‘Āķibü²³⁰
Eş-şalātü ve’s-selāmü ‘aleyke yā Ṭāhā²³¹
181. Eş-şalātü ve’s-selāmü ‘aleyke yā
Yāsīn²³²
Eş-şalātü ve’s-selāmü ‘aleyke yā
Ṭāhirü²³³
Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Fe‘ülün
182. ‘Ātike²³⁴ ḥātūna çün oldı destür
Ebī Ṭālib’e²³⁵ irdi ol yüzi nūr
183. Aña bildirdi cümle ķil u ķāli
Ḥadice²³⁶ ile olan ḥasb u ḥāli²³⁷
184. Ebī Ṭālib²³⁸ didi kim yā Muḥammed
- Ḥadice²³⁹ inşā’ allāh ola müsned²⁴⁰
185. Buyurmuş²⁴¹ sizleri anda varasız
Meşālih ne ise anı göresiz
186. Eşitdi²⁴² bu sözi²⁴³ Faḥr-i ‘ālem
Sa ‘ādetle teveccüh kıldı ol dem
187. Ḥadice²⁴⁴ ḥānesine²⁴⁵ çünki irdi
Ki ta ‘zīm etdiler²⁴⁶ oḡaya girdi
188. İcāzet oldı çün geçdi oturdu
Muḥammed geldiğin Ḥadice²⁴⁷ gördi

8a

189. Ki Tevrāt’ı öpüp eline aldı
Oḡa dīvārınıñ²⁴⁸ ḡurbına geldi
190. Ḥadice²⁴⁹ cümle Tevrāt’ı bilürdi
Ne deñlü vardırur²⁵⁰ anı bilürdi
191. Meger Tevrāt içinde görmüş idi
Daḡı ‘ālemlere²⁵¹ de şormuş idi²⁵²
192. Yazılmış-idi²⁵³ Muḥammed’in²⁵⁴ şıfātı
Ḥaķıķat nice ise ḥadd ü zātı²⁵⁵
193. Mesīḥ’den soñra geliser Muḥammed
Şefā’at ehli olısar Muḥammed
194. Anıñ²⁵⁶ yüzi şuyına²⁵⁷ cümle ‘ālem

²²⁴ Vezin bozuktur.

²²⁵ görelim

²²⁶ gösterelim

²²⁷ İşiddi

²²⁸ ‘Ātike

²²⁹ Medḥ

²³⁰ ‘Āķib

²³¹ Kafıye bozuktur.

²³² Yāsīr/ Kafıye bozuktur.

²³³ Ṭāhir

²³⁴ ‘Ātike

²³⁵ Ebū Ṭālib’e

²³⁶ Ḥadice

²³⁷ ḥasb-i ḥāli

²³⁸ Ebū Ṭālib

²³⁹ Ḥadice

²⁴⁰ mesned

²⁴¹ Buyurmuş

²⁴² İşitdi

²⁴³ sözi çün YNA, MN

²⁴⁴ Ḥadice

²⁴⁵ ḥānesine

²⁴⁶ itdiler

²⁴⁷ Ḥadice

²⁴⁸ dīvārınıñ

²⁴⁹ Ḥadice

²⁵⁰ vardırur

²⁵¹ ‘ālimlere

²⁵² şormuş

²⁵³ Yazılmışdı

²⁵⁴ Muḥammed’in

²⁵⁵ ḥadd-i zātı

²⁵⁶ Anuñ

²⁵⁷ şuyuna

- Yaradılmışdurur hem cinn-i âdem²⁵⁸
195. Kâmu peygâmbere rehber olısar
Velî nebî aña muhtâc olısar
196. Anıñçün yaradıpdur Hâkķ cihâni
Ki ‘arşî kürsî ve²⁵⁹ hür-ı cinânı
197. Vücûda Mekke şehrinde gele ol
Kâmu halkı dîne da‘vet kıla ol
198. Bu ‘ilmi çün okuyup bilmiş-idi
Derûndan aña müştâk olmuş idi
199. Anıñ²⁶⁰ gelecek vaķtı olduĝını²⁶¹
Muhammed hem vücûda geldiĝini
200. Çü Mekke şehri içinde bil ey cân
Güneş gibi ‘ayân olmuş-idi²⁶² ol²⁶³
civân²⁶⁴
201. Büyük küçük²⁶⁵ ulu keçi²⁶⁶ bil anı
Severdi cümlesi Faħr-i cihâni
202. Muhammed Emîn²⁶⁷ derlerdi²⁶⁸ aña
Kâmu halkıñ kıtında²⁶⁹ kadri a‘lâ
203. Anıñ kadrini Hâdîce²⁷⁰ bilürdi
Gece²⁷¹ gündüz hayâlinde olurdu²⁷²
- 8b**
204. Dîvâr²⁷³ delüĝine yüzün getürdi
Kim ol sâ‘at Hâbîbullâh’ı gördi

205. Tecellî eylemiş alınıdaki²⁷⁴ nür
Gördi²⁷⁵ anı kim Tevrât’da mezkûr
206. Kaçan kim söylese maħbûb²⁷⁶ zebâni
Erirdi diñleyeniñ cism-i cânı²⁷⁷
207. Daĝi kirbikleri²⁷⁸ ebrü siyâhı²⁷⁹
Cünün ider görenleri kemâni
208. Görür anı ki ol maħbûb²⁸⁰ Hâkķ’dır²⁸¹
Anıñ hergiz cihânda mişli yokdur
209. Bilür anı ki bir şâhib-cemâldir
Kimse²⁸² anı vaşîf²⁸³ itmek muhâldir
210. Sevindi didi kim bu idi maķşûd
Dilerim²⁸⁴ ki müyesser ide Ma‘bûd
211. Du‘âmı yâ İlâhî sen kabûl it
Hâbîbiñ Muştafâ’ya beni naşîb²⁸⁵ it
212. Hâdîce²⁸⁶ geldi oturdu sarâya
Yüzi beñzemiş idi bedr-i aya²⁸⁷
213. Sevinüp şâd oluban eve geldi
Ki çeşnigirlerine²⁸⁸ emir kıldı²⁸⁹
214. Ta‘âm çekildi ol yâr-ı vefâya
Yedi ve²⁹⁰ içdi irişdi şafâya
215. Hâdîce²⁹¹ anı görüben sevindi
Ke-enne kendüsini yâvi kıldı

²⁵⁸ cinn ü âdem

²⁵⁹ vü

²⁶⁰ Anuñ

²⁶¹ Vezin bozuktur.

²⁶² olmuşdı

²⁶³ o

²⁶⁴ Vezin bozuktur.

²⁶⁵ küçük

²⁶⁶ kiçi

²⁶⁷ Muhammedü’l-Emîn

²⁶⁸ dirlerdi

²⁶⁹ kıtında YNA, YNB

²⁷⁰ Hâdîce

²⁷¹ Gice

²⁷² olurdu

²⁷³ Divâr

²⁷⁴ alınıdaĝı

²⁷⁵ Görürdi YNA, MN

²⁷⁶ maħbûbu MN

²⁷⁷ cism ü cânı

²⁷⁸ kirpikleri

²⁷⁹ ebr-i siyâhı

²⁸⁰ ki maħbûb YNA, MN

²⁸¹ maħbûb-ı Hâkķ’dır

²⁸² Kimesne YNA, MN

²⁸³ vaşîf

²⁸⁴ Dilerem YNA, MN

²⁸⁵ kul YNA, MN

²⁸⁶ Hâdîce

²⁸⁷ bedr ü aya

²⁸⁸ çeşnigirlerine

²⁸⁹ Vezin bozuktur.

²⁹⁰ vü YNA, YNB / yedi içdi MN

²⁹¹ Hâdîce

216. Yine ğayret idüp ‘aqlını derdi²⁹²
Ki kendi²⁹³ kendüsiyle fikir²⁹⁴ iderdi
217. Eger bu sırrı bir kimseye dersem²⁹⁵
Bu gizli²⁹⁶ zârımı²⁹⁷ izhâr idersem
218. Eşidenler²⁹⁸ kıamusı diñleyeler
Bu sırdan nice ma‘nâ añlayalar
- 9a**
219. Dimişler ulular şabır selâmet
İvenler ‘âkıbet olur melâmet
220. Kırâcı dimiş idi gönderelim
Niçe²⁹⁹ olur işiñ soñı görelim
221. Var idi bir kûlı Meysere adlu
Re’is-i kâribân ‘alî şıfatlu
222. Kıamu mâlı menâli ol zâbıt³⁰⁰ iderdi
Ki yılda bir ticârete giderdi
223. Re’isi-idi cümle kâribânıñ
Kıamu maḥkûm-idi³⁰¹ hükminde anıñ
224. Didi yâ Meysere işit cevâbı
Ne ise anı kıl işiñ şavâbı
225. Ki ‘Abdulmuḥtalib oğlı Muḥammed
Yazıldı kâribâna kıla hizmet
226. Kıureş ulularıdır³⁰² aşlı anıñ
Hem İbrâhîm³⁰³ Ḥalîl’dür³⁰⁴ nesli anıñ
227. Anı ben görmişem³⁰⁵ Tevrât içinde

292 dirdi

293 kendü

294 fikr

295 dirsem

296 gizlü

297 râzımı YNA / râzi MN

298 İşidenler

299 Nice

300 zâbıt

301 maḥkûmdı YNA

302 ulularıdır

303 İbrahim

304 Ḥalîl’dir

- Daḥi Tevrât’daki âyât³⁰⁶ içinde
228. Ki Tevrât’da olan na‘t-ı şıfâtı
Müşâbihdür³⁰⁷ kıamu ḥadd-i şıfâtı
229. Ola bir gün ki Peyğamber ola ol
Kıamu Peyğambere server ola ol
- 230 Daḥi Cebrâ’il inüp gele Kıu’rân
Aña³⁰⁸ uyanlar ola ehl-i imân
231. Aña göre aña ‘izzet gerekdir
Kemâlince aña ḥürmet gerekdir
232. Anıñ³⁰⁹ biz bendesiyüz inşâ’allâh
O bize ḥizmet itmek ḥâşa-li’llâh
233. El urup şandugından niçe³¹⁰ eşvâb
Çıkardı hem saçup³¹¹ üstüne³¹² gül-âb
- 9b**
234. İki gömlek iki yağlık iki ton
İpek yerine işlemişler³¹³ altun
235. İki ḥarîr libâs hem iki dülbend
Görenler diyeler âferîn aḥsenet ³¹⁴
236. Kıoyup boğcaya didi bunları al
Oñat kıl bu işi eyleme ihmâl
237. Gidicek sen Muḥammed’e ḥaber vir
Ata bindir yanuñ şıra yola gir
238. İkinci kıonağa varınca hele
Yesün içsün kıamu seniñle bile
239. Üçünci kıonak ola çün müyesser

305 görmüşim

306 âyet MN

307 Müşâbihdir

308 Ana

309 Anuñ

310 nice

311 saçuban MN

312 üstüne

313 işlenmiş MN

314 aḥsent

- Oñat kıl bu işi eyleme ebter
 240. Muḥammed’i uyarıturi³¹⁵ erden³¹⁶
 Aña geydir bu eşbâbı seherden
 241. Ki bunca ṭon³¹⁷ gömlekler ḥarîrler
 Geyinsün³¹⁸ döstları kılsun şükürler
 242. Daḥi bu ince dülbendi şarınsun
 Nice bir ḥalḳ içinde böyle gezsün³¹⁹
 243. Daḥi bir ‘Arabî atı egerle
 Müzeyyen eyle anı sîmü ve zerle ³²⁰
 244. Egeri o yanı ve³²¹ sîne-bendi
 Ki sîmü ve zerden³²² olsun hem³²³
 kendi³²⁴
 245. Varup gelince aña eyle ‘izzet
 Bulasın sen daḥi ḳatımda ḥürmet
 246. Varup geldikde seni ḳılam âzâd³²⁵
 Şu deñlü māl virem ki olasın şâd
 247. Çıkardı şaydı tîzrek elli altun
 Di aña bunı ḥarçlık için alsun
 248. Yarağ etsün³²⁶ hem yola ḥâzır olsun
 Ḥaber olduğı sâ’at bunda gelsün
- 10a**
249. Bu sözleri eşitdi³²⁷ Meysere çün
 Didi kim devletiñ payende olsun
 250. Ne kim siz buyurursız ey şehinşâh
 Daḥi artık ḳılayım³²⁸ inşâ’allâh

³¹⁵ uyarıturi

³¹⁶ irden

³¹⁷ ṭon u

³¹⁸ Geyünsün YNA, YNB / Giysün MN

³¹⁹ gezinsün MN

³²⁰ sîm ü zerle

³²¹ vü

³²² sîm ü zerden

³²³ hep MN

³²⁴ kemendi

³²⁵ âzâd

³²⁶ itsün

³²⁷ işitdi

251. Yüz³²⁹ yerlere sürüp ṭurı geldi
 Hem elli altunı eline aldı
 252. Daḥi boğcayı aldı ḳıldı pinhân
 Muhammed’iñ ḳıtına³³⁰ vardı ey cân
 253. Virüp altunı aña didi ey cân
 Varup ḥâzırlık eyle yola el-ân
 254. Gidecek gün ola bunda gelesin
 Eyü yatlu bizim ile olasın
Fe’ilâtün / Fe’ilâtün / Fe’ilün
 255. Ger bu ‘âlem ḥalḳı dirse şubḥ u şâm
 Medih³³¹ olunsa ḥaşre dek olmaz tamâm
 256. Ger diler iseñ bula cânıñ şafâ
 Vir şalavât ber-resül-i Muştafâ
 257. Eş-şalâtü ve’s-selâmü ‘aleyke yâ
 Muṭahhirü³³²
 Eş-şalâtü ve’s-selâmü ‘aleyke yâ
 Ṭayyibü³³³
 258. Eş-şalâtü ve’s-selâmü ‘aleyke yâ
 Seyyidü³³⁴
 Eş-şalâtü ve’s-selâmü ‘aleyke yâ
 resülü³³⁵
Mefâ’ilün / Mefâ’ilün / Fe’ülün
 259. Yerinden ṭurdu çün kim oldı destür
 Ebî Ṭâlib³³⁶ ḳıtına³³⁷ irdi ol nür
 260. Didi ‘ammisi aña kim bilesin
 Hemîşe dâ’imâ mesrür olasın
 261. Didi ‘ammisine ey şâh-ı ‘âlem

³²⁸ ḳılam YNA

³²⁹ Yüzün YNA, MN

³³⁰ katına

³³¹ Medh

³³² Ṭayyibü

³³³ Muṭahhirü

³³⁴ seyyid YNA

³³⁵ resül YNA

³³⁶ Ebü Ṭâlib

³³⁷ ḳatına

- O deñli kıldılar ‘izzet ü ve ikrām³³⁸
262. Şu deñlü sükkeri ni‘met çekildi
Anıñ rub‘ı dağı yenmedi qaldı
263. Anı bir kimse vaşif³³⁹ etmek³⁴⁰
muğāldır³⁴¹
Bize bu ‘izzet³⁴² ikrām ne ħāldır
- 10b**
264. Dağı hem virmiş-idi³⁴³ elli altün
Dimiş kim bunu varsın ħarelik itsün
265. ‘Ātike³⁴⁴ Ebū Ṭālib diñlediler
Qatı mürüvvetlü ħātündür³⁴⁵ didiler³⁴⁶
266. Ki bir gün gitmege tedbir kıldı³⁴⁷
Ṭabıllar na‘ralar kösler çaldı
267. Ḥadice’niñ³⁴⁸ kamu dört biñ devesi
Kimi ipek kimi dülbend boğazı³⁴⁹
268. Yükin³⁵⁰ yükledüp oldılar revāna
Ĥaber eylediler Faħr-i cihāna
269. Muħammed dağı ħāzır³⁵¹ olmış-idi³⁵²
Zirā evvelden aña denmiş-idi³⁵³
270. ‘Ātike³⁵⁴ Ebī Ṭālib³⁵⁵ diñlediler
Muħammed gidecegin añladılar
271. Biraz vaqıt³⁵⁶ gözlerinden dökdiler yaş

³³⁸ ‘izzet ü ikrām

³³⁹ vaşif

³⁴⁰ itmek

³⁴¹ Sözcük “muğāldır” şeklinde harekelendirilmiştir.

³⁴² ‘izzeti

³⁴³ virilmişdi

³⁴⁴ ‘Ātike

³⁴⁵ ħātundur

³⁴⁶ Vezin bozuktur.

³⁴⁷ kıldı MN

³⁴⁸ Ḥadice’niñ

³⁴⁹ boğası YNA, YNB

³⁵⁰ Yükün

³⁵¹ ħāzır

³⁵² olmuş

³⁵³ dimiş

³⁵⁴ ‘Ātike

³⁵⁵ Ebū Ṭālib

- ‘Ātike³⁵⁷ döndi ider³⁵⁸ ey qarındaş
272. Muħammed’i becid³⁵⁹ tut³⁶⁰ gönderelim
Bu işiñ sonı ħayır³⁶¹ ola görelim
273. İcāzetle Muħammed yola girdi
Gelüb³⁶² Meysere qatına irdi
274. Tamām Meysere ħāzırlandı-idi
Kılıç kuşanup ata binmiş-idi
280. Muħammed geldügin gördi sevindi
Bir ata hem Muħammed dağı bindi
281. İki de yola oldu revāna
Gelüp irişdiler hep kārībāna
282. Ticāret ehli hep³⁶³ kamusı geldi
Ki Meysere önünde³⁶⁴ tapu kıldı
283. Ebū Cehil³⁶⁵ Ebū Leheb ve Ebū Süfyān
³⁶⁶
Ebū Bekir³⁶⁷ dağı bile idi ey cān
- 11a**
284. İrişdiler üçüncü konağa çün
İrişdi çünki aħşam yatdılar dün
285. Seħerde Meysere qalkup oturdu
Dağı boğcayı ortaya³⁶⁸ getürdi
286. Resūlullāh’ı Meysere uyardı
Aña cümle emānetleri virdi
287. Didi diñle sözüm ey mäh-ı ‘ālem

³⁵⁶ vaqıt

³⁵⁷ ‘Ātike

³⁵⁸ eydür

³⁵⁹ nice

³⁶⁰ ton

³⁶¹ ħayır

³⁶² Gelüben YNA, MN

³⁶³ hem YNA

³⁶⁴ önünde

³⁶⁵ Ebū Cehl

³⁶⁶ Ebū Leheb Ebū Süfyān

³⁶⁷ Ebū Bekir

³⁶⁸ ortaya

Mübârek hâtırına gelmesün gam
 288. Hadîce'den³⁶⁹ ne kim eşitdi³⁷⁰ bildi
 Muhammed'e kamusun 'arz kıldı
 289. Harîr atlas kumaşları geyürdi³⁷¹
 Daği dülbendi hem şarıvirdi³⁷²
 290. Daği yağlığı hem hûb destemaller³⁷³
 Tağındı vaşf³⁷⁴ idemez anı diller
 291. Daği zerrîn egerlü bir eyü at
 Getürdi didi gel³⁷⁵ bin yâ Muhammed
 292. Sivâr oldu Muhammed çünkü aña
 Bu işi kim görürse kaldı taña
 293. Yürüdi³⁷⁶ kâribân oldu revâna³⁷⁷
 Ki ta'zîm oldu ol Fahr-i cihâna
 294. Şabâh oldu anı gördi görenler
 Murâda irdi çün anı sevenler
 295. Ebû Bekir³⁷⁸ anı görüben sevindi
 Hasûd olanlar anda oda yandı
 296. Bu vech-ile çü getdiler³⁷⁹ iki gün
 Ebû Leheb Ebû Cehl-ile mel'ün
 297. Didiler Meysere'ye ey ulumuz
 Ey bizim cânımızdan³⁸⁰ sevgülümüz³⁸¹
 298. Nedendir buña böyle 'izzü hürmet
 Daği bu aşıl³⁸² libâs hem³⁸³ 'Arabî at

11b
 299. Revâdur³⁸⁴ ol size eyleye hizmet
 Bile hizmetiniz cânına minnet
 300. Sen aña hizmet eyleyüp nidersin
 Ki kendü³⁸⁵ kendüni taħfif idersin
 301. Bu sözleri eşitdi³⁸⁶ Meysere çün
 Didi kim ne söziñiz var yâ mel'ün
 302. Bu kamu mâl-ı mülk³⁸⁷ cümle anıñdır
 Biliñ Hadîce³⁸⁸ daği hem anıñdır
 303. Bilürseñ³⁸⁹ ben daği anıñ kûliyam³⁹⁰
 Ki aqçesiyle alınmış kûliyam³⁹¹
 304. Ne kim hüküm³⁹² ide³⁹³ ben anı kıloram
 Velâkin ben daği şöyle bilürem
 305. Kamu maħlûkdan uludur Muhammed
 Haqk'ın sevgülü³⁹⁴ kûlidir³⁹⁵
 Muhammed
 306. Haqk'ın sevgülü³⁹⁶ kûli gerçi çokdur³⁹⁷
 Velâkin Muştafa maħbûb-ı Haqk'dır
 307. Kamu düşman bu sözleri eşitdi³⁹⁸
 Hased nârına yanuban³⁹⁹ tutuşdı
 308. Ebû Bekir bu sözleri firâvân⁴⁰⁰
 Eşidüp⁴⁰¹ taħsîn etdi⁴⁰² şad hezârân⁴⁰³

³⁶⁹ Hadîce'den

³⁷⁰ işitdi

³⁷¹ geyirdi MN

³⁷² şarıverdi

³⁷³ destmâlları YNA

³⁷⁴ vaşf

³⁷⁵ sen MN

³⁷⁶ Yürüdi

³⁷⁷ ferâvâne MN

³⁷⁸ Ebû Bekir

³⁷⁹ gitdiler

³⁸⁰ cânımızdan

³⁸¹ sevgilimiz / Vezin bozuktur.

³⁸² aşıl

³⁸³ libâs 'Arabî YNA YNB

³⁸⁴ Devâdır

³⁸⁵ kendi

³⁸⁶ işitdi

³⁸⁷ mâl u mülk

³⁸⁸ Hadîce

³⁸⁹ Bilürsiñ

³⁹⁰ kûliyım

³⁹¹ kûliyım

³⁹² hüküm

³⁹³ eyleye MN

³⁹⁴ sevgili

³⁹⁵ kûlidir

³⁹⁶ sevgili

³⁹⁷ çokdur

³⁹⁸ işitdi

³⁹⁹ yanup YNA

⁴⁰⁰ ferâvân

⁴⁰¹ İşidüp

309. Didi yā Meysere ne hoş didiñiz
Be-ğāyet hūb tođrı⁴⁰⁴ söylediñiz
310. Yüziñ⁴⁰⁵ aq āferin ey merd-i ‘ālem
Ki kıldıñ⁴⁰⁶ düşmāniñ bağrını pür-ğam
311. Yola oldılar andan çün revāna
Varuban qondılar bir hōş⁴⁰⁷ meqāna
312. Ki andan getdiler⁴⁰⁸ günlerde bir gün
Ki Buhrā deyrine⁴⁰⁹ irişdiler çün
313. Ol⁴¹⁰ deyr⁴¹¹ içinde bir rāhib var idi
Aña Buhrā-yı⁴¹² rāhib derler⁴¹³ idi
- 12a**
314. Qamu halk anı eşidüp⁴¹⁴ bilmiş idi
Anıñ vaşfi cihāna tolmış-idi
315. ‘İbādet eyler-idi meskeninde
Ki kâ’im olmuş idi⁴¹⁵ ‘İsā şer’inde
316. Beher yevm aqşama dek şā’im idi
Giceler şubha deñlü⁴¹⁶ kâ’im idi
317. Anıñ işi ki ‘ilm ile ‘ibādet
Oquyup yazmaq ve⁴¹⁷ halvet riyāzet
318. Meger Tivrāt içinde Muştafā’yı⁴¹⁸
Daği İncil’de hem ol neydi anı⁴¹⁹

402 itdi

403 ol ān MN

404 toğrı

405 Yüzüñ

406 kıldın

407 hūb YNA MN

408 gitdiler

409 derine MN

410 O

411 der MN

412 Buhrā-yı der MN

413 dirler

414 işidüp

415 olmuşdı MN

416 şubh olunca MN

417 u

418 Meger ki Tivrāt içinde Muştafā MN

419 bedr-i ayı YNA / bedrü ay MN

319. Temāmet oquyup hem bilmiş-idi
Derūndan aña müştāk olmuş- idi
320. Nice idüğini na’tı şıfātın
Daği anıñ güzide mu‘cizātın
321. Cihān anıñçün oldı⁴²⁰ muhaqqāq
Dađi hūrī ve⁴²¹ qaşır⁴²² cennet uçmaq
322. Gelecegin daği āđır zamānda
Ola bu halk-ı ‘ālem aña bende
323. Qamu Peyğamber anıñ ‘izzetine
Gire⁴²³ cennete anıñ hürmetine
324. Toğısar Mekke şehri içre ol māh
Yaqıñ qaldı mu‘ayyen oluñ āğāh
325. Ki qanda gider ise bilgil anı
Ola bir pāre bulut sāyebān⁴²⁴
326. Daği hem kārībān ile⁴²⁵ gidecegin
Bu yollarda ne qılup nidecegin
327. Temāmet ‘ilim⁴²⁶ içinde görmüş-idi
Anıñçün aña göñil⁴²⁷ virmiş-idi
328. Münācāt eyleyüp didi İlāhī
Ki sensin cümle mađlūqıñ ilāhı

12b

329. Cemī’-i kullarıñ⁴²⁸ ma‘būdı sensin
Qamu ‘ābidleriñ maqşūdı sensin
330. Dikenden güli⁴²⁹ şadefden dürri⁴³⁰ viren
sen⁴³¹

420 oldı bil MN

421 vü

422 qaşrı

423 Gireler MN

424 sāyebānı

425 kārībānla

426 ‘ilm

427 göñül

428 kulların

429 gül YNA, MN

430 dürr

331. Bu kemter kûlîñ⁴³³ oldır⁴³⁴ murâdı
Esirge luţuf⁴³⁵ idüp ben⁴³⁶ ‘ibâdı
332. Dilerem⁴³⁷ ol zamâna⁴³⁸ irgüresin
Anıñ maĥbûb cemâlin⁴³⁹ gösteresin
333. İlähî sen beni andan ayırma
Resûli görmeyince cânım alma
334. Beni eyle hem anıñ ümmetinden
Cidâ⁴⁴⁰ eyleme âĥir himmetinden
Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün
335. Ger bu ‘âlem ĥalkı dirse şubĥ u şâm
Medih⁴⁴¹ olunsa ĥaşre dek olmaz tamâm
336. Ger diler iseñ bula cânıñ şafâ
Vir şalavât ber-resûl-i Muştafâ
337. Eş-şalâtü ve’s-selâmü ‘aleyke yâ
Nebiyü
Eş-şalâtü ve’s-selâmü ‘aleyke yâ
Resûlü⁴⁴²
338. Eş-şalâtü ve’s-selâmü ‘aleyke yâ
Ķayyimü
Eş-şalâtü ve’s-selâmü ‘aleyke yâ
Câmi‘ü
Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Fe‘ülün
339. Çün ol râhib du‘âyı öyle kıldı
Du‘âsı Ħaĥĥ kıtında⁴⁴³ maĥbûl oldı
340. Pes Allâhu Te‘âlâ kıldı taĥdîr

⁴³¹ sensin MN
⁴³² sensin MN
⁴³³ kulunuñ
⁴³⁴ oldur YNA, YNB / oldurur MN
⁴³⁵ luţf
⁴³⁶ idüp bu ben YNA / it iş bu MN
⁴³⁷ Dilerim
⁴³⁸ zamâni
⁴³⁹ cemâlin
⁴⁴⁰ Cüdâ
⁴⁴¹ Medĥ
⁴⁴² Resûlü‘r-raĥme
⁴⁴³ kıtında

- Muĥammed’iñ yüzini göre ol pîr
341. Ne vaĥtin gele Mekke kâribânı
Çıĥup şavma‘adan⁴⁴⁴ gözlerdi anı
342. Baĥuban göremezdi ol buludı
Zirâ⁴⁴⁵ anıñ beşâreti ol-idi
343. Yine girüp oturup ĥalvetine
Getürüp hem kitâbların kıtına⁴⁴⁶
- 13a**
344. Yine bir yıla dek ‘âşık-ı ĥayrân
Dökerdi gözlerinden yaş-ıla ĥan
345. Ki her yıl bunı böyle eyler idi
İlähî sen müyesser eyle dirdi
346. Bu ĥâl üzre ki otuz yıldan artıĥ
Aĥardı gözi yaşı selden⁴⁴⁷ artıĥ
347. Ki her kimse yaĥın gelse ol⁴⁴⁸ deyre
Gider olsa ticârete seyre⁴⁴⁹
348. İnerlerdi⁴⁵⁰ devesinden atından
Süvâr⁴⁵¹ getmezdi⁴⁵² şavma‘a⁴⁵³
kıtından⁴⁵⁴
349. Ķamu ĥalk aña müştâĥ-idi ey cân
Velâkin kendüzin kılurdi pinĥân
350. Ki ĥalkdan ‘uzlet ider kendüzünü⁴⁵⁵
Göremez degme kimseler yüzünü⁴⁵⁶
351. Ki irdi anda Mekke kâribânı
Varup Buĥrâ’ya bildirdiler⁴⁵⁷ anı

⁴⁴⁴ şum‘adan YNB
⁴⁴⁵ Zirâ
⁴⁴⁶ kıtına
⁴⁴⁷ silden
⁴⁴⁸ o
⁴⁴⁹ yâ seyre YNA, MN
⁴⁵⁰ İzilerdi
⁴⁵¹ Sürer
⁴⁵² gitmezdi
⁴⁵³ şum‘adan YNB
⁴⁵⁴ kıtından
⁴⁵⁵ kendüzünü
⁴⁵⁶ yüzünü

352. Segirdüp şavma‘a üstüne çıkdı
Ol⁴⁵⁸ gelen kâribāndan yaña bakdı
353. Görür bir aq̄ bulut kim kâribānda
Nereye gitse bile gider anda
354. Bilür taḥḳīk kim⁴⁵⁹ gelmişdir Aḥmed⁴⁶⁰
Ki bunda zâhir olmuşdur⁴⁶¹ Muḥammed
355. Sevindüğinden anıñ ‘aqlı getdi ⁴⁶²
Deyirden⁴⁶³ kendüzin aşğa atdı
356. Ḥaḳḳ’ıñ ismini getürdi diline
Ḥaḫa gelmedi anıñ bir kılına
357. Segirdüp kâribāna qarşu vardı
Gelürken kâribān ḥalkı⁴⁶⁴ anı gördi
358. Ḳamusı atlarından enmiş⁴⁶⁵ idi
Yönünü şavma‘aya dönmiş idi
- 13b**
359. Kimi sürer yüzün toprağa ey yār
Ḳamu el ḳaldurup⁴⁶⁶ ḥâcet dilerler
360. Görürler ol ‘aziziñ⁴⁶⁷ geldüğün⁴⁶⁸
Hem ol dem anda ḥâzır olduğın⁴⁶⁹
361. Gelüp bunlara çün virdi selâmı⁴⁷⁰
Didi eşidiñ⁴⁷¹ ey ḥâşu⁴⁷² ve⁴⁷³ ‘âmı⁴⁷⁴

362. Yüki bunda ḳoyup bize gelesiz
Ṭa‘âm ḥâzırladım şöyle bilesiz
363. Didiler ey ‘aziz nola varalım
Varup dergâhiña yüzler sürelim
364. Ki Buḫrâ şavma‘aya döndi andan
İrişdi meskenine şād u ḥandān
365. Nice ḳurbān kesüp aşlar bişürdi
Ḥaḳḳ’a ḥamd ü şenâ dilinde virdi
366. Hemāndem indirüben yüklerini
Derüp bir yere cümle varlarını
367. Ḳumaş beklemeye⁴⁷⁵ ḳodılar adam
Muḥammed bile ḳalsun didiler hem
368. Yürüyüp vardılar anda revāna
Ulular şadra geçdi kāmurāna
369. Ki Buḫrâ ḥâzır etmişdi⁴⁷⁶ ṫa‘âmı
Didi kim geldüñiz mi heb tamāmı
370. Ebū Cehil⁴⁷⁷ didi kim heb geldi bunda
Buraya⁴⁷⁸ lâyıḳ âdem⁴⁷⁹ yoḳdur anda
371. Ebū Bekir didi kim ey ‘azizim
Ki bir yigid ḳalupdır⁴⁸⁰ diñle sözim⁴⁸¹
372. Adı anıñ⁴⁸² Muḥammed Muştafa‘dır⁴⁸³
Yüzün⁴⁸⁴ görmek⁴⁸⁵ anıñ ‘ayn-ı şafâdır⁴⁸⁶
373. Ḳamumuzdan⁴⁸⁷ anıñ aşlı uludur ⁴⁸⁸

⁴⁵⁷ bildirdiler Buḫrâ‘ya

⁴⁵⁸ O

⁴⁵⁹ ki

⁴⁶⁰ Vezin bozuktur.

⁴⁶¹ olmuşdur

⁴⁶² gitdi

⁴⁶³ Yerinden YNA, MN

⁴⁶⁴ ḥalk

⁴⁶⁵ inmiş

⁴⁶⁶ ḳaldırup

⁴⁶⁷ ‘azizin

⁴⁶⁸ geldüğünü

⁴⁶⁹ oldığını

⁴⁷⁰ selâm YNA, MN

⁴⁷¹ işidiñ

⁴⁷² ḥâşu

⁴⁷³ vü

⁴⁷⁴ ‘âm YNA, MN

⁴⁷⁵ beklemege

⁴⁷⁶ itmişdi

⁴⁷⁷ Ebū Cehl

⁴⁷⁸ Bu araya MN

⁴⁷⁹ adam

⁴⁸⁰ ḳalupdur

⁴⁸¹ sözüm

⁴⁸² anun

⁴⁸³ Muştafa‘dır

⁴⁸⁴ Yüzün

⁴⁸⁵ görseñ

⁴⁸⁶ şafâdur

⁴⁸⁷ Ḳamumuzdan

⁴⁸⁸ uludur

- Anîla hemdem⁴⁸⁹ olmak sevgülidir⁴⁹⁰
- 14a**
374. Eşitdi bu sözi Buhrâ çü⁴⁹¹ bildi
Muhammed'den yaña hem 'azim⁴⁹² kıldı
375. Görür ol aq bulut daği yerinde
Kumaş turduğı yerin üzerinde
376. Hemîn 'azim⁴⁹³ eyleyüp segirtti vardı
Bu kavme ol nazar eyledi gördi
377. Ki anda gördi serverin yüzini⁴⁹⁴
Olup hayrân⁴⁹⁵ unuttı kendüzini⁴⁹⁶
378. Görür kim berq urur alındağı⁴⁹⁷ nür
Mişâl olmaz aña cennetdeki hür
379. Yañağı gonca gülden daği terdür⁴⁹⁸
Yüzi güneş anın alını kamedür⁴⁹⁹
380. ⁵⁰⁰ Dişi dürrî rûhi⁵⁰¹ yâkut u aḥmer⁵⁰²
Sözi sükker lebidür âb u kevşer⁵⁰³
381. Siyâh ebruları dönmiş hilâle
Diler kim⁵⁰⁴ beñzeve ḥaddine⁵⁰⁵ lâle
382. Gören 'aynın olur vâleh ve⁵⁰⁶ hayrân⁵⁰⁷
Olur 'aşq-ıla anın bağıri biryân⁵⁰⁸

⁴⁸⁹ hem de MN

⁴⁹⁰ sevgülüdür

⁴⁹¹ çün MN

⁴⁹² 'azim

⁴⁹³ 'azm

⁴⁹⁴ yüzünü

⁴⁹⁵ hayrân

⁴⁹⁶ kendüzünü

⁴⁹⁷ alındaki

⁴⁹⁸ terdir YNA, MN / yâkut-ı aḥmer YNB

⁴⁹⁹ kamerdir YNA, MN / Sözi sükker lebidür âb-ı

kevşer YNB

⁵⁰⁰ Bu beyit YNB'de yoktur.

⁵⁰¹ daği

⁵⁰² yâkut-ı aḥmer YNA

⁵⁰³ âb-ı kevşer

⁵⁰⁴ Diyeler kim MN

⁵⁰⁵ ḥaddine

⁵⁰⁶ ü

⁵⁰⁷ hayrân

⁵⁰⁸ puryân

383. Şanasın servidür ol ḳadd-i bālā
Muşavver hûb yaratmış Ḥaḳḳ Te'ālā
384. Nereye uğrasa-idi⁵⁰⁹ ol⁵¹⁰ server
Ḳoḳardı haftaya dek misk-i 'anber⁵¹¹
385. Hemîndem gördi Buhrâ 'aḳlı getdi⁵¹²
Yine 'aḳlını dirüp⁵¹³ ḡayret etdi⁵¹⁴
386. Birazdan 'aḳlını başına derdi
Elin öpüp yüzün yüzine sürdi⁵¹⁵
387. Didi ey benim arzū eyledigim
Gice gündüz yolunu gözledigim⁵¹⁶
388. Otuz yıldan beri ḥasret yaşını
gözlerim⁵¹⁷
Buhrâ daği dökerdi⁵¹⁸ ey mihribânım
- 14b**
389. Seniñ 'aşkıñla geçmiştir bu 'ömrüm⁵¹⁹
Seniñ şevkıñla devir⁵²⁰ ider zamânım
390. Bi-ḥamdillâh müyesser oldu âḡir
Bî-çäre bülbüle⁵²¹ sen gülsitânım
391. Gice⁵²² şubḡa deñlü ḥasretiñle
Eridür⁵²³ taşları âh-ı fiğânım⁵²⁴
392. Tazarru'lar ḳılıp dergâh-ı Ḥaḳḳ'dan
Seniñ dîzârîñ⁵²⁵ idi arzümânım

⁵⁰⁹ uğrasaydı MN

⁵¹⁰ o

⁵¹¹ misk ü 'anber

⁵¹² gitdi

⁵¹³ derüp MN

⁵¹⁴ itdi

⁵¹⁵ Bu beyitten sonra MN'de “Baḡri Beyti Buhrâ” başlığı bulunmaktadır.

⁵¹⁶ gözledüğim

⁵¹⁷ yaşını

⁵¹⁸ Dökerdi gözlerim

⁵¹⁹ 'ömrüm

⁵²⁰ devr

⁵²¹ bülbüle

⁵²² Giceler

⁵²³ Eridir

⁵²⁴ âh u fiğânım

⁵²⁵ dîdârîñ

393. Eger yazarlar⁵²⁶ ise āh-ı zārım⁵²⁷

 Kālem şerh idemezdi dāsītānım

394. Kitāblarda okuyup bilmiş-idim⁵²⁸

 Seniñ evşāfiñ Faḥr-i cihānım⁵²⁹

395. Bu şi'ri okudu çün didi ey yār

 Seniñçündür bu ḥizmetler ne ki vār

396. Muḥammed'in⁵³⁰ elin eline aldı

 Hemāndem toḡrı şavma'aya geldi

397. Kāmunıñ⁵³¹ üzerine kıldı taq̄dīm

 Ebū Cehil⁵³² diledi kim meni'⁵³³ ideyim

398. Didi Buḥrā aña kim ne söziñ⁵³⁴ vār

 Ki söylemege ey la'in murdār⁵³⁵

399. Ḥiṭāb idüp didi diñleñ bu sözi

 Ki da'vet eylemişem cümleñizi

400. Muḥammed için olmuşdur⁵³⁶ ziyāfet

 Ben itmezdim size zerrece raḡbet

401. Daḡı ben böyle iderim şehādet

 Muḥammed'dir aşıl ehl-i sa'ādet

402. Biliñ āḡir zamān peygamberidür⁵³⁷

 Daḡı cümle nebiler serveridür⁵³⁸

403. Buniñ⁵³⁹ yüzi şuyına⁵⁴⁰ kā'inātı

 Ḥudā ḡalq̄ eylemişdir mümkinātı

15a

⁵²⁶ yazar MN

⁵²⁷ āh u zārım

⁵²⁸ bilmişdim MN

⁵²⁹ ey Faḥr-i cihānım

⁵³⁰ Muḥammed'in

⁵³¹ Kāmunuñ

⁵³² Ebū Cehl

⁵³³ men'

⁵³⁴ sözüñ

⁵³⁵ la'in ü murdār

⁵³⁶ olmuşdur

⁵³⁷ Peyḡamber'idir

⁵³⁸ serveridir

⁵³⁹ Bunuñ

⁵⁴⁰ şuyuna

404. Eger bu olmasaydı olmaz idi

 Cihāna cinn ü ādem gelmez idi

405. Bu söziyle didi ve⁵⁴¹ daḡı tūrdı

 Varup bu ḡalq̄a tiz ni'met getürdi

406. Yenildi ve⁵⁴² içildi dürlü ni'met

 Du'ā kıldı ve⁵⁴³ taḡıldı şoḡbet

407. Tūrı gelüp icāzet dilediler

 Hemīşe himmetiñ olsun didiler

408. Tūrup Muḥammed'i gönderdi vardı

 Yine tekrār yüzün yerlere sürdi

409. Budur senden dileğim yā Muḥammed

 Kāçan kim saña irişür nübüvvet

410. Beni de ümmetiñden eylesesin

 Yarın şefā'atiñle toylayasın

411. Şükürler eyleyüp didi kim ey māḡ

 Murāda irmişem elḡamdü-lillāḡ

412. Tazarru'lar ile ayrıldı Buḥrā

 Eḡḡānından⁵⁴⁴ tōlardı kūḡ şaḡrā⁵⁴⁵

Fe'ilātün / Fe'ilātün / Fe'ilün

413. Ger bu 'ālem ḡalq̄ı dirse şubḡ u şām

 Mediḡ⁵⁴⁶ olunsa ḡaşra dek olmaz tamām

414. Ger diler iseñ bula cāniñ şafā

 Vir şalavāt ber-resül-i Muştafā

415. Eş-şalātü ve's-selāmü 'aleyke yā Muḡtefin⁵⁴⁷

 Eş-şalātü ve's-selāmü 'aleyke yā Muḡḡafī

⁵⁴¹ vü

⁵⁴² vü

⁵⁴³ vü

⁵⁴⁴ Fiḡḡānından

⁵⁴⁵ kūḡ u şaḡrā

⁵⁴⁶ Mediḡ

⁵⁴⁷ Muḡtefi

416. Eş-şalâtü ve's-selâmü 'aleyke yâ
Resûlü'l-melâhîmi⁵⁴⁸

Eş-şalâtü ve's-selâmü 'aleyke yâ
Resûlü'r-rahmeti⁵⁴⁹

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ülün

417. Çün⁵⁵⁰ yola⁵⁵¹ kâribân oldı revâna

Yine at çekdiler Faḫr-i cihâna

418. Bular günlerde bir gün irdi Şâm'a

Ḥaber irişdi cümle ḥaş u 'âma

15b

419. Çıkuban⁵⁵² ehl-i Şâm karşıladılar

Size Allâh mu'în olsun didiler

420. Varup ḥanlara ḳondılar tamâmı

Oḫalar ḫutdılar heb ḥaş u 'âmı

421. Şu deñlü fâ'ideler itdi bunlar

Kimesne⁵⁵³ görmemişdir şöyle kim vār

422. Didiler kim gelüriz⁵⁵⁴ bunda biz çok

Ki böyle fâ'ide etdigimiz⁵⁵⁵ yoḳ

423. Ebü Bekir⁵⁵⁶ didi Meysere'ye ey cân

Muḫammed ḫizmetindendür⁵⁵⁷ bu iḫsân

424. Didi Meysere girçek⁵⁵⁸ söyledinüz

Muḫaḳḳaḳdır anı kim siz didinüz

425. Ki ben beni bileliden⁵⁵⁹ berü ey şâh

Ticârete gelürem⁵⁶⁰ bunda her gâh

426. Ki böyle fâ'ide görmiş degilim⁵⁶¹

⁵⁴⁸ Resûlü'l-melâhîm YNA, YNB / Resûli'd- delâ'il MN

⁵⁴⁹ Kafiye bozuktur. / Resûlü'r-rahîm YNA, YNB / Resûlü'r-rahme MN

⁵⁵⁰ Çü

⁵⁵¹ böyle

⁵⁵² çıkup YNA

⁵⁵³ Kimse MN

⁵⁵⁴ gelürüz

⁵⁵⁵ itdigimiz

⁵⁵⁶ Ebü Bekr

⁵⁵⁷ ḫizmetindendir

⁵⁵⁸ gerçek

⁵⁵⁹ bilelden

⁵⁶⁰ gelürüm

Bu işiñ sırrına irmiş degilim⁵⁶²

427. Ḥadîce'niñ⁵⁶³ ḫisâbsız oldı mâlı

Sevinüp Meysere buldı kemâli

428. Cühüdlarıñ meger bayrâmı⁵⁶⁴ geldi

Şehirden⁵⁶⁵ ḳamuları ḫaşra oldı

429. Bular bir ulu şaḫrâya ḫonandı

Tenefler ḳurılıp ḳandiller uyandı⁵⁶⁶

430. Didiler gelünüz⁵⁶⁷ biz de varalum⁵⁶⁸

Nicesi bayrâm⁵⁶⁹ eylerler görelüm⁵⁷⁰

431. Ebü Bekir⁵⁷¹ ile Meysere Ebü Süfyân⁵⁷²

Ki Mekke uluları cümle a'yân

432. Muḫammed'i bile aldılar ey yâr

Varalar seyir⁵⁷³ için ol gice bunlar

433. Görürler ki ḳamu yeyüp içerler

Ki bunlar⁵⁷⁴ üstüne şacı şaḫarlar

16a

434. Ulu odlar yaḳup secde iderler

Ki bunlar adına Mecûsî dirler

435. Ḳamusı yeyüp içüp şâd-ı ḫandân⁵⁷⁵

Kimi mest kimi sarḫoş kimi ḫayrân⁵⁷⁶

436. Muḫammed Muştafâ çün bunı gördi

Ki bir kez bunlara ḳarşu üfürdi

437. Kamunıñ⁵⁷⁷ ol sâ'at söyündi odı

⁵⁶¹ degilem

⁵⁶² degilem

⁵⁶³ Ḥadîce'niñ

⁵⁶⁴ bed-nâmı MN

⁵⁶⁵ Şehirden MN

⁵⁶⁶ Vezin bozuktur.

⁵⁶⁷ gelünüz

⁵⁶⁸ varalum

⁵⁶⁹ bet-nâm MN

⁵⁷⁰ görelim

⁵⁷¹ Ebü Bekr

⁵⁷² Vezin bozuktur.

⁵⁷³ seyr

⁵⁷⁴ bütler YNA

⁵⁷⁵ şâd u ḫandân

⁵⁷⁶ ḫayrân

- Niçeniñ⁵⁷⁸ qorqusından⁵⁷⁹ şındı odı
 438. Nice kim cehid⁵⁸⁰ idüp yaqamadılar
 Bize bu muşibetdür⁵⁸¹ didiler
 439. Ol itleriñ var idi bir ulusı
 Qamunuñ⁵⁸² ihtiyarı sevgülisi
 440. Didiler bize bildir bu ne hãldir
 Bu işde cümlemiz hem bî-mecãldir
 441. Didi kim Mekke qavmini buluñız⁵⁸³
 Muhammed bunlarıñladır bilüñiz⁵⁸⁴
 442. Gelecekdir zirã⁵⁸⁵ aḡir zamãnda
 Gele hem kãribãn qavm-ile bunda
 443. Muhammed'in gelecegi zamãnı
 İrişmişdir budır⁵⁸⁶ anıñ nişãnı
 444. Nazarı irdi putlara⁵⁸⁷ yaqın⁵⁸⁸
 Söyindi od-ı qandiller⁵⁸⁹ yaqın⁵⁹⁰
 445. Bilüñiz⁵⁹¹ kim⁵⁹² cihãna ol geliser
 Kamu dinleri heb bãtıl qılısar
 446. Nişãnıñ deyü virdi bir bir anıñ
 Didi ol bundadır taḡkik inanıñ
 447. Anıñ ḡukmi tuta cümle cihãnı
 Müsahḡar eyleye kevnı mekãnı
 448. Ki 'asker cemi'⁵⁹³ idüp kılıç çeke ol

- Niçe⁵⁹⁴ başlar kesüp qanlar döke ol
16b
 449. Bu sözleri eşitdi⁵⁹⁵ çün ol itler
 Aradı Mekke qavmin⁵⁹⁶ ol pelitler⁵⁹⁷
 450. Be-ğāyet Meysere'ye qorqu düşdi
 Ebū Bekr'e daḡi pek ḡavf erişdi⁵⁹⁸
 451. Alup Meysere ol Faḡr-i cihãnı
 Ki cübbe altına şaqladı anı
 452. Be-ğāyet cehid⁵⁹⁹ idüp bulamadılar
 Ki qanda idügin bilemediler
 453. Ol⁶⁰⁰ gice⁶⁰¹ kãribãn oldu revãna
 Güneş doğuncaya⁶⁰² dek bu cihãna
 454. Bular qaḡı'⁶⁰³ eylediler bir qonaq yer
 Selãmet qurtılup anda yigid⁶⁰⁴ pır
 455. Yürüdiler⁶⁰⁵ qamusı qona göçe
 Cemı'⁶⁰⁶ isi⁶⁰⁶ şād-ı ḡandãn⁶⁰⁷ yeye⁶⁰⁸ içe
 456. Yaqın qalmışdı Mekke üç qonaq yer
 Neler qılır görin⁶⁰⁹ ol ḡaḡḡ⁶¹⁰ Qãdir
 457. Qamu Mekke uluları derildi
 Ki cümle Meysere qatına geldi
 458. Qaçan kim ol yere gelseler ey yār
 Şalarlar buradan⁶¹¹ müjdecı bunlar

577 Kamunuñ

578 Niceniñ

579 qorqusından YNA, MN

580 cehd

581 ne muşibettir YNA, MN

582 Qamunuñ

583 buluñuz

584 bilüñüz

585 zirã

586 budur

587 bütlere YNA, MN

588 Vezin bozuktur.

589 qandilleri

590 söndi od qandiller yaqın MN

591 Bilüñüz

592 ki YNA

593 cem'

594 Nice

595 eşitdi

596 qavmiñ

597 pelidler

598 irişdi

599 cehd

600 O

601 öñünce MN

602 doğuncaya

603 qaḡı'

604 yigidü MN

605 Yürüdiler

606 Cemı'

607 şād u ḡandãn

608 yiye

609 görüñ

610 ḡayy ü YNA, MN

459. Ki Meysere kalem aldı eline
Getürdi Allâh adını diline
460. Hâdîce⁶¹² hâtûna tîz yazdı nâme
Ne günü varup irdüğünü Şâm'a
461. Daği Buhrâ hikâyâtın tamâmı
Nice konukladuğın⁶¹³ hâş u 'âmı
462. Bu seferde daği hem kâribânıñ
Nicesi fâ'ide etdüğün⁶¹⁴ anıñ
463. Daği hem ol cühûdlar bayrâmında⁶¹⁵
Dedi⁶¹⁶ hem nicesi olmuşdur⁶¹⁷ anda
- 17a**
464. Nicesi olmuş-idi⁶¹⁸ yazdı bir bir
Ne kim olmuşdı⁶¹⁹ anı kıldı taqrîr
465. Dedi⁶²⁰ kim ey ulular diñleñiz söz
Ki müjdeci kimi gönderelim biz
466. Dediler⁶²¹ kim emr-i fermân⁶²² seniñdir
Aşıl mâl-ı metâ' kâribân seniñdir⁶²³
467. Dedi⁶²⁴ kim ben revâ gördüm⁶²⁵
Muhammed⁶²⁶
Varup müjdeleye⁶²⁷ ve⁶²⁸ giye hil'at⁶²⁹
468. Kamusından Muhammed'e revâdır
Ki Evlâd-ı Hâlîl-i Muştafâ'dır

⁶¹¹ oradan MN

⁶¹² Hâdîce

⁶¹³ konakladuğın YNB

⁶¹⁴ itdüğün

⁶¹⁵ bet-nâmında MN

⁶¹⁶ Didi

⁶¹⁷ olmuşdur

⁶¹⁸ olmuş-idi

⁶¹⁹ olmuşdı

⁶²⁰ Didi

⁶²¹ Didiler YNB / didi YNA, MN

⁶²² emir fermân YNB / emrû YNA, MN

⁶²³ Metâ'-ı kâribân cümle seniñdir MN

⁶²⁴ Didi

⁶²⁵ gördüm

⁶²⁶ Muhammed'i MN

⁶²⁷ müjdeleye

⁶²⁸ vü

⁶²⁹ hil'ati MN

469. Ebū Cehil Ebū Leheb eşitdi⁶³⁰
İkisi de ta'inlı sözler etdi⁶³¹
470. Dediler⁶³² bu söziñ⁶³³ hiç aşlı yokdur⁶³⁴
Cilâsınlar bu 'asker içre çokdur⁶³⁵
471. Dediñiz⁶³⁶ kişi yolu ne bilür
Yarım mîl gitmeden yolu yañılır⁶³⁷
472. Ol aşıl kişi hiç anı ider mi?
Gice ile turup yola gider mi?
473. Eşitdi⁶³⁸ Meysere dedi⁶³⁹ ki⁶⁴⁰ vallâhi⁶⁴¹
Ümîdim budurur şaklaya Allâh
474. Hudâ şaşırmağa yolundan⁶⁴² anı
Selâmet ilete⁶⁴³ ol Fağr-i cihânı
475. Getürüp⁶⁴⁴ viridi⁶⁴⁵ nâme'i⁶⁴⁶ eline
Hudâ irsâl ide Mekke yoluna⁶⁴⁷
476. İdüp cehdi oluñ yola⁶⁴⁸ revâna
Ki didi şubha degin yürü revâna⁶⁴⁹
477. Hemân uyhuuyı terk idüp gidesiz
Şu nâme'i⁶⁵⁰ Hâdîce'ye⁶⁵¹ iletisiz⁶⁵²
478. Bilüp sağlığını oluban şād

⁶³⁰ işitdi YNA, YNB / işitdiler MN

⁶³¹ itdi YNA, YNB / didiler MN

⁶³² Didiler

⁶³³ söziñ

⁶³⁴ yokdur

⁶³⁵ çokdur

⁶³⁶ Didigüñiz

⁶³⁷ gitmeden yañılır YNB

⁶³⁸ İşitdi

⁶³⁹ didi

⁶⁴⁰ kim YNA

⁶⁴¹ vallâh

⁶⁴² yolundan YNB, MN / yoldan YNA

⁶⁴³ ilte

⁶⁴⁴ görüp YNA

⁶⁴⁵ verdi

⁶⁴⁶ nâmeyi

⁶⁴⁷ yolına

⁶⁴⁸ didi MN

⁶⁴⁹ vara YNA

⁶⁵⁰ nâmeyi

⁶⁵¹ Hâdîce'ye

⁶⁵² veresiz MN

- Ola hem albi anıñ amdan azad
- 17b**
479. Giru mektub alup bize gelesiz⁶⁵³
- Ki yolda bize aru geturesiz⁶⁵⁴
- Fe‘ilatun / Fe‘ilatun / Fe‘ilun**
480. Ger bu ‘alem alkı dirse ubh u am
- Medı⁶⁵⁵ olunsa ara dek olmaz tamam
481. Ger diler isen bula canın afa
- Vir alavat ber-resul-i Mutafa
482. E-alatu ve’s-selamu ‘aleyke ya
- Kamilu⁶⁵⁶
- E-alatu ve’s-selamu ‘aleyke ya
- klilu⁶⁵⁷
483. E-alatu ve’s-selamu ‘aleyke ya
- Mddeeru⁶⁵⁸
- E-alatu ve’s-selamu ‘aleyke ya
- Mzzemmilu⁶⁵⁹
- Fe‘ilatun / Fe‘ilatun / Fe‘ilun**
484. Tiz hecin egerleyup bindirdiler
- Mutafa’yı mjdeci⁶⁶⁰ gnderdiler⁶⁶¹
485. Seyyid-i ‘alem Muammed ol gice
- Azm-i Mekke ıldı getdi⁶⁶² ol gice
486. Gider iken gzine uyu gelur
- Ya‘ni kim eyana ana furat bulur⁶⁶³
487. Devenin yularına yapıup⁶⁶⁴ ol⁶⁶⁵
-
- ⁶⁵³ gelesin
- ⁶⁵⁴ geturesin
- ⁶⁵⁵ Medı
- ⁶⁵⁶ Kamil YNA, YNB
- ⁶⁵⁷ klil YNA, YNB
- ⁶⁵⁸ Mddeerı YNA, YNB
- ⁶⁵⁹ Kafiyeye bozuktur. / Mzzemmil YNA, YNB
- ⁶⁶⁰ mjde un MN
- ⁶⁶¹ Bu beyit incelenen nshalarda 479. beyitten sonra gelmektedir.
- ⁶⁶² gitdi
- ⁶⁶³ uyusı gelup ol uyur MN
- ⁶⁶⁴ yapıup
- ⁶⁶⁵ yapıdı eyanu la‘in MN
- Yoldan raq yere iletur ol fuzul⁶⁶⁶
488. a Te‘ala emir ider⁶⁶⁷ Cebra‘il’e
- Deveyi⁶⁶⁸ didi getur torı yola
489. Ol sa‘at indı Cebra‘il Emn⁶⁶⁹
- Deveyi yolına geturdi hemn
490. un uyur- idi daı uyanmadı
- Kendusini yoldan azdım anmadı
491. Sen uyurken torı yola geturen
- Nie⁶⁷⁰ drlu mkil iin bituren
492. Sen yetim iken sana ian iden
- ki cihana seni sultan iden
493. mmetini heb sana baıladım
- Ya Muammed gr ne ian iledim
- 18a**
494. mmetinden oyle kim bir kimsenin
- ‘omri yetmi yl alalet iinde anı⁶⁷¹
495. Gese hergiz ayır⁶⁷² ‘amel ilemese
- iret iun⁶⁷³ fikir⁶⁷⁴ idup am yemese
- ⁶⁷⁵
496. ‘ıbet ularına krar idup
- Can-ı dilden⁶⁷⁶ tevbe istifar idup
497. Dise kim ya Rabbi ıındım sana
- Derdi-mendim ya‘ni derman it bana
498. uunı baılayup rahmet ılam
- iretde meskenin⁶⁷⁷ cennet ılam
-
- ⁶⁶⁶ Yoldan ayru eyledi anı hemn MN
- ⁶⁶⁷ emr-ider
- ⁶⁶⁸ Develiyi MN
- ⁶⁶⁹ Cibril‘u Emn MN
- ⁶⁷⁰ Nice
- ⁶⁷¹ alaletde anın YNA, MN
- ⁶⁷² ayr
- ⁶⁷³ un
- ⁶⁷⁴ fikir
- ⁶⁷⁵ yimese
- ⁶⁷⁶ Can u dilden

499. Biz gelelim yine söz evveline
Gitdi deve gine⁶⁷⁸ toğrı yolına⁶⁷⁹
500. Haqq Te‘āla emri ile pes ey cān
Ol sâ‘atde Mekke’ye irdi hemān
501. Hadîce’niñ⁶⁸⁰ dinle⁶⁸¹ imdi hālını
Kimseye bildirmedi ahvālını
502. Şöyle kim müştāk-ı ser-gerdān idi
Ağlamağdan gözleri giryān idi
503. Gözlerinden dā‘imā dökerdi yaş
Ağlaşırıldı aña kûl qaravaş
504. Dir idi kim müjdecî geldüğünü
Müjdeleyüp baña bildirse anı
505. Ben anı mālımdan āzād⁶⁸² ideyim
Dağı çok nesne virüp şād ideyim
506. Şubh-ı şām⁶⁸³ bekler idi cāriyeler
Gice nevbetle uyurlar idi bular⁶⁸⁴
507. Çün irişdi anda ol dem Muştafā
Ol yüzi gül alını ay bedr-i şafā⁶⁸⁵
508. İki cāriye uyanıkdı hemān
Hadîce’ye⁶⁸⁶ müjdelediler⁶⁸⁷ şādımān⁶⁸⁸

18b

509. Çün Hadîce⁶⁸⁹ eşidüben⁶⁹⁰ şād olur
Açıluban gül yüzi hāndān olur
510. Emir⁶⁹¹ ider hādimlerine tiz⁶⁹² varıñ

⁶⁷⁷ meskeniñ
⁶⁷⁸ yine
⁶⁷⁹ yola YNA
⁶⁸⁰ Hadîce’niñ
⁶⁸¹ dinle
⁶⁸² āzād
⁶⁸³ Şubh u şām
⁶⁸⁴ bunlar YNA
⁶⁸⁵ alını bedr-i şafā MN
⁶⁸⁶ Hadîce’ye
⁶⁸⁷ müjdeledi
⁶⁸⁸ şādımān
⁶⁸⁹ Hadîce
⁶⁹⁰ eşidüben

- Müjdeciyi hāş⁶⁹³ oçaya kondurıñ⁶⁹⁴
511. Koşuşup hādım ve⁶⁹⁵ bevṵāb vardılar
Ta‘zīm ile oçaya indirdiler
512. Gördiler ki⁶⁹⁶ Muḥammed Emīn
Hadîce’ye⁶⁹⁷ anı dediler⁶⁹⁸ hemīn
513. Çün Muhammed geldüğün eşitdi⁶⁹⁹ ol
Şād oluban⁷⁰⁰ kendüzinden⁷⁰¹ getdi⁷⁰² ol
514. Çün Hadîce⁷⁰³ gördi geldi⁷⁰⁴ Muştafā
Şād-ı hāndān⁷⁰⁵ oldı gāyet pür-şafā
515. Hādım aldı nāme’i⁷⁰⁶ iletdi aña
Oçudı ve şükür⁷⁰⁷ idüp kaldı taña
516. Nāme’i⁷⁰⁸ çün kim oçudı⁷⁰⁹ bildi ol
Hālîk’a yüz biñ şükürler kıldı ol
517. Nice ta‘zīm itdüğün Buhrā aña
Şehādet⁷¹⁰ itdüğün öñden şoña
518. Didi varıñ idüñiz⁷¹¹ Muḥammed’e
Ol ḥabībi⁷¹² ol ḥabībim Aḥmed’e
519. Kāribāndan ḳanḳı⁷¹³ gün ayrıldı ol
Anı bildirsün bize ol pür-uşul
520. Ol sâ‘at hādım varup şordı revān⁷¹⁴

⁶⁹¹ Emr
⁶⁹² tiz
⁶⁹³ hāşır MN
⁶⁹⁴ kondurun
⁶⁹⁵ hādımü
⁶⁹⁶ ki gelen YNA, MN
⁶⁹⁷ Hadîce’ye
⁶⁹⁸ didiler
⁶⁹⁹ işitdi
⁷⁰⁰ olup MN
⁷⁰¹ kendüziñden
⁷⁰² gitdi
⁷⁰³ Hadîce
⁷⁰⁴ bildi MN
⁷⁰⁵ Şād u hāndān
⁷⁰⁶ nāmeyi
⁷⁰⁷ Oçudı şükür
⁷⁰⁸ Nāmeyi
⁷⁰⁹ oçıdı
⁷¹⁰ Hem şehādet
⁷¹¹ idüñüz
⁷¹² ḥabīb ü
⁷¹³ ḳanḳı

Kāribāndan ƙanƙı⁷¹⁵ gūn ayrıldıñ⁷¹⁶ ey⁷¹⁷
cān

521. Dir Muḥammed kim⁷¹⁸ bu gice
gelmişim⁷¹⁹

Üç sā‘at geçdügi dem ‘azim⁷²⁰
etmişim⁷²¹

522. Dedi⁷²² ḥādım bu gice çıkmış ey⁷²³ yār

Üç sā‘at geçdügi dem olmuş süvār

523. Didi kim ƙalmadı şekkim yā İlāh

Budur ol iki cihānda pādīşāh

19a

524. Budurur⁷²⁴ Tivrāt‘da ve⁷²⁵ İncil‘de ol

Ḥāteme‘n-nebiyyi Muḥammedü‘r-
resūl⁷²⁶

525. Çeşnigirlere⁷²⁷ buyurdu⁷²⁸ ol nigār

Tiz⁷²⁹ ta‘ām ḥāzır idiñ didi ey⁷³⁰ yār

526. Pes ta‘ām çekildi anda yidiler

Şonında⁷³¹ elḥamdü-lillāh didiler

527. Bir ağır bahālı ƙaftān virdiler

Muḥṣafā‘nıñ egnine geydirdiler⁷³²

528. Didi gider misiñ ol cānāneye

Kāribāna ya sa‘ādet-ḥāneye

⁷¹⁴ şoruban MN

⁷¹⁵ ƙanƙı

⁷¹⁶ gitdiñ YNA, MN

⁷¹⁷ iy

⁷¹⁸ ki MN

⁷¹⁹ gelmişem

⁷²⁰ ‘azm

⁷²¹ itmişem YNA, YNB / eylemişem MN

⁷²² Didi

⁷²³ iy

⁷²⁴ budur MN

⁷²⁵ vü

⁷²⁶ Ḥātemü‘n-nebiyyü Muḥammed resūl

⁷²⁷ Çeşnigirlere

⁷²⁸ buyurdu

⁷²⁹ Tiz

⁷³⁰ iy

⁷³¹ Şonuñda

⁷³² giydirdiler

529. Didi kim ben kāribāna giderim

Nāme yazsınlar varup⁷³³ ‘arz iderim

530. Nāme‘i⁷³⁴ yazdı Ḥādīce⁷³⁵ ol zamān

Virdiler Muḥammed‘e oldı revān

531. Kāribāndan yaña çün ‘azim⁷³⁶ eyledi

Derd-ile bir kerre Allāh⁷³⁷ didi

532. Ḥaƙƙ Te‘āla emri-ile bil ey⁷³⁸ yār

Şubḥ-ı şādıƙ⁷³⁹ olmadan ol merdigār

533. Ol ƙonaƙda kāribāna irdi ol

Dōstları şād oldı dūşmānı se‘āvul⁷⁴⁰

534. Uyanup ƙalkmış idi heb tācirān⁷⁴¹

Yüklerini yükledirler şādumān

535. Gördiler kim ol Muḥammed Muḥṣafā

Ƙarşudan geliyorur⁷⁴² ol pūr-şafā

536. Ebū Cehil Ebū Leheb şād o olup⁷⁴³

Tā‘in⁷⁴⁴ iderler ƙahƙaha ile gülüp

537. Dimedik mi biz saña yā Meysere⁷⁴⁵

Yā nice adam gönderirsiñiz göre⁷⁴⁶

538. Yoldan azmış bu gice yol bulmamış

Nireye⁷⁴⁷ varacağını⁷⁴⁸ bilmemiş

19b

539. Geliyorur bir ḥaber şoriñ⁷⁴⁹ aña

⁷³³ varır MN

⁷³⁴ Nāmeyi

⁷³⁵ Ḥādīce

⁷³⁶ ‘azm

⁷³⁷ yā Allāh

⁷³⁸ iy

⁷³⁹ Şubḥ u şādıƙ

⁷⁴⁰ melül YNA, MN

⁷⁴¹ kāribān MN

⁷⁴² geliyor MN

⁷⁴³ şād olup

⁷⁴⁴ Tā‘n

⁷⁴⁵ Meysere MN

⁷⁴⁶ Vezin bozuktur. / gör MN

⁷⁴⁷ Nereye

⁷⁴⁸ varacağını hem MN

⁷⁴⁹ şoriñ

- Bu muşibetler sehil işdir saña
 540. Meysere bu sözleri eşitdi⁷⁵⁰ çün
 Düşmânın ta'nından oldu bağı hün
 541. Pes Ebû Bekir dağı oldu melül
 Ol sâ'at içinde irdi pür-uşül
 542. İre gelüp bunlara virdi selâm
 Pes selâmın aldı anda hâş u 'âm
 543. Gördiler egnine geymiş⁷⁵¹ hil'ati
 Devleti pâyende⁷⁵² vü hem tal'ati
 544. Şundi Meysere'ye ol nâme'i⁷⁵³ şâh
 Ğulğule düşdi bu halk içre nâgâh
 545. Meysere nâme'i okudu bildiler
 Cümle halk bu işe hayrân⁷⁵⁴ kaldılar
 546. Gördiler kim bu cevâb Hadîce'niñ⁷⁵⁵
 Bildiler kim mihr⁷⁵⁶ anıñ⁷⁵⁷ hağ anıñ⁷⁵⁸
 547. Ebû Bekir Meysere şâd oldılar
 Budur Allâh'ın⁷⁵⁹ habîbi bildiler
 548. Ebû Cehil Ebû Leheb oldılar
 Hür oluban nâs kıtında⁷⁶⁰ kaldılar
 549. Didiler bu cazılıktır⁷⁶¹ bil 'ayân
 Pes üç günlük⁷⁶² yolu bir günde revân⁷⁶³
 550. Varuban hem girü gelmek ola mı?
 Bunı âlemde kimesne kıla mı?
 551. Ger bu 'âlem halkı dirse şubh-ı şâm⁷⁶⁴

⁷⁵⁰ işitdi

⁷⁵¹ giymiş

⁷⁵² pâyende olsun MN

⁷⁵³ nâmeyi

⁷⁵⁴ hayrân

⁷⁵⁵ Gördiler kim mühr anıñdır hağ anıñ MN

⁷⁵⁶ mühr

⁷⁵⁷ anıñdır

⁷⁵⁸ Ebû Bekir gördiler kim bu cevâb Hadîce'niñ MN

⁷⁵⁹ Allâh'ın

⁷⁶⁰ kıtında

⁷⁶¹ cazılıktır

⁷⁶² günlük

⁷⁶³ 'ayân MN

- Medih⁷⁶⁵ olunsa haşra dek olmaz tamâm
 552. Ger diler iseñ bula cânıñ şafâ
 Vir şalavât ber-resül-i Muştafa
 553. Eş-şalâtü ve's-selâmü 'aleyke yâ
 'Abdullâhi⁷⁶⁶
 Eş-şalâtü ve's-selâmü 'aleyke yâ
 Habîbullâhi⁷⁶⁷
20a
 554. Eş-şalâtü ve's-selâmü 'aleyke yâ
 Şafiyyullâhi⁷⁶⁸
 Eş-şalâtü ve's-selâmü 'aleyke yâ
 Neciyyullâhi⁷⁶⁹
Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün
 555. Kâribân halkı çün oldılar revân
 Gelüben günlerde bir gün şadumân
 556. Mekke'niñ⁷⁷⁰ şehrine irdiler tamâm
 Karşu geldiler bunlara hâş u 'âm
 557. Her kişi meskenine irişdiler
 Kavmi karındaşıyla görüşdiler
 558. Meysere dağı irişdi şadumân
 Hadîce⁷⁷¹ bārigāhına hemān
 559. Didi Hadîce⁷⁷² Muhammed inmesün
 At ile varsun eve yorulmasun
 560. Pes seyisler öñe düşüp gitdiler
 Ebû Tālib evine iletdiler
 561. Çün Ebû Tālib 'Ātike⁷⁷³ hem gördiler⁷⁷⁴

⁷⁶⁴ şubh u şâm

⁷⁶⁵ Medih

⁷⁶⁶ 'Abdullâh

⁷⁶⁷ Habîballâh

⁷⁶⁸ Şafiyyallâh

⁷⁶⁹ Nebiyallâh

⁷⁷⁰ Mekke MN

⁷⁷¹ Hadîce'niñ YNA, MN

⁷⁷² Hadîce

⁷⁷³ 'Ātike

⁷⁷⁴ gördiler

Hamid⁷⁷⁵ idüp hem Hâlik'a şükürler⁷⁷⁶
itdiler

562. Gelüben ikisi de görüşdiler

Birbiriyle hâllerin şorışdılar⁷⁷⁷

563. Bu aradan⁷⁷⁸ geçdi eyyām bir zamān

Öyle umarlar Hādīce'den⁷⁷⁹ 'ayān

564. Ya'ni⁷⁸⁰ kim aqce ve⁷⁸¹ altun göndere

Pes Muhammed'in⁷⁸² 'ulūfesin⁷⁸³ vire

565. Geçdi bir ay kim eşer belürmedi

'Ulūfesin⁷⁸⁴ Aḥmed'in göndermedi

566. Dir 'Ātike⁷⁸⁵ ey birāder varayın

Ol kerīmeye anı aḥdurayın⁷⁸⁶

567. Dir Ebū Ṭālib aña kim sākin⁷⁸⁷ ol

Kimseniñ haqḳın yimez ol öyle bil⁷⁸⁸

568. Bî-kıyas māl şimdi kim gelmişdurur

Belki anı deftere almışdurur

20b

569. Şimdi anlar kıılır⁷⁸⁹ ol mālî hisāb

Varma zinhār virme anlara 'itāb

570. Geçdi bir ay yine fāriğ oldılar

Yine ikisi bir araya geldiler

571. Dir 'Ātike⁷⁹⁰ zāhir unutmışdır⁷⁹¹ ol

⁷⁷⁵ Hamd

⁷⁷⁶ şükr

⁷⁷⁷ şorışdılar

⁷⁷⁸ arada

⁷⁷⁹ Hādīce'den

⁷⁸⁰ Ya'ni

⁷⁸¹ vü

⁷⁸² Muhammed YNA

⁷⁸³ ulūfesin

⁷⁸⁴ 'Ulufesin

⁷⁸⁵ 'Ātike

⁷⁸⁶ bir kez anı aḥayın MN

⁷⁸⁷ aña sākin YNA

⁷⁸⁸ yemez ol

⁷⁸⁹ kıılar MN

⁷⁹⁰ 'Ātike

⁷⁹¹ unutmışdur

Zirā⁷⁹² gāyet şugli çok eşgāli bol⁷⁹³

572. Pes icāzet vir baña kim varayım

Ne sebep olmuşdurur⁷⁹⁴ bir göreyim

573. Dir Ebū Ṭālib ki nola varasın

Olmaya zinhār teḳāza viresin

574. Söyledügiñ⁷⁹⁵ sözi söyle rıfḳ-ile

Hāṭıra ṭoḳana⁷⁹⁶ söziñ⁷⁹⁷ kim bile

575. Hem daḥi bizden selām irgüresin

Hāk-i pāyine anıñ yüz süresin

576. Her ne kim iḥsān iderse alasin

Az⁷⁹⁸ çok dimeyüp alup gelesin

577. Bu yaña geldik Hādīce hāline

Diñle imdi fikri nedir ḳāline

578. Şubḥ-ı dem⁷⁹⁹ fikri ḥayāli yār-ile

Göñlin⁸⁰⁰ egler⁸⁰¹ idi ol server-ile

579. Gice gündüz uyḥu gelmez gözine

Göz yaşı incü dizerdi⁸⁰² yüzine

580. Çeşm-i mesti lā-cerem giryān idi

Şöyle kim müştāḳ-ı ser-gerdān idi

581. Dir idi kim yā İlāhe'l-'ālemīn

Maḥremim ola⁸⁰³ Muhammed Emīn⁸⁰⁴

582. Ben za'ifeyi aña itgil⁸⁰⁵ naşīb

Ḳıl beni cāriye aña yā Mucīb

⁷⁹² Zirā

⁷⁹³ ol MN

⁷⁹⁴ olmuşdurur

⁷⁹⁵ Söyledügiñ

⁷⁹⁶ ṭoḳuna

⁷⁹⁷ sözüñ

⁷⁹⁸ Azı

⁷⁹⁹ şubḥ u dem YNA, YNB / şubḥa degin MN

⁸⁰⁰ Göñlün

⁸⁰¹ eyler YNA

⁸⁰² uyḥuda düşerdi MN

⁸⁰³ ola hemdem MN

⁸⁰⁴ Muhammedü'l- Emīn

⁸⁰⁵ eyle MN

583. Yanar idi bülbül-i şeydâ gibi
Gözleri yaşı akar deryâ gibi
- 21a**
584. Gerçi ağlar şubh-ı şâm⁸⁰⁶ nālân ider
İllâ kimseye dimez pinhân ider
585. Halka izhâr eylemez aḥvâlini
Kendi bilür yine kendi ḥâlini
586. Dir idi kim⁸⁰⁷ eger ben aḳçe altün
gönderem
Ya'nî⁸⁰⁸ kim Muḥammed'in ḥaḳḳın
virem
587. Virdiğim aḳçe ile gelin alalar
Anı kendülere maḥrem kılalalar
588. Ben anıñ dîzârından⁸⁰⁹ maḥrûm olam⁸¹⁰
Tâ⁸¹¹ ebed bu derde yanup yaḳılam
589. Hâḳḳ baña ol günleri göstermesün
Ayrulığı kimselere virmesün
590. Bu işe ben şabır⁸¹² ideyim ne ola
Kim bile kim 'Ātike⁸¹³ bunda gele
591. Söz açuban anı sırdaş ideyim
Gizli fikrimi⁸¹⁴ aña fâş ideyim
592. Hâḳḳ 'inâyet eyleye tevfiḳ ola
Ol Resûl'den derdime dermân ola
593. Gözler-idi dâ'imâ yolları ol
Ḳanḳı⁸¹⁵ gün gele 'aceb dir-idi ol
594. 'Ātike⁸¹⁶ daḫi 'ayân oldu hemân

⁸⁰⁶ şubḥu şâm
⁸⁰⁷ Dir YNA, MN
⁸⁰⁸ Ya'nî
⁸⁰⁹ dîdârından
⁸¹⁰ Vezin bozuktur.
⁸¹¹ Yâ MN
⁸¹² şabr
⁸¹³ 'Ātike
⁸¹⁴ fikrim ben MN
⁸¹⁵ Ḳanḳı
⁸¹⁶ 'Ātike

- Pes sa'âdet-ḥâneye irdi revân
595. Didi bevvâblar Ḥadîce⁸¹⁷ anaya
Devletiñ devâmnda olsun şâniye⁸¹⁸
596. 'Ātike⁸¹⁹ geldi sa'âdet-ḥâneye
Destür ister buluşa Ḥadîce'ye⁸²⁰
597. Pes Ḥadîce⁸²¹ karşı geldi gülerek
'İzzet ta'zîmü ve ikrâm⁸²² kılarak
598. Aldı elini eline ol zamân
Getürüp şadra geçirdi pes hemân⁸²³
- 21b**
599. Orḡaya yayıldı çün şofra şumât
Yenilüp içildi çün katdı⁸²⁴ nebât⁸²⁵
600. Dir 'Ātike⁸²⁶ söz açup ba'de't-ḡa'âm
Ebî Ṭâlib⁸²⁷ ḥâk-i pâyine selâm
601. Ne virürse⁸²⁸ dürr-i yetîme daḫi
Anı ḥarc idüp yetürelim aḫi
602. Anıñla⁸²⁹ anı evlendirevüz⁸³⁰
Bir kişi-zâdeyi gelin alavuz⁸³¹
603. Çün eşitdi⁸³² bu sözi ol mâhi-veş⁸³³
Şaçı leylîdir⁸³⁴ hemân yüzi güneş
604. Ḳızaruban oldu beñzi lâle renk

⁸¹⁷ Ḥadîce
⁸¹⁸ âyine MN
⁸¹⁹ 'Ātike
⁸²⁰ Ḥadîce'ye
⁸²¹ Ḥadîce
⁸²² 'İzzet ü ta'zîm ü ikrâm
⁸²³ geçirdi hemân YNA, MN
⁸²⁴ ḳandi
⁸²⁵ çok idi iltifât MN
⁸²⁶ 'Ātike
⁸²⁷ Ebü Ṭâlib ider MN
⁸²⁸ virirse
⁸²⁹ Anıñ-ile
⁸³⁰ Didi hem Muḥammed'i evlendirevüz MN
⁸³¹ ala gelevüz MN
⁸³² işiddi
⁸³³ mâh-ı şâh YNA, YNB / Ḥadîce işitdi bu sözi ol zamân MN
⁸³⁴ leylâdır

- Gül eger görse olur hayrānı⁸³⁵ renk
 605. Dir ‘Ātike’ye⁸³⁶ eyā cān-ı cihān
 Yoluña⁸³⁷ olsun fidā⁸³⁸ cān-ile ten
 606. Didi kim ben sābiqā düş görmüşem⁸³⁹
 Hem düşümi ehline yordurmuşam⁸⁴⁰
 607. Gökdeki bedir⁸⁴¹ olmuş⁸⁴² ay indi
 revān⁸⁴³
 Sağ yanımdan dizime kondı hemān
 608. Nūra ğark oldı cihān ol dem hemān
 Cennet oldı⁸⁴⁴ güyā kim rüy-ı zemān
 609. Ta‘bır⁸⁴⁵ itdi bir kişi bu düşümi⁸⁴⁶
 Hayra yordı giderüp teşvīşimi
 610. Dir gele Peyğamber-i āhir zamān
 Kim şerī‘atle tola işbu cihān
 611. Ola ismi hem Muḥammed Muştafā
 Hatemü’l-Enbiya’dır ol pür-şafā
 612. Cümle Peyğamberden ulu ola ol⁸⁴⁷
 Hakk’a ansız kimse bulamaya yol⁸⁴⁸
 613. Ehl-i İslām içre ol Maḥmūd ola
 Bir adı daḡi Ḥabibullāh ola⁸⁴⁹

22a

614. Vaḡti gelmişdir kim ol ide zuhūr
 Anıñ-çündür⁸⁵⁰ kamu cennet-i hūr⁸⁵¹

⁸³⁵ hayrānı

⁸³⁶ ‘Ātike’ye

⁸³⁷ Yoluna

⁸³⁸ fedā

⁸³⁹ görmüşem

⁸⁴⁰ yordurmuşem

⁸⁴¹ Bedr

⁸⁴² olmuş

⁸⁴³ ay revān YNA

⁸⁴⁴ mişāli MN

⁸⁴⁵ Ta‘bır

⁸⁴⁶ düşümi

⁸⁴⁷ olırsardır ulu MN

⁸⁴⁸ yolu MN

⁸⁴⁹ Bir adı daḡi Muḥammed hem resūlullāh ola MN

615. Hakk ediserdir⁸⁵² seni aña naşib
 Seniñle⁸⁵³ hemdem ola ol ḡabīb
 616. Dir Ḥadīce⁸⁵⁴ ‘Ātike’ye⁸⁵⁵ nem ki var
 Ben size cāriye olam baḡtiyār
 617. Siz de beni kılar⁸⁵⁶ iseñiz ḡabūl
 Cānıma minnet kıluram⁸⁵⁷ öyle bil
 618. Ol ḡabibullāh⁸⁵⁸ Muḥammed Muştafā
 İncil-i⁸⁵⁹ Tevrāt’da⁸⁶⁰ mediḡ⁸⁶¹ etmiş⁸⁶²
 Ḥudā⁸⁶³
 619. Gelecek hem aña Cebrā’ıl Emīn⁸⁶⁴
 Kıla da‘vet ümmetini ol Emīn
 620. Dilerim Allāh vire anı baña
 Güldüre beni daḡi öñden şoña
 621. Niçe begler istemişdi hōş beni
 Siz bilürsüz istemedim anları
 622. Bu düşü görelı ben umar idim
 Benim ola Faḡr-i ‘ālem dir idim⁸⁶⁵
 623. Bilürem bu mālı milki⁸⁶⁶ fānīdir⁸⁶⁷
 İsterim ol dār-ı ḡuld⁸⁶⁸ bāḡidır⁸⁶⁹
 624. Anıñ-çündür⁸⁷⁰ benim istediğim

⁸⁵⁰ Anıñ içündür

⁸⁵¹ cennette hūr YNA, YNB / cennet-ile MN

⁸⁵² idiserdir

⁸⁵³ Seniñ-ile

⁸⁵⁴ Ḥadīce

⁸⁵⁵ ‘Ātike’ye

⁸⁵⁶ kılar

⁸⁵⁷ bilürem MN

⁸⁵⁸ ol ḡabibullāh kim MN

⁸⁵⁹ İncil ü Tevrāt’da

⁸⁶⁰ Tevrāt’da anı MN

⁸⁶¹ mediḡ

⁸⁶² itmiş

⁸⁶³ Ḥudā

⁸⁶⁴ Cibril-i Emīn

⁸⁶⁵ Vezin bozuktur.

⁸⁶⁶ mülki

⁸⁶⁷ fānīdir

⁸⁶⁸ ḡuld-ı dā’im MN

⁸⁶⁹ bāḡidır

⁸⁷⁰ Anıñ içündür

- Gice gündiz⁸⁷¹ âh idüp ağladuğım
 625. Didi kim ‘Ātike’ye⁸⁷² tiz⁸⁷³ varasın
 Ebū Ṭālib’e haber iletisin⁸⁷⁴
 626. Ger bu ‘âlem halkı dirse şubh-ı şām⁸⁷⁵
 Mediḥ⁸⁷⁶ olunsa ḥaşra dek olmaz tamām
 627. Ger diler iseñ bula cāniñ şafā
 Vir şalavāt ber-resûl-i Muştafā
 628. Eş-şalātü ve’s-selāmü ‘aleyke yā
 Kelimullāhi⁸⁷⁷
 Eş-şalātü ve’s-selāmü ‘aleyke yā
 Ḥatemü’l -Enbiyā’i⁸⁷⁸
22b
 629. Eş-şalātü ve’s-selāmü ‘aleyke yā
 Ḥatemir-Rusülü⁸⁷⁹
 Eş-şalātü ve’s-selāmü ‘aleyke yā Muḥyī
Fe’ilātün / Fe’ilātün / Fe’ilün
 630. ‘Ātike⁸⁸⁰ çün diñledi bu sözleri
 Yaş-ıla töldi mübārek gözleri
 631. Didi ey şāh-ı cihān ḥoş didiñiz⁸⁸¹
 Gerçi bu sözleri şerḥ eylediñiz⁸⁸²
 632. İllā gönlim⁸⁸³ hergiz inanmaz aña
 Yoḥsa laṭife mi idersiz baña
 633. Ağladığım budur ey şāhım benim
 Ey şaçı leylā yüzi māhım benim
 634. Şıdḳ-ıla mı söylersiñ⁸⁸⁴ bu sözi

- Ki inandır söziñize sen bizi
 635. Dir Ḥadîce⁸⁸⁵ ‘Ātike’ye⁸⁸⁶ bil ey⁸⁸⁷ cān
 Tañrı ḥaḳḳı-çün bu sözüme inan
 636. Bu sözi cān-ı gönüldeñ söylerim
 Şanma kim lāğ-ı laṭife⁸⁸⁸ eylerim
 637. Didi kim şimden girü varıñ hemān
 Mekke ulularını cümle ‘ayān
 638. Cemi⁸⁸⁹ idüben⁸⁹⁰ babama gönderesiz
 Hem daḫi bunlara⁸⁹¹ ögüt viresiz
 639. Meskenetle söyleyeler sözlerin
 Kim tekebbür kılmayalar özlerin
 640. Kim eger ol rāzıyım⁸⁹² dimez ise
 Ṭınmayup şabır⁸⁹³ ideler her ne ise
 641. Diyeler incinme gel ey⁸⁹⁴ iḥtiyār
 Kim Muḥammed Muştafā’dır baḫtiyār
 642. Cümle ecdād-ı şerifler aşıdır
 Daḫi İbrahîm Ḥalîl’iñ neslidir
 643. Gerçi bu sözler daḫi itmezse eşer⁸⁹⁵
 Ṭınmayup sözi kıllalar muḫtaşar
23a
 644. İnşā’allāh ben anı⁸⁹⁶ rāzî kılıram
 Ben aña neyleyeceğim bilürem
 645. Bunı eşitdi⁸⁹⁷ ‘Ātike⁸⁹⁸ çün hemān
 Destür alup⁸⁹⁹ yolına oldı revān

⁸⁷¹ gündüz
⁸⁷² ‘Ātike’ye
⁸⁷³ tiz
⁸⁷⁴ eylesin YNA, YNB
⁸⁷⁵ şubh u şām
⁸⁷⁶ Mediḥ
⁸⁷⁷ Kelimullāh
⁸⁷⁸ Ḥatemü’l -Enbiyā
⁸⁷⁹ Ḥatemür-Rusül
⁸⁸⁰ ‘Ātike
⁸⁸¹ didiñüz
⁸⁸² eylediñüz
⁸⁸³ gönüm
⁸⁸⁴ söylediñ sen MN

⁸⁸⁵ Ḥadîce
⁸⁸⁶ ‘Ātike’ye
⁸⁸⁷ iy
⁸⁸⁸ lāğv u laṭife
⁸⁸⁹ Cem’
⁸⁹⁰ idüp MN
⁸⁹¹ Hem bunlara MN
⁸⁹² rāzıyam
⁸⁹³ şabr
⁸⁹⁴ iy
⁸⁹⁵ Vezin bozuktur.
⁸⁹⁶ İnşā’allāh anı YNA, MN
⁸⁹⁷ işitdi
⁸⁹⁸ ‘Ātike

646. Ol dem irdi Ebū Ṭālib atına
Naıl eyledi⁹⁰⁰ bu szleri ol dem aa
647. Dir Ḥadice⁹⁰¹ sizlere ider selām
er ider her ne kim⁹⁰² syledi kelām
648. Ebū Ṭālib eidicek⁹⁰³ ād olur
Ḥamdu⁹⁰⁴ ider Allāh⁹⁰⁵ ükürler ılır
649. Pes hemān dem oradan olur revān
Ki Ebū Bekir'e⁹⁰⁶ iriur ādumān
650. Cümle bu szi aa tarİR ider
Ol dai ükür⁹⁰⁷ eyleyüp tedbİR ider
651. Tiz tıt imdi Mekke ulularını
Minnet-ile cemi⁹⁰⁸ idüp her birini
652. Ben dai anlarla⁹⁰⁹ bile varayım
Ḥāk⁹¹⁰-i pāyine yüzümü süreyim
653. aıruban⁹¹¹ kiiler cemi⁹¹² itdiler
Ḥadice'niñ⁹¹³ babasına getdiler⁹¹⁴
654. Ebū Bekir⁹¹⁵-ile Ebū Süfyān bile⁹¹⁶
Geldiler kim sa'y ide anlar bile⁹¹⁷
655. Ne ise ta'zīm⁹¹⁸ ikrām ıldılar
Pes selām virüp du'ālar ıldılar
656. Aldı bunlarıñ selāmın⁹¹⁹ ey⁹²⁰ hümām

⁸⁹⁹ olup YNA, YNB

⁹⁰⁰ Naıl ide YNA, MN

⁹⁰¹ Ḥadice

⁹⁰² ki

⁹⁰³ iidicek YNA, YNB / iidip MN

⁹⁰⁴ Ḥamd

⁹⁰⁵ Allāh'a

⁹⁰⁶ Ebū Bekr'e

⁹⁰⁷ ükr

⁹⁰⁸ cem'

⁹⁰⁹ anlara MN

⁹¹⁰ Ḥāk

⁹¹¹ aırup MN

⁹¹² cem'

⁹¹³ Ḥadice'niñ

⁹¹⁴ itdiler YNA, YNB

⁹¹⁵ Ebū Bekr

⁹¹⁶ ile MN

⁹¹⁷ ideler bile MN

⁹¹⁸ ta'zimi

- adra geürdi buları bi't-tamām
657. enigirlere⁹²¹ iāret eyledi
Tiz ta'ām geldi⁹²² buları tıyladı
658. Sz aıldı sylenüp ba'de't-a'ām
Perde refi⁹²³ oldu aıldı⁹²⁴ bu kelām
- 23b**
659. Didiler ey āh-ı cihān diñleñüz
Cümlemiziñ szi nedir alañuz
660. Dileriz⁹²⁵ sizden ki madüm-zādeyi⁹²⁶
Viresiz MuḤammed'e Ḥadice'yi⁹²⁷
661. Anıñ ismidir MuḤammed Emīn ⁹²⁸
Anıñ-ile faḤır⁹²⁹ ider rüy-ı zemīn
662. Hem emīn ve⁹³⁰ müstaīm hem alıdır⁹³¹
Dai İbrāhīm Ḥalīl'iñ neslidir
663. ün bu szleri eitdi⁹³² babası
Rāzī olmayup dimedi nitesi
664. Dedi⁹³³ kim ey bī-Ḥayālar bu szi
Nice dersiz⁹³⁴ delü gördüm ben sizi
665. Ki Muhammedü'l-Emīn kim vār ola
Kim benim ızım aa maḤrem ola
666. Bir dai ger syleriseñiz⁹³⁵ bu szi
Nefi iderim buradan bilüñ⁹³⁶ sizi

⁹¹⁹ selāmıñ

⁹²⁰ ol

⁹²¹ enigirlere

⁹²² gelüp MN

⁹²³ ref'

⁹²⁴ ekledi YNA, YNB / geldi MN

⁹²⁵ Dilerüz

⁹²⁶ madüm-zādeñi

⁹²⁷ Ḥadice'yi

⁹²⁸ MuḤammedü'l-Emīn

⁹²⁹ faḤır

⁹³⁰ ü

⁹³¹ ulıdır YNA, YNB

⁹³² iitdi

⁹³³ Didi

⁹³⁴ Nicedir siz

⁹³⁵ syleyesiz

667. Kim bilürsüz nice şâhlar istedi

Mâlî mülki vireyim gelsün dedi⁹³⁷

668. Her biri hüküm⁹³⁸ ıssı-idi tâcidâr⁹³⁹

Kimseyi eylemedi ol ihtiyâr

669. Söylemeyüp sâkin oldılar hemân

Çıldılar ol demde tebdil-i mekân

670. Pes Ebî Tâlib'e⁹⁴⁰ virdiler haber

Her ne kim eşitdiler ise⁹⁴¹ hayır şer⁹⁴²

671. Ebî Tâlib⁹⁴³ 'Âtike⁹⁴⁴ oldılar⁹⁴⁵ melîl

Didiler kâdirdir⁹⁴⁶ Rabbi Celîl

672. Çün Hadîce⁹⁴⁷ eşidüp⁹⁴⁸ bu sözleri

Oldı maḥzûn ağlayuban gözleri

673. 'Âķile vü kâmile gör ne ider⁹⁴⁹

Mekke'niñ uluların⁹⁵⁰ da'vet ider

24a

674. Ebû Süfyân geldi kibârlar ile

Ebû Tâlib Ebû Bekir⁹⁵¹-ile bile

675. Cümlesi bir araya cemi⁹⁵² oldılar

Dürlü ta'am yeyüben⁹⁵³ şad oldılar

676. Ebû Tâlib'e Hadîce⁹⁵⁴ haber gönderir⁹⁵⁵

Mektüb-ile bu sözi i'lâm⁹⁵⁶ ider

677. Babamı gâyetde sarḥoş idesiz

Ṭolu kâse içirüp nüş⁹⁵⁷ idesiz

678. Sözüni tutup aña içürdiler

Sarḥoş idüp kendüden geçürdiler

679. Ol dem anı aluban⁹⁵⁸ getürdiler

Hadîce'niñ⁹⁵⁹ evine getürdiler⁹⁶⁰

680. Hadîce⁹⁶¹ evinde yatdı pür-uşul

Yatdı anda şubḥa deñli kaldı ol

681. Ol gice Hadîce'i⁹⁶² gör kim nider

Babasınıñ etegine renk ider

682. Pes za'ferân⁹⁶³ civîd-ile ey yâr⁹⁶⁴

Eteğiniñ⁹⁶⁵ bir qarış yerin boyar

683. Ol zamânda bir kişi sarḥoş iken

Çızını 'ahid⁹⁶⁶ eylese bî-hüş iken

684. Renk sürerler-idi⁹⁶⁷ anıñ etegine⁹⁶⁸

Tâ ki dönmeyeler 'ahdinden gine⁹⁶⁹

685. Çün şabâh oldu anı bildi yakîn

Gördi etegindeki rengi hemîn⁹⁷⁰

686. Dir Hadîce'ye⁹⁷¹ eyâ cân-ı cihân

Nedir işbu etegimdeki nişân

687. Dir Hadîce⁹⁷² babasına vay seni

Niçün virdiñiz Muḥammed'e beni

⁹³⁶ bil MN

⁹³⁷ didi

⁹³⁸ hüküm

⁹³⁹ tâcdâr MN

⁹⁴⁰ Ebû Tâlib'e

⁹⁴¹ işitdilerse

⁹⁴² hayr u şer

⁹⁴³ Ebû Tâlib

⁹⁴⁴ 'Atike

⁹⁴⁵ oldı YNA

⁹⁴⁶ kâdirdürür YNA

⁹⁴⁷ Hadîce

⁹⁴⁸ işidüp

⁹⁴⁹ Hadîce'yi kâmile gör ne ider MN

⁹⁵⁰ ulularını

⁹⁵¹ Ebû Bekr

⁹⁵² cem'

⁹⁵³ yiyüben

⁹⁵⁴ Ebû Tâlib Hadîce'ye YNA

⁹⁵⁵ gör ne dir YNA, MN

⁹⁵⁶ i'lân MN

⁹⁵⁷ bî-hüş MN

⁹⁵⁸ alup MN

⁹⁵⁹ Hadîce'niñ

⁹⁶⁰ yetürdiler MN

⁹⁶¹ Hadîce

⁹⁶² Hadîce'yi

⁹⁶³ za'ferânı

⁹⁶⁴ bil ey yâr YNA

⁹⁶⁵ Eteğinin

⁹⁶⁶ 'ahd

⁹⁶⁷ sürerlerdi

⁹⁶⁸ sürerler-idi etegine MN

⁹⁶⁹ gene YNA, YNB / yine MN

⁹⁷⁰ yakîn MN

⁹⁷¹ Hadîce'ye

⁹⁷² Hadîce

688. Bu gice anda olanlar⁹⁷³ hāş u ‘ām
Beni sizden dilemişler ey hümām

24b

689. Eylemişler ulular size niyāz⁹⁷⁴

Siz daħi anlara gösterüp cevāz⁹⁷⁵

690. Aluban ikrārıñı pek⁹⁷⁶ ceħd-ile

Öyle⁹⁷⁷ buyurmuşsiñiz virdim nola

691. Yazmağ-ıçün ‘ahdiñiz peymāniñiz

Anıñ-çün⁹⁷⁸ renklidir dāmāniñiz

692. Eşidüp⁹⁷⁹ bu sözi ol dem kaķıdı⁹⁸⁰

Haylı⁹⁸¹ zamān gürildeyüp⁹⁸² şaķıdı

693. Didi ‘ahid itmedim ve hem⁹⁸³
virmezim⁹⁸⁴

Zirā seni aña lāyık görmezim⁹⁸⁵

694. Yoķdır⁹⁸⁶ anda mālı mülki sımü ve zer⁹⁸⁷

Delüdür⁹⁸⁸ anlar ki bizden kız diler

695. Babasına dir ki sulţānım benim

Yoluña fidā olsun⁹⁸⁹ cānım tenim

696. Ulular öñinde⁹⁹⁰ ikrār idesin⁹⁹¹

Şoñra peşimān⁹⁹² olup inkār idesin⁹⁹³

⁹⁷³ olan MN

⁹⁷⁴ recā MN

⁹⁷⁵ rızā MN

⁹⁷⁶ biñ

⁹⁷⁷ Eyle YNA

⁹⁷⁸ Anıñ içün

⁹⁷⁹ İşidüp

⁹⁸⁰ kaķıdı

⁹⁸¹ Haylı

⁹⁸² gürildeyüp YNA, YNB / güründeyüp MN

⁹⁸³ vehm

⁹⁸⁴ virmezem

⁹⁸⁵ görmezem

⁹⁸⁶ Yoķdur

⁹⁸⁷ sim ü zer

⁹⁸⁸ Delüdür

⁹⁸⁹ olsun fedā

⁹⁹⁰ öñünde

⁹⁹¹ idesiz

⁹⁹² pişmān

⁹⁹³ idesiz

697. Diyeler seniñ⁹⁹⁴ içün ikrārsız

Ķavline tırmarz yalancı ‘ārsız

698. Hergiz inanmaya kimse söziñe⁹⁹⁵

Nice kişi ta‘in⁹⁹⁶ ururlar⁹⁹⁷ yüziñe⁹⁹⁸

699. Halk içinde ola ‘ırzıñ pāy-i māl⁹⁹⁹

Sizlere lāyık degildir¹⁰⁰⁰ işbu hāl

700. Öyle ola¹⁰⁰¹ kim ben cihāna gelmedim

Yāhūd öldim¹⁰⁰² şimdiye dek qalmadım

701. Tek söziñiz¹⁰⁰³ siziñ olmasun yalan

Yoluña olsun fidā¹⁰⁰⁴ cānım hemān

702. Ol Muħammed kim ulular aşlıdır

Zirā İbrāhım Ķalil’iñ neslidir

703. Hāşimī’dir hem Benī Sa‘id¹⁰⁰⁵ ulusu

‘Aceb olmaz elde yoğ-ısa¹⁰⁰⁶ nesnesi

25a

704. Sım ü zer destinde yoğ-ısa nola

Eylüg-ile añılır ismi hele

705. Anda yoğ-ısa¹⁰⁰⁷ bizde vardır sım ü zer

Mālımız¹⁰⁰⁸ milkimiz¹⁰⁰⁹ olunca
yeter¹⁰¹⁰

706. Söyleyerek göñlini¹⁰¹¹ itdi hele

Didi naşibiñdir ola kim bile

⁹⁹⁴ deyeler siziñ MN

⁹⁹⁵ sözine

⁹⁹⁶ ta‘n

⁹⁹⁷ iderler MN

⁹⁹⁸ yüzine

⁹⁹⁹ pāyümāl YNA

¹⁰⁰⁰ degildi

¹⁰⁰¹ Eyle ol YNA / öyle ol MN

¹⁰⁰² ol dem

¹⁰⁰³ sözüñüz

¹⁰⁰⁴ fedā

¹⁰⁰⁵ Sa‘d YNA

¹⁰⁰⁶ yoķsa

¹⁰⁰⁷ yoķsa YNA, MN

¹⁰⁰⁸ Mālımız

¹⁰⁰⁹ mülkümüz

¹⁰¹⁰ yeter

¹⁰¹¹ göñlüni

707. Ger bu ‘âlem halkı dirse şubh u şâm
Medih¹⁰¹² olunsa haşra dek olmaz
tamâm

708. Ger diler iseñ bula cânîñ şafâ
Vir şalavât ber-resûl-i Muştafâ

709. Eş-şalâtü ve’s-selâmü ‘aleyke yâ Müncî
Eş-şalâtü ve’s-selâmü ‘aleyke yâ
Müzekkirü¹⁰¹³

710. Eş-şalâtü ve’s-selâmü ‘aleyke yâ
Nâşîru¹⁰¹⁴
Eş-şalâtü ve’s-selâmü ‘aleyke yâ
Menşûru¹⁰¹⁵

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

711. Çün Hadîce¹⁰¹⁶ bu sözi eşitdi¹⁰¹⁷ hemân
Ġâyet-ile gönli oldu şadumân

712. Nâme yazdı ‘Âtike’ye¹⁰¹⁸ sırr-ile
Dir babamı rāzî eyledim hele

713. ‘Âtike¹⁰¹⁹ nâme’i¹⁰²⁰ oğudı revân
Ebû Tâlib katına irdi hemân

714. Kıldı Ebû Tâlib’e sözi beyân
Babasınıñ rāzî olduğın ey¹⁰²¹ cân

715. Dir¹⁰²² Ebû Tâlib Muhammed’e ey¹⁰²³
yâr

Ebû Bekir hazretine¹⁰²⁴ yürü vār

716. Şöyle¹⁰²⁵ kim bizden selâm eyle aña
Bir ağır bahālî bez virsün saña

¹⁰¹² Medh

¹⁰¹³ Müzekkir

¹⁰¹⁴ Nâşır

¹⁰¹⁵ Menşür

¹⁰¹⁶ Hadîce

¹⁰¹⁷ işitdi

¹⁰¹⁸ ‘Âtike hâtuna MN

¹⁰¹⁹ ‘Âtike

¹⁰²⁰ nâmeyi

¹⁰²¹ iy

¹⁰²² deyüp MN

¹⁰²³ iy

¹⁰²⁴ hazretine

¹⁰²⁵ Söyle YNA

717. Şoñra aña biz bahâsın virevüz

Hadîce¹⁰²⁶ içün nişân görevüz¹⁰²⁷

718. Hem dañi kendüsi hâzır olalar

Da‘vet olunduğı¹⁰²⁸ demde geleler

25b

719. Pes Muhammed eşidüp¹⁰²⁹ oldu revân

Geldi Ebû Bekir’e¹⁰³⁰ ol demde hemân

720. Ol dañi dükkânda oturmuş-idi

Bu huşuşa¹⁰³¹ muntazır tırmış- idi

721. Karşudan Muhammed’i gördi gelür

Bî-nihâyet sevinüben¹⁰³² şad olur

722. Şırayup indi dükânından hemân

Dedi¹⁰³³ kim hoş¹⁰³⁴ geldiñiz ey¹⁰³⁵ nev-
civân

723. Didi kim ey yâr hâliñiz nedir

Hem murâdñız fâliñiz¹⁰³⁶ nedir

724. Didi kim ‘ammim size selâm kıılır

Dileyüp sizden dañi hâcet kıılır

725. Viresiñiz bize bir kıymetli bez

Hadîce’ye¹⁰³⁷ anı nişân gönderevüz¹⁰³⁸

726. Didi kim¹⁰³⁹ lutf¹⁰⁴⁰ eylegil otur hele¹⁰⁴¹

İdelüm¹⁰⁴² ol nesne ki elden gele

727. Pes Muhammed şadra geçüp oturur

¹⁰²⁶ Hadîce

¹⁰²⁷ Vezin bozuktur.

¹⁰²⁸ olduğı MN

¹⁰²⁹ işidüp

¹⁰³⁰ Ebû Bekr’e

¹⁰³¹ huşuşa

¹⁰³² sevinüp YNA, MN

¹⁰³³ Didi

¹⁰³⁴ hoş

¹⁰³⁵ iy

¹⁰³⁶ ü kâliñiz

¹⁰³⁷ Hadîce’ye

¹⁰³⁸ idevüz YNA, MN

¹⁰³⁹ ki

¹⁰⁴⁰ lutf

¹⁰⁴¹ eyle otur gel hele MN

¹⁰⁴² İdelim

- Gör ol¹⁰⁴³ Şiddik ki ne işler bitürür
 728. On tabağ altün bile daği gümüſ¹⁰⁴⁴
 On tabağ misik¹⁰⁴⁵ daği hâzır eylemiş
 729. Daği mercân ağacı hem ey aği
 Yedi budağı var idi hem daği
 730. Her budağı kim üçer arşun idi
 Böyle tuhfe şey görülmemiş idi
 731. Hâzır itmiş daği on a'lâ kumaş
 Daği birkaç dane hem kıymetli taş
 732. Didi ki ey nür-ı 'aynım Muştafâ
 Ey benim cân-ı cihânım pür-şafâ¹⁰⁴⁶
 733. Bunca eşvâb kim görürsiñiz anı
 Hâzır itmişdim gele deyü seni
26a
 734. Cümlesi heb yoluña olsun fidâ¹⁰⁴⁷
 Ben varup bu hizmeti kılam edâ
 735. Emriñiz-ile¹⁰⁴⁸ ben küliñiz¹⁰⁴⁹ varayım
 İnşâ'allâh bu işi ben bitüreyim¹⁰⁵⁰
 736. Dir Muhammed kim eyâ rûh-ı revân
 Bunca eşvâbı virürsin¹⁰⁵¹ sen hemân
 737. İkiyüz biñ aqçalık vardır¹⁰⁵² aği
 Şoñra bunu kim ödeyiser daği
 738. Dir Ebü Bekir eyâ döstüm¹⁰⁵³ benim
 Yoluña fidâ olsun¹⁰⁵⁴ cânım benim

739. Şatmazım¹⁰⁵⁵ ben bunu saña bil ey¹⁰⁵⁶ yâr
 Cümlesini saña kıldım bergüzâr
 740. Hamdü-lillâh çünki oldım¹⁰⁵⁷ ber-murâd
 On kûlum olsun bugün benden azâd
 741. Terk idüben bunca eşvâbı mâli
 On kûl âzâd eyledi hem ol velî
 742. Âferinler olsun anıñ şıdķına
 Ton geyürdi daği hem on miskine¹⁰⁵⁸
 743. Pes Muhammed görüben kıldı 'aceb
 aña¹⁰⁵⁹
 Şad hezârân âferin olsun aña¹⁰⁶⁰
 744. Getürüp eşvâbı hâdimler hemân
 Kendi önince¹⁰⁶¹ yüridi şâdumân
 745. Hadice'niñ¹⁰⁶² kapusına irdiler
 Kapucılar daği anı gördiler¹⁰⁶³
 746. Koşuşuban babasına irdiler
 Müjde idüp aña ta'zîm kıldılar¹⁰⁶⁴
 747. Bunlara viridi Ebü Bekir selâm
 Aldılar cümle selâmın bi't-tamâm
26b
 748. Ebü Bekir'i¹⁰⁶⁵ oğaya kondırdılar¹⁰⁶⁶
 Gelen eşvâbı içerü gönderdiler
 749. Çün Hadice¹⁰⁶⁷ gördi bunca dürlü mâl
 Didi bu Muhammed'iñ olmağ muhâl

¹⁰⁴³ Gör o YNA, YNB / gör ki MN

¹⁰⁴⁴ gümüſ

¹⁰⁴⁵ misk

¹⁰⁴⁶ Muştafâ MN

¹⁰⁴⁷ fedâ

¹⁰⁴⁸ Emriñizle

¹⁰⁴⁹ küliñiz

¹⁰⁵⁰ işi bitüreyim

¹⁰⁵¹ virürsün

¹⁰⁵² vardır

¹⁰⁵³ dostum

¹⁰⁵⁴ olsun fedâ

¹⁰⁵⁵ Şatmazam

¹⁰⁵⁶ saña iy MN

¹⁰⁵⁷ oldum

¹⁰⁵⁸ Ton geydirdi daği on miskine MN

¹⁰⁵⁹ 'aceb YNA, MN

¹⁰⁶⁰ saña YNA, MN

¹⁰⁶¹ önünce

¹⁰⁶² Hadice'nin

¹⁰⁶³ Müjde idüp aña ta'zîm kıldılar YNA

¹⁰⁶⁴ Kapucılar daği anı gördiler YNA

¹⁰⁶⁵ Ebü Bekir'i

¹⁰⁶⁶ kondurdular

¹⁰⁶⁷ Hadice

750. Şek degildir bilürem anı ‘ayān
Dir¹⁰⁶⁸ Ebū Bekir’indür¹⁰⁶⁹ bu armağan
751. Sevinüben kendi mālını virür
Faḥr-i ‘ālem uğrına fidā¹⁰⁷⁰ kıılır
752. Aldı eşvābı bular kııldı ḳabūl
Dōstları şād oldu düşmanlar melūl
753. Mekke ulularını da‘vet kıılır
Cümlesi ol araya ḥāzır olur
754. Ol dem içre kııldılar ‘aḳd-i nikāh
Bir araya cemi‘¹⁰⁷¹ olup şems-ile māh
755. Çünki birkaç günden itdiler dügin¹⁰⁷²
Düşmānın¹⁰⁷³ baḡrına urdılar¹⁰⁷⁴
dügün¹⁰⁷⁵
756. İkinin bir araya getürdiler
Ḥaḳḳı¹⁰⁷⁶ müstahaḳḳına yitürdiler¹⁰⁷⁷
757. Ḥadīce¹⁰⁷⁸ zeyn¹⁰⁷⁹ itmiş¹⁰⁸⁰ bir sarāy
Kendi daḡi güyā kim bedir¹⁰⁸¹ olmuş¹⁰⁸²
ay
758. Bir yere cemi‘¹⁰⁸³ oldu çün ay güneş¹⁰⁸⁴
Şaḳıdı yıldız gibi ḳül ḳaravaş
759. Ebī Ṭālib’le¹⁰⁸⁵ ‘Ātike¹⁰⁸⁶ şād¹⁰⁸⁷ olup
Sevinürler Ḥaḳḳ’a şükürler kıılıp

760. Derilürler bir araya şādumān
Geçdi bu vech-ile eyyām bir zamān
761. Çünki ḥāsüdler¹⁰⁸⁸ bunı ḡōş gördiler
Her biri bir vech-ile ṭa‘in¹⁰⁸⁹ itdiler
762. ‘Avretindür bunca māl-ile menāl¹⁰⁹⁰
Bir gün ola incine bozıla ḡāl
- 27a**
763. Olacaḡı budurur¹⁰⁹¹ ey baḡtiyār
Diye¹⁰⁹² ḳandan geldiñ-ise¹⁰⁹³ anda var
764. Bunda seniñ māl-ı emlākin mi var
Ya baña söz deyecek¹⁰⁹⁴ ḡālīñ mi var
765. Çünki düşmāndan¹⁰⁹⁵ eşidir¹⁰⁹⁶ bu sözi
Gāh¹⁰⁹⁷ gāh maḡzūn olur idi özi
766. Çün Ḥadīce¹⁰⁹⁸ eşidüp¹⁰⁹⁹ āḡāh olur
Mekke ulularını da‘vet kıılır
767. Tā ki bir şaḡrāya bunlar cemi‘¹¹⁰⁰ ola
Ehl-i Mekke ulu keçi¹¹⁰¹ heb gele
768. Kııldılar öyle¹¹⁰² münādiler nidā anda¹¹⁰³
Pes ṭa‘ām ḡāzır idüp ol arada
769. Ḳamu Mekke ḡaḳḳı¹¹⁰⁴ anda geldiler
Er ve¹¹⁰⁵ ‘avret cümlesi cemi‘¹¹⁰⁶ oldılar

¹⁰⁶⁸ Der

¹⁰⁶⁹ Ebū Bekr’indürür

¹⁰⁷⁰ fedā

¹⁰⁷¹ cem‘

¹⁰⁷² dügin

¹⁰⁷³ Düşmenin

¹⁰⁷⁴ urdular

¹⁰⁷⁵ dügüm MN

¹⁰⁷⁶ Ki ḡaḳḳı MN

¹⁰⁷⁷ yetürdiler

¹⁰⁷⁸ Ḥadīce

¹⁰⁷⁹ tezyīn MN

¹⁰⁸⁰ itmiş idi

¹⁰⁸¹ güyā bedr MN

¹⁰⁸² olmuş

¹⁰⁸³ cem‘

¹⁰⁸⁴ ay u güneş

¹⁰⁸⁵ Ebū Ṭālib’le

¹⁰⁸⁶ ‘Ātike

¹⁰⁸⁷ şādān MN

¹⁰⁸⁸ ḡāsüdler

¹⁰⁸⁹ ṭa‘n

¹⁰⁹⁰ māl MN

¹⁰⁹¹ budur MN, YNB

¹⁰⁹² deye MN

¹⁰⁹³ geldünise

¹⁰⁹⁴ diyecek

¹⁰⁹⁵ düşmenden

¹⁰⁹⁶ eşidir YNA, YNB / eşitdi MN

¹⁰⁹⁷ Gāhi

¹⁰⁹⁸ Ḥadīce

¹⁰⁹⁹ eşidüp

¹¹⁰⁰ cem‘

¹¹⁰¹ keçi

¹¹⁰² anda MN

¹¹⁰³ nidā YNA, MN

¹¹⁰⁴ ḳavmi MN

¹¹⁰⁵ ü

¹¹⁰⁶ cem‘

770. Cümle bunlar yeyüp içdiler ta‘ām

Küllisi toylandı anda¹¹⁰⁷ hās u ‘ām

771. Bunlara gāyet konuqluql eyledi

Pes ta‘āmdan soñra tursunlar¹¹⁰⁸ dedi¹¹⁰⁹

772. Gör ne kıılır Hādīce¹¹¹⁰ ba‘de’t-ta‘ām

Bir harīr döşek getürdi ol hümām

773. Ol¹¹¹¹ döşek büyüklüğünü¹¹¹² bil ey¹¹¹³ yār

Dört yüz arşun idi bil¹¹¹⁴ ey¹¹¹⁵ yār¹¹¹⁶

774. Mekke şahrāsında anı yaydılar

Ḥalk-ı ‘ālem bu ne hāldir dediler¹¹¹⁷

775. Döşek üzre dökdiler şol¹¹¹⁸ deñlü māl

Kimse anı şerh idebilmek muhāl

776. Er boyunca dört küb incü var idi

Daḥi her danesi cevherdār idi

777. La‘li yāḳūt her biri kıymetlü taş

Bī-hisāb bī-kıyās¹¹¹⁹ zerrīn kıumaş

27b

778. Döşek ve¹¹²⁰ yaşdıḳ ve¹¹²¹ yorğan bī-şumār

Cümlesi zerrīn-idi bil kim ey¹¹²² yār

779. Mışrī Şāmī cevheri tınlar¹¹²³ heb

Dökdiler ol döşek üzre bī-hisāb

780. Şol kadar kim oldu incü sīm ü zer

Ṭırdı iki yanına¹¹²⁴ pes iki er

781. Baḳuban biri birin görmediler

Kimse bunıñ¹¹²⁵ sırrına irmediler

782. Daḥi beş yüz köle üç yüz ḥalāyık

Ḳoşup ḥızmet iderler aña lāyık¹¹²⁶

783. Daḥi dört biñ deve dürlü hecīnler¹¹²⁷

Yarar atlar daḥi dürlü kıatırlar¹¹²⁸

784. Her biriniñ egeri ve¹¹²⁹ kesmesi

Sīm ü zerden olmış idi cümlesi

785. Didi kim bu deñli māl bir kimsede¹¹³⁰

Görüben eşitdiñiz¹¹³¹ mi dünyāda¹¹³²

786. Dediler¹¹³³ kimse eşidüp¹¹³⁴ görmedi

Kimseniñ bu sırıa ‘aḳlı irmedi

787. Dedi¹¹³⁵ Mekke ulularına biliñ

Siz benim bu sözime¹¹³⁶ şahid olıñ¹¹³⁷

788. Didi bu gördiğiniñiz¹¹³⁸ ḥayli¹¹³⁹ ḥaşem

Ḳül ḥalāyık mālī mülki¹¹⁴⁰ muḥteşem¹¹⁴¹

789. Bu kadar deve kıatır¹¹⁴² māl-ı tavar¹¹⁴³

Heb Muḥammed’iñ durur her ne ki var

790. Bilüñiz¹¹⁴⁴ bu işi böyle işledim

¹¹²⁴ başa MN

¹¹²⁵ bunuñ

¹¹²⁶ Vezin bozuktur.

¹¹²⁷ hecīn MN

¹¹²⁸ kıatırlar zeyyin MN

¹¹²⁹ vü

¹¹³⁰ malı kimsede MN

¹¹³¹ işitdiñiz

¹¹³² dünyede

¹¹³³ Didiler

¹¹³⁴ eşidüp

¹¹³⁵ Didi

¹¹³⁶ sözüme

¹¹³⁷ oluñ

¹¹³⁸ gördüğüñiz

¹¹³⁹ ḥayli

¹¹⁴⁰ mülk ü

¹¹⁴¹ muḥteşem

¹¹⁴² kıatır

¹¹⁴³ māl u tavar

¹¹⁰⁷ bunda

¹¹⁰⁸ turalar MN

¹¹⁰⁹ didi

¹¹¹⁰ Hādīce

¹¹¹¹ o YNA

¹¹¹² büyüklüğünü

¹¹¹³ iy

¹¹¹⁴ bile

¹¹¹⁵ iy

¹¹¹⁶ Vezin bozuktur.

¹¹¹⁷ didiler

¹¹¹⁸ şu MN

¹¹¹⁹ Bī-hisāb ü bī-kıyās

¹¹²⁰ ü

¹¹²¹ u

¹¹²² iy

¹¹²³ tınları YNB, MN

791. Nice diyemiz Muhammed'e faķır
Ya'nî rızķı mâlı yok bedr-i münîr
792. Destgîr oldu aña Rabb-ı Celîl
Döstları şād oldu düşmânı¹¹⁴⁵ melîl
- 28a**
793. Ger bu 'âlem hıķķı dirse şubh u şâm
Medih¹¹⁴⁶ olunsa hışra dek olmaz tamâm
794. Ger diler iseñ bula cânîñ şafâ
Vir şalavât ber-resûl-i Muştafâ
795. Eş-şalâtü ve's-selâmü 'aleyke yâ
Nebiyyü'r-rahmeti¹¹⁴⁷
Eş-şalâtü ve's-selâmü 'aleyke yâ
Nebiyyü't-tevbeti¹¹⁴⁸
796. Eş-şalâtü ve's-selâmü 'aleyke yâ
Harîşu¹¹⁴⁹
Eş-şalâtü ve's-selâmü 'aleyke yâ
Ma'lûmu
- Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ülün**
797. Bular hõş hâl ile dirlik dirildi¹¹⁵⁰
Nice eyyâm bu hâl üzre¹¹⁵¹ oldu
798. Hadîce'den¹¹⁵² hem iki oğlı oldu
Biri Kâsım birisi Tâhir idi
799. Ruķiyye Ümmügülşüm Zeyneb ey yâr
Ki kızları idi¹¹⁵³ Fâţıma ile bunlar
800. 'Alî'niñ Fâţıma oldu naşîbi
Ruķiyye Ümmügülşüm ey habîbi

¹¹⁴⁴ Bilüñüz

¹¹⁴⁵ düşmeni

¹¹⁴⁶ Medh

¹¹⁴⁷ Nebiyyü'r-rahme

¹¹⁴⁸ Nebiyyü't-tevbe

¹¹⁴⁹ Harîsü

¹¹⁵⁰ Bular çok hâl ile derlik derildi MN

¹¹⁵¹ üzere

¹¹⁵² Hadîce'den

¹¹⁵³ kızlar

- 801.¹¹⁵⁴ Ki 'Oşmân'a virildi ikisi anîñ
Birisi hem Ebu'l-'Âş'a¹¹⁵⁵ ol¹¹⁵⁶ cânîñ
802. Resülîñ¹¹⁵⁷ yaşı irdi çünkü kırķa
Ki ma'lûm ola tâ kim iki fırķa
803. Geyer-idi¹¹⁵⁸ gâh¹¹⁵⁹ biyâz¹¹⁶⁰ gâh¹¹⁶¹
aķmer
Sözi sükker yüzi gül lebi kevşer
804. Mu'in idi aña Rabb-i kerîmi
Görenler sever-idi bi'z-zâruri
805. Kâçan bir yola uğrasa ol¹¹⁶² server
Kõķar idi¹¹⁶³ üç güne dek misk-i 'anber¹¹⁶⁴
806. Be-gâyet hûb idi hûsni ve¹¹⁶⁵ hıķķı
Müsahhar kılınmış idi cümle hıķķı
807. Anîñ gölgesi düşmez-idi yere
Kamu cismi anîñ nûr idi zîrâ

28b

808. Şaçı düşse oda hem yanmaz idi
Siñek cismine aşla ķonmaz idi
809. İderdi dâ'imâ zıķr-ile tã'at
Gice ancak uyur idi iki sã'at
810. Gâhî¹¹⁶⁶ ğamĝin olurdu gâhî hândân
Kâh¹¹⁶⁷ ğuşşalanurdu kâh¹¹⁶⁸ şādân
811. Gehî halvet idüp kılurdu 'uzlet

¹¹⁵⁴ YNA ve YNB'de bu beyitten sonra "Maţla'ı Şemsi Risâlet" başlığı bulunmaktadır.

¹¹⁵⁵ Birisi Ebu'l-'Âş'a MN

¹¹⁵⁶ o

¹¹⁵⁷ Resülün

¹¹⁵⁸ Giyerdi

¹¹⁵⁹ gâhi

¹¹⁶⁰ beyâz

¹¹⁶¹ gâhi

¹¹⁶² o

¹¹⁶³ Kõķardı

¹¹⁶⁴ misk ü 'anber

¹¹⁶⁵ vü

¹¹⁶⁶ Gehî

¹¹⁶⁷ Gehî

¹¹⁶⁸ gâhi

- Bulurdı rûhı anıñ Haqq'a vuşlat
 812. 'İbâdet zıkr-i tã'at idi¹¹⁶⁹ dâ'im işi
 Gehî aqardı tırmaz gözi yaşı
 813. Çıqardı ol Hırâ tağına dâ'im
 Yemezdi¹¹⁷⁰ bir iki¹¹⁷¹ gün olurdu şâ'im
 814. Gehî üç günde bir yer etmegi aş
 Mübârek bağına hem bağladı¹¹⁷² taş
 815. Ki¹¹⁷³ ister idi ol¹¹⁷⁴ tağda murâdı
 Murâdı ol idi Allâhu Hâdî
 816. Risâlet gelmeden düşde bilürdi
 Murâdı ne ise ma'lûm olurdu
 817. Şu resme Haqq'a tãlib olmuş idi¹¹⁷⁵
 Mübarek beñzi gül-veş şolmuş idi
 818. Görüp Hamza anıñ hâlin kayurdu
 Varup 'Âtike'ye¹¹⁷⁶ bu hâli şordı
 819. 'Âtike'ye¹¹⁷⁷ didi kim ey qarındaş
 Muhammed yimez¹¹⁷⁸ olmuş¹¹⁷⁹ etmek
 ve¹¹⁸⁰ aş
 820. Niçün döndi anıñ qaddi hilâle
 Hemân gül beñzi şolmuşdur¹¹⁸¹
 revâne¹¹⁸²
 821. Muhammed'den iydiñ¹¹⁸³ didi su'âli
 Size iydi-vir ne ise hâli¹¹⁸⁴

822. Didi kim yâ Muhammed hâliñiz ne
 Hilâl olmuşsıñız aqvâliñiz ne
29a
 823. Şu gül beñziñ niçün şolmuş¹¹⁸⁵ hemân¹¹⁸⁶
 Niçün olmuş¹¹⁸⁷ göziñ¹¹⁸⁸ yaşı revân¹¹⁸⁹
 824. Eger¹¹⁹⁰ kimse seni incitdi ise
 Deyü-vir baña anı qanda¹¹⁹¹ ise
 825. Neler¹¹⁹² kılam aña sen bir göresin
 Qulağınca idem her bir pâresin¹¹⁹³
 826. Didi 'ammisine¹¹⁹⁴ ey yâr-ı vefâdâr
 Ki ben olmamışım hiç kimseden zâr
 827. Baña kâr eyledi 'aşq-ı ilâhî
 Kim oldır pâdişâhlarıñ ilâhî¹¹⁹⁵
 828. Anıñ 'aşkı ile döndim¹¹⁹⁶ hazâna
 Anıñcün yaşım olmuş idi¹¹⁹⁷ revâna
 829. Ki hergiz yokdır¹¹⁹⁸ elde ihtiyârım
 Dükendi qalması şabrım qarârım
 830. Eşitdi¹¹⁹⁹ bu sözi ol behlüvân cün
 Didi kim yârıñ olsun ferdi bî-cün
 831. Görürler idi andan çoq kerâmet
 Bilürdi cün nübüvvetden 'alâmet

¹¹⁶⁹ zıkr ü tã'at YNA, MN

¹¹⁷⁰ Yimezdi

¹¹⁷¹ nice MN

¹¹⁷² bağına bağladı MN

¹¹⁷³ kim MN

¹¹⁷⁴ o

¹¹⁷⁵ olmuş

¹¹⁷⁶ 'Atike'ye

¹¹⁷⁷ 'Atike'ye

¹¹⁷⁸ yimez içmez MN

¹¹⁷⁹ olmuş

¹¹⁸⁰ ü

¹¹⁸¹ şolmuşdur

¹¹⁸² fâne MN

¹¹⁸³ idüp MN

¹¹⁸⁴ Size eydürür ne ise hâli YNA, YNB / Size söyler ne ise şimdi hâli MN

¹¹⁸⁵ şolmuş

¹¹⁸⁶ Vezin bozuktur.

¹¹⁸⁷ olmuş

¹¹⁸⁸ gözüñ

¹¹⁸⁹ Vezin bozuktur.

¹¹⁹⁰ Eger bir MN

¹¹⁹¹ nitdi YNA, ne etdi MN

¹¹⁹² Ne MN

¹¹⁹³ yaresin

¹¹⁹⁴ 'ammısına

¹¹⁹⁵ Kim oldur pâdişâhlar pâdişâhı MN

¹¹⁹⁶ döndüm

¹¹⁹⁷ olmuşdur

¹¹⁹⁸ yokdur

¹¹⁹⁹ İşitdi

832. İderdi¹²⁰⁰ Hâkķ müşkilin düşünde¹²⁰¹
ilhâm

Hemîn zâhir¹²⁰² gibi olurdu i'lâm

833. Hîrâ tağında¹²⁰³ varurdu¹²⁰⁴ hem ekşer

Olurdu tağ anuñla¹²⁰⁵ münevver

834. İderdi tağ üzerinde ‘ibâdet

Ki dâ'im böyle idinmiş-idi¹²⁰⁶ ‘âdet

835. Resûlullâh meger günlerde bir gün

Hîrâ tağında oturmuş idi¹²⁰⁷ çün

836. Buyurdu ol sâ'at Allâhu Hâdî

Didi Cebrâ'il'e kim yâ 'ibâdî

837. Yüri irgür habîbime risâlet

Dağî Qur'an-ile¹²⁰⁸ kıl aña işâret

29b

838. Dîne da'vet idüben hâş u 'âmı

'Ayân itsün helâli ve¹²⁰⁹ harâmı

839. Hâkķ'ın emri-ile¹²¹⁰ Cebrâ'il indi

Oı¹²¹¹ sâ'at¹²¹² Hîrâ tağında¹²¹³ kındı

840. Resûlullâh inerken gördi anı

Be-gâyet havf idüben korkdı cânı

841. Didi ikrâ' didi bilmem kırâ'at

Ben ümmîyem nedir bilmem 'ibâdet

842. Kim ikrâ' şuresini ta'lîm etdi¹²¹⁴

Ne kim Hâkķ emri anı¹²¹⁵ ma'lûm itdi

843. Didi var halkı dîne da'vet eyle

Ne kim Hâkķ emri varsa anı söyle

844. Oķu Qur'an'ı emri nehyi bildir

Ki ta'lîm eyle halka Hâkķ'ı bildir

845. O kim emrin tutar cennet anıdır

Şu kim işler¹²¹⁶ miñnet anıdır¹²¹⁷

846. Hâkķ'ın emri-ile cennet cehennem

Olurlar her biri ehline¹²¹⁸ hemdem

847. Seniñ yüziñ¹²¹⁹ şuyına yâ Muhammed

Olırsardur¹²²⁰ kamu ümmetiñ¹²²¹ rahmet

848. Kıpacaķdır âhîr yevmil-kıyâmet¹²²²

Seniñ ola kamu halka şefâ'at

849. Nebîler ve¹²²³ velîler halk-ı 'âlem

Şefâ'at uma senden cinn ü âdem

850. Ki ben bî-çâreyim¹²²⁴ kim peyk-i
celîlim¹²²⁵

Hâkķ'ın Resûliyem Cebrâ'ilim¹²²⁶

851. Hemîn ol dem Cebrâ'il gâ'ib oldu

Habîbullâh turup evine geldi

852. Hâdîce¹²²⁷ görüp anı karşı vardı

Be-gâyet şâd Resûlullâhı gördi

30a

853. Nübüvvet nûrı alında belürmiş

Şanasın ay durur kim şu'le virmiş

¹²⁰⁰ İder

¹²⁰¹ düşünde

¹²⁰² tâhir MN

¹²⁰³ tağına

¹²⁰⁴ varırdı

¹²⁰⁵ anuñ ile

¹²⁰⁶ idinmişdi

¹²⁰⁷ oturmuş

¹²⁰⁸ Qur'an'la

¹²⁰⁹ vü

¹²¹⁰ emriyle YNA, YNB

¹²¹¹ O

¹²¹² sâ'atte

¹²¹³ tağına

¹²¹⁴ itdi

¹²¹⁵ emrini YNA

¹²¹⁶ münker işler YNA, MN

¹²¹⁷ anındır

¹²¹⁸ ehli anda MN

¹²¹⁹ yüzin

¹²²⁰ Bulırsardur YNA, MN

¹²²¹ ümmetî

¹²²² yevmül-kıyâmet

¹²²³ ü

¹²²⁴ Ki bî-çâre vü MN

¹²²⁵ celîlem

¹²²⁶ resûliyem vü Cebrâ'ilem YNA, YNB / resûli vü

Cebrâ'ilem MN

¹²²⁷ Hâdîce

854. Hādīce¹²²⁸ didi aña yā Muḥammed
Ki beñzer¹²²⁹ saña virilmiş risālet
855. Didi kim yā Hādīce¹²³⁰ Hāḫḫ Te‘ālā
Risālet virdi baña Hāḫḫ Te‘ālā
856. Eşidüp¹²³¹ nice kıldı şükr-i Yezdān¹²³²
Ne diyem baña ta‘līm it ferāvān¹²³³
857. Şehādet kelimesin ta‘līm itdi
Ne kim buyurdı ise anı tıtdı
858. Meysere itmiş idi aña ikrār
Şehādet idüben eyledi tekrār
859. Ki muntazır olmış-idim¹²³⁴ bunca zamān
Bilüben nā‘il oldım¹²³⁵ şimdi el-ān
860. Dir idim yā İlāhī ben görem mi?¹²³⁶
Risāletine ‘ömri irgürem mi?¹²³⁷
Mefā‘ilün / Mefā‘ilün / Fe‘ülün
861. Didi kim görmüşim¹²³⁸ elhamdü-lillāh
Baḫr-i cennete bugün irmişim¹²³⁹
elhamdü-lillāh
862. Kāmu tācı ve¹²⁴⁰ taḫtı mülki¹²⁴¹ mālī
Yolına virmişim¹²⁴² elḫamdü-lillāh
863. Muḥammed Muştafā nūrı Hudā’niñ
Dinine girmişim¹²⁴³ elḫamdü-lillāh
865. Cehennemden be-gāyet ḫavf iderdim

¹²²⁸ Hādīce
¹²²⁹ beñzersin MN
¹²³⁰ Hādīce
¹²³¹ İşidüp
¹²³² nice şükr-i Yezdān YNB
¹²³³ firāvān
¹²³⁴ idiydi MN
¹²³⁵ oldum
¹²³⁶ Dir idi kim yā İlāhī ben göremem mi? MN
¹²³⁷ irgüremem mi? MN
¹²³⁸ görmüşem
¹²³⁹ Bu güne irmişem YNA, MN
¹²⁴⁰ vü
¹²⁴¹ mülkü
¹²⁴² virmişem
¹²⁴³ girmişem

- Halāş oldım¹²⁴⁴ hele elḫamdü-lillāh
866. Yarın varılcaḫ cennet-i ‘adne
Bugünden varmışım¹²⁴⁵ elhamdü-lillāh
867. Kāmu ümmetleriniñ¹²⁴⁶ anasıyam¹²⁴⁷
Ki Fahr-i ‘ālemi bulmuşım¹²⁴⁸ elḫamdü-lillāh¹²⁴⁹
868. Yarın maḫşerde hem evlādlarım
Şefā‘at iderim¹²⁵⁰ elḫamdü-lillāh
- 30b**
869. Hudā’ya ḫamid¹²⁵¹ olsun bī-nihāye
Ki ḫadre irmişim¹²⁵² elḫamdü-lillāh
870. Niçeler zehrin içerler bu dehrin
Nebātına¹²⁵³ irmişim¹²⁵⁴ elḫamdü-lillāh
- 871.¹²⁵⁵ Ki ben tälibim¹²⁵⁶ çoḫdan beriden¹²⁵⁷
Ki vāşıl olmuşım¹²⁵⁸ elḫamdü-lillāh
Fe‘ilātün / Fe‘ilātün / Fe‘ilün
872. Ger diler iseñ bula cāniñ şafā
Vir şalavāt ber-resül-i Muştafā
873. Eş-şalātü ve’s-selāmü ‘aleyke yā Şehīrū
Eş-şalātü ve’s-selāmü ‘aleyke yā Şāhidū
874. Eş-şalātü ve’s-selāmü ‘aleyke yā Şehīdū
Eş-şalātü ve’s-selāmü ‘aleyke yā
Meşhūdū

¹²⁴⁴ oldum
¹²⁴⁵ varmışam
¹²⁴⁶ ümmetlerinün
¹²⁴⁷ Bu beyit MN’de bulunmamaktadır.
¹²⁴⁸ bulmuşam
¹²⁴⁹ Vezin bozuktur.
¹²⁵⁰ iderem
¹²⁵¹ ḫamd
¹²⁵² irmişem
¹²⁵³ Nebāta
¹²⁵⁴ irmişem
¹²⁵⁵ Diğer nüshalarda bu beyitten sonra: “Ger bu ‘ālem ḫalkı dirse şubḫ u şām/Medḫ olunsa ḫaşra dek olmaz tamām” beyti bulunmaktadır.
¹²⁵⁶ tälibem
¹²⁵⁷ beridenki YNB
¹²⁵⁸ Vāşıl olmuşam YNB

- Mefâ'ülün / Mefâ'ülün / Fe'ülün**
875. Ki bir ruhbân var idi adı Varça
Ki nâmı tolmış idi¹²⁵⁹ Şâm-ı Şark'a¹²⁶⁰
876. Hadîce¹²⁶¹ didi aña işbu hâli
Muhammed'den eşitdüğü¹²⁶² maqâli
877. Hîrâ tağında neye irdüğünü
Ki Cebra'îl'i anda gördüğünü
878. Eşidüp¹²⁶³ Varça çünkü¹²⁶⁴ bildi anı
Didi buldum cihânda rûh u şânî¹²⁶⁵
879. Didi elhamdü-lillâh toğmış ol mâh
Zîrâ Tevrât içinde anı¹²⁶⁶ Allâh
880. Kâmu na'tın şifâtın söylemişdir
Aña Allâh habîbim¹²⁶⁷ dimişdir
881. Anıñ ümmeti tolısar cihâna
Aña münkir olanlar oda yana
882. Ki andan sonra hayli eğlendi Cebra'îl¹²⁶⁸
Belürmedi ki vahîy¹²⁶⁹ endirmedi¹²⁷⁰
bil¹²⁷¹
883. Ki bir gün Cebra'îl Allâh¹²⁷² selâmın
Getürdi Ahmed'e Hakk'ın kelâmın

31a

884. Didi Rabbiñ selâm ider saña ey cân¹²⁷³
Melâleti¹²⁷⁴ gider ol şâd-ı handân¹²⁷⁵

¹²⁵⁹ tolmüş

¹²⁶⁰ Şâm u Şark'a

¹²⁶¹ Hadîce

¹²⁶² eşitdüğü

¹²⁶³ eşidüp

¹²⁶⁴ çün kim

¹²⁶⁵ rûh-ı şânî

¹²⁶⁶ anı

¹²⁶⁷ habîbimdir

¹²⁶⁸ Cibrîl

¹²⁶⁹ vahîy

¹²⁷⁰ indirmedi

¹²⁷¹ Belürmedi ki vahîy indirmedi MN

¹²⁷² Allâh'ın MN

¹²⁷³ nûr-ı cihân MN

¹²⁷⁴ Melâlini MN

885. Aña Müddeşsir süresini bil ol¹²⁷⁶
Nüzül idüp didi¹²⁷⁷ ol da'vete meşgûl
886. Olasın şimden girü server¹²⁷⁸
Ki sensin kâmu cinn-i inse¹²⁷⁹ rehber
887. Ebû Bekir meger kim ol zamânda
Ticâretde idi¹²⁸⁰ vahîy¹²⁸¹ indüğü demde
888. Ticâret itmeg-içün Şâm'a irdi
Ki anda bir gice düşünde¹²⁸² gördi
889. İner ay güneş¹²⁸³ konar dizine
Mu'tî' olurlar ne kim dirse sözine¹²⁸⁴
890. Libâs geydirdi güneş ile aya
Uyanup¹²⁸⁵ 'aşık oldu meh-likâyâ
891. Turup ta'bîr için ruhbâna vardı
Düşün¹²⁸⁶ şerh eyleyüp ta'bîr¹²⁸⁷ şordı
892. Dedi¹²⁸⁸ ruhbân aña kanda¹²⁸⁹ gelürsin
Mekânıñ ne yerde kanda olursın¹²⁹⁰
893. Dedi¹²⁹¹ kim Mekke şehridür¹²⁹²
mekânım
- Ebû Bekir¹²⁹³ iydilür adı¹²⁹⁴ ve¹²⁹⁵ şanıım
894. Dedi¹²⁹⁶ iki cihânıñ¹²⁹⁷ serveriniñ¹²⁹⁸

¹²⁷⁵ şâd u handân

¹²⁷⁶ bil ol nüzül YNB /bil didi ol MN / Vezin bozuktur.

¹²⁷⁷ İdüp didi YNB/ idüpdi YNA

¹²⁷⁸ Vezin bozuktur.

¹²⁷⁹ cinn ü inse

¹²⁸⁰ Ticâretdeydi

¹²⁸¹ vahîy

¹²⁸² düşünde

¹²⁸³ ay u güneş

¹²⁸⁴ Vezin bozuktur.

¹²⁸⁵ Uyanur

¹²⁸⁶ Düşün

¹²⁸⁷ ta'bîri

¹²⁸⁸ Didi

¹²⁸⁹ kandan

¹²⁹⁰ olursun / Vezin bozuktur.

¹²⁹¹ Didi

¹²⁹² şehridir

¹²⁹³ Ebû Bekr

¹²⁹⁴ añılur adım MN

¹²⁹⁵ ü

¹²⁹⁶ Didi

- Daği āhir zamān Peyğamberiniñ¹²⁹⁹
 895. Olııardır anıñ¹³⁰⁰ adı Muğammed
 Ki şarğa¹³⁰¹ ve¹³⁰² ğarba deñli tola
 ümmet
 896. Qopııar Mekke şehri içre ol mäh
 Gelecek vaqti oldı inşā'allāh
 897. Cemī'-i halk qıtında¹³⁰³ ol uludur¹³⁰⁴
 Haqq'ın katında ğāyet sevgilüdür¹³⁰⁵
 898. Anıñ-çün yaradupdır¹³⁰⁶ Haqq cihānı
 Daği hūri kuşūrı ve¹³⁰⁷ cinānı
31b
 899. Yazup Tevrāt içinde anı Allāh
 Qamu 'ālemleriñ Rağmānı Allāh
 900. Dimiştir kim Muhammed hāş
 qūlımdır¹³⁰⁸
 Hağibimdir be-ğāyet mağbūlimdir¹³⁰⁹
 901. Daği hem ehl-i İslām'a ola mäh
 Vezīri olasıñ anıñ sen¹³¹⁰ inşā'allāh
 902. İki 'ālemde olasıñ aña yār
 Hemişe olasıñ yār-ı vefādār
 903. Ebū Bekir eşitdi¹³¹¹ ve¹³¹² sevindi
 Tesellisın buluban girü döndi
 904. Dönüp Şām'dan gelüp hem Mekke'ye ol

1297 cihān MN

1298 serverinüñ

1299 Peyğamberinüñ

1300 anuñ

1301 şarğ YNA, YNB

1302 u

1303 katında

1304 uludur

1305 sevgilüdür

1306 yaradupdur

1307 vü

1308 kulumdur

1309 mağbūlımdır YNA, YNB / mağbūl kulumdur MN

1310 olasıñ sen

1311 işitdi

1312 vü

Olurdı bu düşüñ¹³¹³ fikrine meşğul

Fe'ilätün / Fe'ilätün / Fe'ilün

905. Ger bu 'ālem halkı dirse şubh-ı şām¹³¹⁴
 Mediğ¹³¹⁵ olunsa haşra dek olmaz
 tamām
 906. Ger diler iseñ bula cānıñ şafā
 Vir şalavāt ber-resül-i Muştafa
 907. Eş-şalätü ve's-selāmü 'aleyke yā
 Beşirü¹³¹⁶
 Eş-şalät ü ve's-selāmü 'aleyke yā Nezirü
 908. Eş-şalätü ve's-selāmü 'aleyke yā
 Münzirü¹³¹⁷
 Eş-şalät ü ve's-selāmü 'aleyke yā Nūru
Fe'ilätün / Fe'ilätün / Fe'ilätün / Fe'ilün
 909.¹³¹⁸ Çünkü iriştir Muhammed'e risālet bil
 ey¹³¹⁹ cān
 Da'vet itmeklige¹³²⁰ meşğul oldı sulğan-ı
 cihān
 910. Dedi¹³²¹ Ebū Bekir'e¹³²² Muhammed
 muştuluğ¹³²³ olsun saña¹³²⁴
 Baña virmişdir¹³²⁵ risālet luğuf¹³²⁶ idüp
 ol Müste'an
 911. Pes Hırā tağında mā-vāki' ne ise şerğ
 idüven¹³²⁷

1313 düşüñ

1314 şubh u şām

1315 Mediğ

1316 Bu beyit YNA'da bulunmamaktadır.

1317 Bu beyit YNA'da bulunmamaktadır.

1318 Bu beyitten önce MN'da "Ağvāl-i Ahkām-ı Tebliğ-i Risālet Boldı Muhammed Aleyhi's-şalätü Ve's-selām" başlığı bulunmaktadır.

1319 iy

1320 itmek-ile

1321 Didi

1322 Ebū Bekr'e

1323 muştuluğ

1324 Vezin bozuktur.

1325 virmişdür

1326 luğuf

1327 idüp

Baňa gönderdi risâlet Tañrı haqqı-çün
inan

32a

912. Çün Ebû Bekir¹³²⁸ eşidüp¹³²⁹ didi aña ey
seyyidim

Çünkü Peyğamber olasın kanı mu‘cizâtı
şân

913. Didi düşüni Ebû Bekr’iñ niçesi gördigin

Hem mu‘abbir anı nice ta‘bîr itdugin
beyân

914. Çün Ebû Bekir eşidüp¹³³⁰ gördi andan
mu‘cize¹³³¹

Şıdğ-ıla imân getürdi oldı mü‘min
müslimân

915. Anıñ ardınca ‘Alî imâna geldi şöyle bil

Dağı Zeyd ile Zübeyr ‘Osmân getürdiler
imân

916. ‘Abdurrahmân Talha hem Sa‘d ibni¹³³²
Vaqqâş geldiler¹³³³

Biri Feḥḥâş şıdğ-ıla imân getürdiler
hemân

917. Her biri bir mu‘cizât görüp müslimân¹³³⁴
oldılar

Dağı hem imâna geldi Ḥamza’-i¹³³⁵
şâhib-ķırân

918. Ehl-i imân cümlesi otuz toköz olmuş
idi¹³³⁶

Gizli iderlerdi ‘ibâdet bir mağarada
hemân

919. Didi Ebû Cehil¹³³⁷ bu sırrı vardı¹³³⁸
‘Ömer katına

¹³²⁸ Ebû Bekr

¹³²⁹ işidüp

¹³³⁰ işidüp

¹³³¹ gördi mu‘cize MN

¹³³² bin

¹³³³ Vezin bozuktur.

¹³³⁴ müselmân

¹³³⁵ Ḥamza-yı

¹³³⁶ olmuş

Ḥazret-i Peyğamber için gör ne söyler
kıtabân

32b

920. Dir-imiş¹³³⁹ indirdi Ḳur’ân’¹³⁴⁰ baňa
Cibrîl-i Emîn

Baňa uyuñ benim ol Peyğamber-i āḥir
zamân

921. Siḥr-ile dönderdi niceleri hem
dîninden¹³⁴¹ ol

Ḥalkı şad¹³⁴² itmek için düzmişdür¹³⁴³
fitne yalân

922. Şimdi anıñ dînine giren kişi var erba‘îñ

Her birini şerḥ idüp didi fülân ibni¹³⁴⁴
fülân

923. Ben saña yüz deve virem dağı yüz
vaqqıyye¹³⁴⁵ gümüş

Öldürüp ol serveri bir laḥza¹³⁴⁶ virme
emân

924. Bu sözi ‘Ömer eşitdi¹³⁴⁷ kaçıyup ṭurur
hemîn

Atına bindi silâḥın alup¹³⁴⁸ oldı revân

925. Gördi ol mağarada bunlar namâz kılar
ķamu

Süre-i Ṭâhâ oķunur¹³⁴⁹ diñledi ol
pehlüvân

926. Dediler¹³⁵⁰ kim yâ Muḥammed ḥazır
olmuşdır¹³⁵¹ ‘Ömer

¹³³⁷ Ebû Cehl

¹³³⁸ varup MN

¹³³⁹ Dirmiş

¹³⁴⁰ Ḳur’ân’ı

¹³⁴¹ niceleri dîninden YNA

¹³⁴² şayd YNA, MN

¹³⁴³ düzmişdürür

¹³⁴⁴ u bin

¹³⁴⁵ oķka YNA / dağı oķka MN

¹³⁴⁶ laḥza aña YNA

¹³⁴⁷ işitdi

¹³⁴⁸ aluban YNA, YNB

¹³⁴⁹ oķınur

¹³⁵⁰ Didiler

¹³⁵¹ olmuşdır

Budurur kaçdı anıñ kim kese başlar
döke ƙan

927. Ƙaldurup¹³⁵² elin du‘ā ƙıldı Resūlullāh
hemīn

Didi yā Rabbi ‘Ömer’le eyle dīni
cāvidān

928. Ol sā‘at ditredi ‘Ömer’iñ eli ve¹³⁵³ ayağı

Ʀāƙati Ʀāk oldı güyā¹³⁵⁴ kim oldı ƣazān

929. Didi kim ƙalmadı şübhem sen Resūlisin
Ʀaƣƣ’iñ

Şıdƣ-ıla imān getürüp dīne girdi ol
zamān

930. Dīne girdigin görüp ğāyet sevindi
Muştafā

Dağı Aşşāb sevinüp tekbīr etdiler¹³⁵⁵
şādumān¹³⁵⁶

931. Didi ‘Ömer yā Muḥammed nice pinhān
olasın

Zāhire ƣıƣ dīne da‘vet eyle bu ḥaƣƣı
‘ayān

932. Ƙıƣdı andan¹³⁵⁷ şoñra dīni aşıƣāre eyledi

Luţf-ile da‘vet ider her birini ol ‘ālī-şān

933. Dir Ebū Cehil¹³⁵⁸ ‘Ömer’e kim ƣanı¹³⁵⁹
ğayret yā ‘Ömer

Yā niçe uydıñ¹³⁶⁰ aña sen ƣanı bunca adı
ve¹³⁶¹ şān

934. Dir Ebū Cehl’e ‘Ömer kim şübhe
yoƣdır¹³⁶² aña hıç

Ol Resūldir¹³⁶³ Faḥr-i ‘ālemdir aña
yoƣdır¹³⁶⁴ gümān

¹³⁵² Ƙaldırup

¹³⁵³ vü

¹³⁵⁴ beñzi güyā

¹³⁵⁵ itdiler

¹³⁵⁶ Vezin bozuktur.

¹³⁵⁷ andañ

¹³⁵⁸ Ebū Cehl

¹³⁵⁹ ƣanı bunca MN

¹³⁶⁰ uydun

¹³⁶¹ ad u

¹³⁶² yoƣdur

33a

935. Anıda¹³⁶⁵ görmez misin bir aƣ bulut
dā’im anıñ üzerinde¹³⁶⁶

Nereye giderse olur üzerine sāye-
bān¹³⁶⁷

936. Her kim¹³⁶⁸ ümmet oluban aña ƣatarsa
sünnetin

Bī-gümān anıñ içündir¹³⁶⁹ ḥūrī ğilmān-ı
cinān¹³⁷⁰

937. Ƙünki günden güne itdi¹³⁷¹ ümmeti hem
şer‘-i dīn

İns-i cin¹³⁷² oldı müşerref hem zemīn ü
āsımān¹³⁷³

938. Ƙekmedi küffāra Mekke’de ƣılıç
dökmedi ƣan

Şoñra Medīne’ye varup eyledi anda
mekān

939. Sevdiler ehl-i Medīne oldı cümle tābī‘iñ

Mu‘cizātın zirā heb itmişler-idi imtiḥān

940. Didi Cebrā’īl¹³⁷⁴ yā Muḥammed her
kim¹³⁷⁵ imān ḥil‘atin

Da‘vet eyle giymeze ise ƣatil¹³⁷⁶ idüp
virme emān

941. Faḥr-i ‘ālem pādişāh oldı ve¹³⁷⁷ dört yār-
ı vezīr

Biri Ebū Bekir ‘Ömer ‘Oşman ‘Alī
kāmūrān

¹³⁶³ Resūldür

¹³⁶⁴ yoƣdur

¹³⁶⁵ mābeni üzre MN

¹³⁶⁶ dā’im anıñ

¹³⁶⁷ sāyibān YNA

¹³⁶⁸ ki YNA, YNB

¹³⁶⁹ içündür

¹³⁷⁰ ğilmān u cinān

¹³⁷¹ artdı

¹³⁷² İnsü cin

¹³⁷³ āsumān

¹³⁷⁴ Cibrīl YNA

¹³⁷⁵ ki

¹³⁷⁶ ƣatıl

¹³⁷⁷ vü

942. Anda mescidler yapuban kıldılar biş¹³⁷⁸
vaķit¹³⁷⁹ namâz

Cebrâ'îl geldi buyurdu¹³⁸⁰ kim Bilâl ide
ezân

33b

943. Cum'a gün huṭbe oķurdu bir direge
dayanup

Dâ'im öyle 'ibâdet¹³⁸¹ idinmiş-idi ol
mihribân

944. Didi aşhâb yâ Resûl menber¹³⁸² yapalım
size biz¹³⁸³

Huṭbe'i¹³⁸⁴ kimi eşidir¹³⁸⁵ kimi
eşitmez¹³⁸⁶ ey¹³⁸⁷ cân

945. Şoñra bir menber yapıldı çıķdı üstine¹³⁸⁸
Resûl

Huṭbeye başladı oķuya idi ol nev-
civân¹³⁸⁹

946. Gördiler kim mescid içre ķopdı feryâdı
anıñ

Ol direk yarılup etdi¹³⁹⁰ nevḫa vâh-ı
fiġân¹³⁹¹

947. İndi menberden¹³⁹² Resûl şıġar eli-ile anı

Sâkin oldu ol direk evvelki gibi hem
cinân¹³⁹³

948. Cümle aşhâb gördiler tekbîr şalavât¹³⁹⁴
getürdiler

Huṭbeyi menberde¹³⁹⁵ oķudı yine
şirîn¹³⁹⁶ dihân¹³⁹⁷

949. Anı eşidüp¹³⁹⁸ niçe kâfir¹³⁹⁹ oldu
müslimân

Daġı niçe¹⁴⁰⁰ mu'cizât görüp niçe¹⁴⁰¹ bân
oġlı bân

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

950. Ger bu 'âlem ḫalkı dirse şubḫ-ı şâm¹⁴⁰²

Medih¹⁴⁰³ olunsa ḫaşre dek olmaz
tamâm

34a

951.¹⁴⁰⁴ Ger diler iseñ bula cânıñ şafâ

Vir şalavât ber-resûl-i Muştafâ

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

952.¹⁴⁰⁵ Oķuyanı yazanı yazdıranı¹⁴⁰⁶

Raḫmetiñle yarlıġaġıl yâ Ğanı

Fî Beyân-ı Nazm-ı Naşîḫat¹⁴⁰⁷

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

1. Kimiñ bünyâdını gördiñ ki 'âlemde ḫarâb
olmaz

Yâ bir baġrı ciger var mı bu oddan hiç
kebâb olmaz

2. Yigitlige maġrûr olup unutma ölümü zinhâr

¹³⁷⁸ beş

¹³⁷⁹ vaķt

¹³⁸⁰ Cebrâ'îl buyurdu MN

¹³⁸¹ 'âdet YNA, MN

¹³⁸² minber

¹³⁸³ bir

¹³⁸⁴ Huṭbeyi

¹³⁸⁵ işidir

¹³⁸⁶ eşitmez

¹³⁸⁷ iy

¹³⁸⁸ üstüne

¹³⁸⁹ Okuyaydı ol ey nev-civân YNA, YNB /oķudı bil ey
nev-civân MN

¹³⁹⁰ itdi

¹³⁹¹ vü âh u fiġân YNA / vâh u fiġân MN, YNB

¹³⁹² minberden

¹³⁹³ hemçünân

¹³⁹⁴ şalât MN

¹³⁹⁵ minberde

¹³⁹⁶ şirîn

¹³⁹⁷ dehân

¹³⁹⁸ işidüp

¹³⁹⁹ nice kâfirler

¹⁴⁰⁰ nice

¹⁴⁰¹ nice

¹⁴⁰² şubḫ u şâm

¹⁴⁰³ Medḫ

¹⁴⁰⁴ Bu beyitten sonra MN'de şu beyit yer almaktadır:
"Eş-şalât ü ve's-selâmü 'aleyke yâ Rasûlallah/ Eş-şalât
ü ve's-selâmü 'aleyke yâ Ḥabîballâh"

¹⁴⁰⁵ Bu beyitten sonra YNA'da mensur biçimde Hz.
Aişe ile Hz. Peygamber arasında geçen bal tefsiri
hikâyesi bulunmaktadır.

¹⁴⁰⁶ yazanı dinleyeni yazdıranı MN

¹⁴⁰⁷ Bu bölüm YNA ve MN'de bulunmamaktadır.

Niçe¹⁴⁰⁸ eṭfāl görmişsin ecel irer ki meşāb olmaz

3. Varacak yeri fikir¹⁴⁰⁹ eyleki gāyet ṭār-ı zulmetdir

Ziyā bundan iletmezsen ol evde nūr-ı tāb olmaz

4. Olar kim dār-ı dünyāda anıñ kaydını görmüştür

Sa'ādetlü ḳul anlardır ki ol evde 'azāb olmaz

5. Kāra ṭopraq olup diller¹⁴¹⁰ çürüyüp ki lāl olmuş

Birine kim su'āl itseñ saña andan cevāb olmaz

6. Ne deñlü sevgülü yārin olursa ḳatına varsañ

Aña biñ kez nidā ḳılsañ saña bir kez cevāb olmaz

34b

7. Eyā mü'min ne gāfilsin ki bunca söz eṣer ḳılmaz

Zirā hiç bir işin yok kim saña andan 'itāb olmaz

8. Ey yārenler benim göñlim¹⁴¹¹ benimle çok cidāl¹⁴¹² eyler

Naṣiḫat virürim almaz muḫālif fa'iller¹⁴¹³ eyler

9. Delālet eylerim ḫayrāt¹⁴¹⁴ yönin¹⁴¹⁵ şerre döner bakmaz

Uyar iğvāsına¹⁴¹⁶ nefsin baña mekr-ile āl eyler

10. Kaçan 'aḳla uyar ise şalātu¹⁴¹⁷ meyil ider bir dem

Döner nefsi-ile¹⁴¹⁸ yarışur bu 'akl-ile¹⁴¹⁹ ḳıtāl eyler

11. Kaçan nefsiyle şuluḫ¹⁴²⁰ olsa ne dir ise anı işler

Ara yerde¹⁴²¹ bu ben bī-çāre'i ḫasr u pāk eyler¹⁴²²

12. Bular her ne günāh itse yazarlar benim adıma

Ara yirden çıkar anlar Ḫudā benden su'āl eyler

13. 'İbādetde benim nefsim nisālardan daḫi kemdir

Velī gör ne ḫayāsız ki da'vāyı recā eyler¹⁴²³

14. Ḳatı ḫayrātı zārım ki nolısar bilmedim ḫālim

Aña beñzer kim¹⁴²⁴ boyuñlar büküp ḳaddimi dal eyler

35a

15. İlāhī beşerī meşrūrından bu şeytānıñ ḫalāş it kim¹⁴²⁵

Yoluma ḫubbu dünyāyı ḳurar ṭuzaḳ ḫayāl eyler

16. İnanma dünyā ḳavline ki 'ahdine vefāsızdır

Yalan söyler seni aldar ki fāsiddir vefāsızdır

17. Eger zerrin libās-ile¹⁴²⁶ seni zeyn itseler aldanma

¹⁴⁰⁸ Nice

¹⁴⁰⁹ yiriñiz

¹⁴¹⁰ dilleri

¹⁴¹¹ göñlüm

¹⁴¹² cüdā

¹⁴¹³ fi'iller

¹⁴¹⁴ ḫayvān

¹⁴¹⁵ bunun

¹⁴¹⁶ ağvā sine

¹⁴¹⁷ şalā

¹⁴¹⁸ nefsi-ile

¹⁴¹⁹ 'akla

¹⁴²⁰ şulḫ

¹⁴²¹ yirde

¹⁴²² Vezin bozuktur.

¹⁴²³ Vezin bozuktur.

¹⁴²⁴ ḳi

¹⁴²⁵ Vezin bozuktur.

Zîrâ kim bir tön biçilür kim yeñi¹⁴²⁷
yoğdır yağasızdır¹⁴²⁸

18. Seniñem dir didi belki saña mekr-ile al
eyler

Niçe¹⁴²⁹ seniñ gibi şahşa seniñem dir
hayāsızdır

19. Eger şırça sarây içre beslerise inanmağıl

Zîrâ¹⁴³⁰ bir dâra iletiser kapusu yok
bacasızdır

20. Riyâ ile ‘amel kılsañ anı sen tã‘at şanma

‘İbâdet aña dirler ki hâlişdir hem
riyāsızdır¹⁴³¹

21. Şular kim dünyâ çirkine be-gâyet hırs ile
düşdi

Elin çekmiş ahiretten ümîdi yok
recāsızdır

22. Gel imdi var-ise ‘aklıñ bu dünyâya gönül
virme

Zîrâ¹⁴³² bu bir marazdır kim ‘ilâcı yok
şifāsızdır

35b

23. Cihāniñ cevriñe şabır¹⁴³³ it yekin feryād-ı
zâr itme

Kimi gördiñ bu dünyâda ki cevri yok
cefāsızdır

24. Kaçan bir kimse’i görseñ ki gâyet şād-ı
hürremdir¹⁴³⁴

Sen anı şanmağıl ki bir belâya
mübtelāsızdır

25. Eyâ gâfil yine sen seniñ için ümîdin
kesmeyesin¹⁴³⁵ Hâkķ’dan¹⁴³⁶

Zîrâ¹⁴³⁷ ‘âlemde kim vardur¹⁴³⁸ ki cürmi
yok hağāsızdır

Fî Beyân-ı Niyyet-i Delâ’il¹⁴³⁹

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Niyyet eyledim Delâ’ilü’l-Ḥayrât okumağa
ki yâ Rabbi benim eylediğim kebâ’ir ve
şağâ’ir 2. günâhlarımı mâ teğaddem ve mâ
te’ahḡar ‘afıv¹⁴⁴⁰ ve mağfîret idüp
günâhımdan beni pāk 3. eylesesin. Daḡı
dünyâda ġamdan vehemden ve musibetlerden
beni şaklayup 4. a‘dâ-i dîn ve hāsîdler ve
mākîrler ve çıyanlar ve müfsidlerden ve
münâfıqlardan¹⁴⁴¹ 5. ve şerlerinden ve zarar
ve hağerlerden ve ziyânlardan ve ‘azâb-ı
kabirden emîn 6. eyle. Yâ Rabbi yavuz
dilden ve gözden hıfız¹⁴⁴² idesin ve daḡı 7.
şeytân şerrinden ve ‘askeri şerrinden ve
vesvesesinden ve âdem oğlanı **36a** 1. şeytâni
şerrinden ve ‘azâzil zürriyeti şerrinden
hıfız¹⁴⁴³ eyle yâ Rabbi ve şıḡhat-i beden 2. ve
‘âfiyet ve şifâ-i emrâz ve dünyâmı ve
ahiretimi ma‘mûr kıluvir ve devrânıñ 3.
şerlerinden ve fitnesinden ve zamânıñ
neketinden¹⁴⁴⁴ emîn eyle ve keşret-i 4.
yemînden ve keşret-i ġaybetden¹⁴⁴⁵ ve keşret-
i kelâmdan ve mālâya’nîden berî eyle yâ
Rabbi 5. ve her ne için şalavât-ı şerifi
okusam ve Ḥazret-i Muḡammed ‘aleyhi’s-
şalâtü 6. ve’s-selâm hağiretleriniñ rûḡ u
pāklerine tebliğ eyle. Bu niyyet üzerine 7.
niyyet eyledim yâ Rabbi sen kabûl eyle ve
‘amel-i şâlihler müyesser eyle âmîn yâ mu‘în
8. ve’l ḡamdülillâhi rabbil-‘âlemîn

9. Çok zaḡmet çeküben gördim elem

İmdi temmet deyüben sildim kalem

¹⁴²⁶ libâsla

¹⁴²⁷ neki

¹⁴²⁸ Vezin bozuktur.

¹⁴²⁹ Nice

¹⁴³⁰ Zîrâ

¹⁴³¹ Vezin bozuktur.

¹⁴³² Zîrâ

¹⁴³³ şabr

¹⁴³⁴ huzzemdir

¹⁴³⁵ gitmeyesin

¹⁴³⁶ Vezin bozuktur.

¹⁴³⁷ Zîrâ

¹⁴³⁸ vardır

¹⁴³⁹ Fî Beyân-ı Niyyet YNB / Bu bölüm YNA ve MN’de bulunmamaktadır.

¹⁴⁴⁰ ‘afv u

¹⁴⁴¹ a‘dâ’i dîn ve hāsîdlerden ve münâfıqlardan ve

¹⁴⁴² hıfız

¹⁴⁴³ hıfız

¹⁴⁴⁴ nikbetinden

¹⁴⁴⁵ ġıybetden

10. Bunı yazdım yādigār olmak için

Oğkuyan yazana du‘ā kılamak için

11. Hārrerehū'l-ḥaḳīrū'l- faḳīr Es- Seyyid
'Abdulbāḳī eṣ-Şādıḳī ibni Muḥammedi'n-
Nevāḥī 12. ğafarallāhu lehu velivālideyhi ve
limen nazara fihi āmīn fī sene sitte ve erba'ın
13. ve mieteyni ve elf min hicreti men lehū'l
emnū ve'ş-şeref sene 1246.